ምዕራፍ 8

በቀጥታ የሚተላለፍ የፀሐይ ብርሃን

የዘፍጥረት ታሪክ የሚጠቃለለው በአንድ ቤተሰብ ነው። የቤተሰቡ ቁጥር አነስተኛ በመሆኑ መጽሐፍ ቅዱስ ወዳጃቸው በሆነችው የግብፅ ምድር የሚጠለሉትን ልጆች ሁሉ ለመዘርዘር ይችል ነበር። ቀጣዩ መጽሐፍ የሆነው ኦሪት ዘጸአት እጅግ በርካታ እስራኤላውያን ጠላታቸው በሆነው ፈርዖን አገዛዝ ሥር በባርነት ሲሠሩ በሚያሳይ ታሪክ ይከፈታል። በዘፍጥረት መጨረሻና በዘጸአት መጀመሪያ መካከል በነበሩት አራት መቶ ዓመታት መካከል ስለተፈጸመው ነገር ከየትኛውም የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል የምናገኘው መረጃ የለንም።

በዮሴፍ ሕይወት ዙሪያ ብዙ ስብከቶችን ሰምቻለሁ፤ በሙሴና በዘጸአት ተአምራት ላይ ደግሞ ከዚያ በላይ ተሰብኳል። ነገር ግን በዘፍጥረትና በዘጸአት መጻሕፍት መካከል በነበሩት ዓመታት ላይ ያተኮረ ስብከት ሰምቼ አላውቅም። (ከቅይማቶች አንዳንዶቹ የሚመነጩት በመጽሐፍ ቅዱስ የድል ታሪኮች ላይ በማተኮር የዝምታን ዘመናት ከመዝለላችን ይሆን?) እስራኤላውያን ከባርነት ነፃ ወደ ተለቀቁባቸው አስደናቂ ታሪኮች ለመገሥገሥ የምንፈጥን ይመስላል። ግን እስኪ አስቡበት! የዩናይትድ ስቴትስን ዕድሜ ለሚያህል ጊዜ እግዚአብሔር ዝም ብሎ ነበር። በግብፅ የነበሩ ዕብራውያን ባሪያዎች ከእግዚአብሔር ጋር እንደተቀያየሙ ጥርጥር የለውም።

አንተ የአብርሃም ዘር የሆንህ እስራኤላዊ ነህ እንበል። እግዚአብሔር ለዚያ ታላቅ ሰው ስለሰጣቸው ድንቅ ተስፋዎች ስትሰማ አደግህ። «አንድ ቀን ዘርህ ታላቅ ሕዝብ ይሆንና በገዛ ምድሩ በሰላም ይኖራል።» እግዚአብሔር ይህንን መጀመሪያ ለአብርሃም፤ በኋላም ለይስሐቅና ለያዕቆብ በግል ምሎ አረጋግጦላቸዋል። በልጅነትህ እነዚያን የተስፋ ቃሎች በታዛዥነት በቃልህ አጥንተሃቸዋል። አሁን ግን እነዚያ የተስፋ ቃሎች ባዶ ተረት ሆነውብሃል። ነፃ ሕዝብ? አንተና ጎረቤቶችህ በምድር ላይ እጅግ ኃያል የነበረችው አገር ባሪያዎች ሆናችሁ፤ በየዕለቱ በግብፅ የሥራ አለቆች ስድብና ድብደባ ተሠቃየህ። ታናሽ ወንድምህ በፈርዖን ተገደለ።

ከፍተኛ ትኩረት የተሰጣት የተስፋዪቱ ምድር በስተምሥራቅ አንድ ደርዘን በሚሆኑ ነገሥታት ተከፋፈለች።

♥

ማንኛውም ተጠራጣሪ እንዲሆን የተመኘው ነገር የሙሴ ዘመን ከመቅጽበት ከመከሰቱ በፊት አራት መቶ የዝምታ ዓመታት ተቆጠሩ። በመጀመሪያ እግዚአብሔር በቁጥጥሩ ውስጥ ተገኝቶ ራሱን ለሙሴ ስሙን በመናገር አስተዋወቀው። ድምፁን ከፍ አድርጎ፥ «ሕዝቤ መከራ ተቀብሏል» አለ። «አሁን የምሠራውን ታውቃላችሁ።» በመቀጠልም፥ ዓለም ካየችው ሁሉ በላቀ የመለኮታዊ ኃይል መገለጥ ሕዝቡን ነፃ አወጣ። አሥር ጊዜያት በከፍተኛ ደረጃ ጣልቃ ገብቶ በመሥራቱ በግብፅ ውስጥ የዕብራውያንን አምላክ መኖር የሚጠራጠር አንድም ሰው አልነበረም። በቢሊዮን የሚቆጠሩ ጓጉንቸሮች፥ ጊንጦች፥ ዝንቦች፥ በረዶዎችና አንበጦች ለፍጥረት ሁሉ ጌታ መኖር ተጨባጭ ማረጋገጫ ሰጡ።

ለቀጣዮቹ የአርባ ዓመታት የበረሃ ውስጥ ጉዞ ወቅት እግዚአብሔር ሕዝቡን አባት ልጁን እንደሚሸከም ተሸከመ። እስራኤላውያንን አለበሳቸው። በዕለታዊ ጉዞአቸው መገባቸው፤ ዕቅድ አወጣላቸው፥ ጦርነታቸውን ተዋጋላቸው።

♥

እግዚአብሔር አድልዎአዊ ነው? ዝምተኛ? በሙሴ ዘመን እግዚአብሔር መሸፈኛውን ከማስወገዱ በፊት እነዚህ ጥያቄዎች ዕብራውያንን ሳያስጨንቋቸው አይቀሩም። እግዚአብሔር ክፋትን ቀጣ፤ በጎነትን ደግሞ ሸለመ። ጎልቶ በሚሰማ ድምፅ ተናገረ። መጀመሪያ ለሙሴ በሚቃጠል ቁጥቋጦ፥ ቀጥሎም ለእስራኤላውያን በሙሉ በእሳትና በደመና ዓምድ ገለጠ።

ለዚህ ዓይነቱ ቀጥተኛ ጣልቃ-ገብነት እስራኤላውያን የሰጡት ምላሽ በሁሉም ኃይል ውስጥ ስልሚገን ውስንነት በጣም ጠቃሚ ግንዛቤ ያስጨብጠናል። ኃይል ከአንድ በጣም አስፈላጊ ነገር በስተቀር ሁሉንም ሊያከናውን ይችላል። ፍቅርን ግን ሊቆጣጠር አይችልም። በዘጸአት መጽሐፍ ውስጥ የምንመለከታቸው አጅር መቅሠፍቶች እግዚአብሔር በፈርዖን ላይ የገለጠውን ኃይል ያሳዩናል። ነገር ግን በዘጉልቁ መጽሐፍ ውስጥ በተዘረዘሩት አሥር ዐበይት ዓመፆች፥ እግዚአብሔር የፈለገውን ነገር ኃይል ሊያስገኝ እንዳልቻለ ያመለክታል። ይህም የሕዝቡን ፍቅርና ታማኝነት ነበር። የትኛውም ዓይነት እጅግ የላቀ የታላቅነት ተግባር እርሱን እንዲታመኑና እንዲከተሉ ሊያደርጋቸው አልቻለም።

ይህ የጥንቶቹ እስራኤላውያን ሊያስተምሩን የሚያስፈልገን ትምህርት አይደለም። ዛሬ ፈር የለቀቀ ከፍተኛ ኃይል በሚስተዋልባቸው ማኅበረሰቦች ውስጥ ልንመለከተው እንችላለን። በርካታ ምስክሮች እንዳረጋገጡልን፥ በእስር ቤት ውስጥ የጥበቃ ፖሊሶች የማይመጠን ኃይል ይጠቀማሉ። ኃይልን በመጠቀም አምላክህን እንድትክድ፥ ቤተሰብህን እንድትረግም፥ ያለ ክፍያ እንድትሠራ፥ የሰው ሰገራ እንድትበላ፥ እጅግ የሚቀርብህን ጓደኛ ወይም እናትህን ገድለህ እንድትቀብር ሊያደርጉህ ይችላሉ። ይህ ሁሉ በኃይላቸው ውስጥ ይገኛል። አንድ ነገር ብቻ እዚያ ውስጥ የለም፤ እነርሱን እንድትወድ ሊያስገድዱህ አይችሉም። ፍቅር በኃይል ደንበኞ ያለመገዛቱ እውነታ እግዚአብሔር ለምን አንዳንድ ጊዜ ኃይሉን ለመጠቀም እንደማይፈልግ ለማብራራት ሊረዳን ይችላል። የፈጠረን እንድንወደው ቢሆንም፥ በስውር የምንናፍቃቸው ዓይነት እጅግ አስደናቂ ተአምራቶቹ ያንን ፍቅር ለመጨመር የሚፈይዱት ነገር የላቸውም። ደግላስ ጆን ሆል እንደተናገሩት፥ «የእግዚአብሔር ችግር የተወሰኑ ነገሮችን ለማድረግ አለመቻሉ አይደለም። የእግዚአብሔር ችግር ማፍቀሩ ነው። ፍቅር ሁሉንም ሕይወት እንደሚያወሳስብ የእግዚአብሔርን ሕይወት አወሳስቦታል።»

ፍቀሩ ተቀባይነት ሊያጣ የአጽናፈ-ዓለሙ አምላክ ከፍተኛ ግምት የሚሰጠው ነገር ዋጋ እንዳጣበት ወላጅ በምስኪንነት ይዋጣል። መጽሐፍ ቅዱስ እግዚአብሔር ከእስራኤላውያን ጋር የነበረውን የፍቅር ግንኙነት እንዲህ ሲል ይገልጻል፦

> «በተወለድሽበት ቀን ከሰውነትሽ ጉስቁልና የተነሣ በሜዳ ላይ ተጣልሽ እንጂ ከዚህ አንዳች ይደረግልሽ ዘንድ ዓይን አልራራልሽም፥ ማንም አላዘነልሽም።
>
> በአንቺ ዘንድ ባለፍሁ ጊዜ በደምሽም ውስጥ ተለውሰሽ ባየሁሽ ጊዜ፦ በደምሽ እንዳለሽ በሕይወት ኑሪ አልሁሽ፤ አዎን፦ በደምሽ እንዳለሽ በሕይወት ኑሪ አልሁሽ። በእርሻ ላይ እንዳለ ቡቃያ አበዛሁሽ፥ አንቺም አደግሽ፥ ታላቅም ሆንሽ፥ በእጅጉም አጌጥሽ፥ ጡቶችሽም አኀጠኑ፤ ጠጕርሽም አደገ፥ ነገር ግን ዕርቃንሽን ሆነሽ፥ ተራቁተሽም ነበርሽ። በአንቺ ዘንድ ባለፍሁና ባየሁሽ ጊዜ፥ እነሆ፥ ጊዜሽ የፍቅር ጊዜ ነበር፤ እኔም መጎናጸፊያዬን በላይሽ ዘረጋሁ፤ ኀፍረተ ሥጋሽንም ከደንኩ፥ ማልሁልሽም፤ ከአንቺም ጋር ቃል ኪዳን ገባሁ፥ ይላል ጌታ እግዚአብሔር፥ አንቺም ለእኔ ሆንሽ።

«በውጃም አጠብሁሽ ከደምሽም አጠራሁሽ በዘይትም ቀባሁሽ። ወርቀዘቦም አለበስሁሽ፤ በአቆስጣ ቁርበትም ጫማ አደረግሁልሽ፤ በጥሩ በፍታ አስታጠቅሁሽ በሐርም ከደንሁሽ፤ በጌጥም አስጌጥሁሽ፤ በእጅሽም ላይ አንባር በአንገትሽም ላይ ድሪ አደረግሁልሽ። በአፍንጫሽም ቀለበት በጆሮሽም ጉትቻ በራስሽም ላይ የክብር አክሊል አደረግሁ።»

ነገር ግን ሁሉንም የሚመለከተው እግዚአብሔር የእስራኤላውያንን የመጨረሻ አሳዛኝ መድረሻ ያውቅ ነበር፤ «ዛሬ ወደማልሁላቸው ምድር ገና ሳላገባቸው የሚያስቡትን አሳብ አውቃለሁና።» ሕዝቡ ለውጥን በሚጠባበቅ ድባብ ከዮርዳኖስ ወንዝ አጠገብ ሲሰበሰብ፥ አምላክነት ምን ዓይነት ስሜት እንደሚያሳድር እግዚአብሔር በጨረፍታ አመልክቷል። በካምፑ ውስጥ ያለውን የጉጉት መንፈስም ሳይጋራ እግዚአብሔር ወደ መገናኛው ድንኳን በመዝለቅ ምክንያቱን ለሙሴ ገለጸለት።

ከምንም ነገር በላይ እግዚአብሔር ቃል ኪዳኑ እንዲቀጥል ፈልጎ ነበር፤ «ለእነርሱ ለዘላለም ለልጆቻቸው መልካም ይሆንላቸው ዘንድ፥ እንዲፈሩኝ ሁልጊዜም ትእዛዜን ሁሉ እንዲጠብቁ እንዲህ ያለ ልብ ምነው በሆነላቸው!» ነገር ግን የምድረ በዳው ተደጋጋሚ ዓመፅ አስከፊ ውጤቶች ነበሩት። እግዚአብሔር መጥፎ ያለመታዘዝ ሁኔታ እንደሚከተልና እርሱም ለዚያ አለመታዘዝ የሚሰጠውን ምላሽ ተነበየ፤ «በዚያን ጊዜ ፊቴን እሰውርባችኋለሁ።» ሐሺሻም ልጁን ራሱን ከመጉዳት ሊመልስ እንዳልቻለው ምስኪን ወላጅ፥ እግዚአብሔር አሳዛኝ የመለየት አሳብ ተናገረ። እስካሁን የተሻለች ሰው ለመሆን የገባቻቸውን ቃል ኪዳኖች ሳትፈጽም ነገ ወይም በሚቀጥለው ቀን ራሴን አሻሽላለሁ እያለች የምታለቃቅስ የአልኮል ቁራኛ ሚስቱን ጩኸት እንደሚሰማ ባል ሆነ።

ከዚያም እግዚአብሔር ለሙሴ በጣም ያልተለመደ ትእዛዝ ሰጠው። «መዝሙር ጻፍና እስራኤላውያን እንደ ታሪክ ምስክርነት እንዲማሩት አድርግ። መዝሙሩ እግዚአብሔር ለዝማሬ ያለውን አመለካከት ያስረዳል፤ ይኸው እስከመተው ድረስ ያዘነው አፍቃሪ ሰቆቃ መሆኑ ነው። በመሆኑም ሕዝቡ የዮርዳኖስን ወንዝ በማቋረጡ እጅግ በተደሰቱበት ብሔራዊ የልደት ቀናቸው ላይ እስራኤላውያን ብሔራዊ መዝሙር ዘመሩ፤ መዝሙሩ ግን ከዚያ በፊት ከተዘመሩት ሁሉ በላይ እንግዳ መልእክት ነበረው። ምንም ዓይነት የተስፋ ቃላት አልነበሩትም፥ ጽልመት ብቻ።

መጀመሪያ እግዚአብሔር እጅግ ከተበላሸው ስፍራ አግኝቶ እንደ ዓይኑ ብሌን እነርሱን ስለተንከባከባቸው መልካም ጊዜያት ዘመሩ። ቀጥሎም ልደት የሰጣቸውን አምላክ ስለሚረሱበት የወደፊት አስከፊ ክህደት ዘመሩ። ስለሚደርስባቸው መርገሞች፥ ረሃብ፥ የከፋ መቅሰፍትና በደም ስለሚበከሉት ቀስቶች ዘመሩ። ይኸውም መራራ-ጣፋጭ መዝሙር የጆሮአቸውን ታምቡር እያርገበገበው እስራኤላውያን ወደ ተስፋዪቱ ምድር ገሠገሡ።

♥

በወንጀል ምርመራ ላይ እንደተሰማራ አዳኝ ውሻ፥ ፍንጭ ለማግኘት በምድረ በዳው የመቅበዝበዝ አካባቢ ሳንጥ-ብብ ቆየሁ። የመገናኛው ድንኳን በእግዚአብሔር መገኘት ሲያብረቀርቅ፤ ተአምራዊ ምግብ በየዕለቱ ሲወርድ፥ ኃዘንን እንደ መታጠቂያ የደራረቡ ሕዝበ-እስራኤላውያን በአሸዋማው የምድር በዳ መንገድ ላይ እየተጓተቱ ሲሄዱ. . . በደማቅ የተስፋ ቃልና በእነዚያ አርባ ዓመታት አዋኪ ከንቱነት መካከል ከእግዚአብሔር ጋር የመቀያየም ምሥጢር ነበር። ምን ችግር ተፈጠረ?

ሁልጊዜ እግዚአብሔር በቀጥታና በቅርበት እንዲሠራ ስናፍቅ ኖሬአለሁ። ራሱን ብቻ ቢገልጥ! ነገር ግን ከእስራኤላውያን የውድቀት ታሪኮች ውስጥ የእግዚአብሔር በቀጥታ መሥራት የሚያስከትላቸውን አንዳንድ «ጉዳቶች» ለመገንዘብ እችላለሁ። ወዲያው ያጋጠማቸው አንድ ችግር ግላዊ ነጻነታቸውን ማጣታቸው ነበር። እስራኤላውያን ከቅዱስ አምላክ ጋር ተቀራርበው በሚኖሩበት ጊዜ ምንም ነገር የማድረግ ነጻነት አልነበራቸውም፤ የፈቃደ ሥጋ ግንኙነት፥ የወር አበባ፥ አለባበስ ወይም አመጋገብ ከሕጉ ክልል ውጭ ሊወጣ ይችል ነበር። «ምርጥ ሕዝብ» መሆን ዋጋ ያስከፍላል። እግዚአብሔር በኃጢአተኛ ሕዝብ መካከል ለመኖር እንደተቸገረ ሁሉ እስራኤላውያንም ቅዱስን አምላክ በመካከላቸው አኑረው ለማስተናገድ ተቸገሩ።

ትናንሽ ነገሮች እስራኤላውያንን እጅግ የሚያስጨንቋቸው ይመስላል፤ ለምሳሌ፥ ስለ ምግብ አዘውትረው ማጉረምረማቸው ለዚህ ምስክር ነው። ከአንዳንድ አጋጣሚዎች በስተቀር አርባውንም ዓመት የተመገቡት አንዱን ዓይነት ምግብ ነበር። ይኸውም በየጠዋቱ ከምድር ላይ የሚወርድ መና (የቃሉ ቀጥተኛ ትርጉም «ምንድን ነው?» የሚል ነው) ነበር። አንድ ዓይነት ምግብ ደጋግሞ መመገቡ ከባርነት ከመውጣት ጋር የሚነጻጸር ባይመስልም እንዲህ ዓይነት የከረሩ ሮሮዎች ያሰሙ ነበር፤ «በግብፅ ያለዋጋ እንበላው የነበረውን ዓሣ፥ ዱባውንም፥

በጢኹንም፥ ኩራቱንም፥ ቀዩንም ሽንኩርት፥ ነጩን ሽንኩርት እናስባለን፤ አሁን ግን ሰውነታችን ደረቀች፤ ዓይናችንም ከዚህ መና በቀር ምንም አታይም አሉ።»

ከእነዚህ ተራ ጉዳዮች በተጨማሪ የከበደ ጫና ያዘለ ችግር ተከሰተ። እግዚአብሔር ወደ ሕዝቡ እየቀረበ ሲመጣ በአያዎአዊ ዘይቤ እነርሱ ከእርሱ የላቁ መስሎ ተሰማቸው። ሙሴ ወደ እግዚአብሔር ለመቅረብ የሚያስፈልጉትን ስሕተትን የሚያስወግዱትን አስደናቂ ሥርዓቶች አቋቋመ። እስራኤላውያን ከቅድስተ ቅዱሳኑ ውስጥ የእግዚአብሔርን መገኘት ግልጽ መረጃ መመልከት ይችሉ ነበር፤ እነርሱ ግን አልደፈሩም። እስራኤላውያን ከእግዚአብሔር ጋር ምን ዓይነት ግላዊ ግንኙነት» እንደነበራቸው ለማወቅ ብትሻ የራሳቸው የአምላኪዎቹን ቃል ሰማ፤ «እነሆ፥ እንሞታለን፥ እንጠፋለን፥ ሁላችንም እንጠፋለን። የሚቀርብ ሁሉ፥ ወደ እግዚአብሔር ማደሪያ የሚቀርብ፥ ይሞታል። እንደገናም፥ እንዳልሞት የአምላኬን የእግዚአብሔርን ድምፅ ደግሞ አልሰማ፥ ይህችን ታላቅ እሳት ደግሞ አልይ. . .»

♥

አንድ ጊዜ ታላቁ ሳይንቲስት አይዛክ ኒውተን የፀሐይ ምስል በመስተዋት ውስጥ ሲያንጸባርቅ እየተመለከተ የሙከራ ተግባሩን ያከናውን ጀመር። የፀሐይ ኃይል ሬቲና ወደተባለው የዓይኑ ክፍል ስለፈሰሰ ለጊዜው ዓይነስውር ሆኖ ተሠቃይቷል። ለሦስት ቀናት በጥላ ውስጥ ቢሸሸግም እንኳ ደማቁ የፀሐይ ጨረር ከእይታው ውስጥ ሊደበዝዝ አልቻለም ነበር። በኋላም ስለዚሁ ሲጽፍ፥ «ምናቤን ከፀሐይ ለመመለስ የምችለውን መንገድ ሁሉ ተጠቀምሁ፤ ነገር ግን በጨለማ ውስጥ ሆኜ እንኳ ምስሏን እመለከት ነበር» ብሏል። ኒውተን ለተጨማሪ ጥቂት ደቂቃዎች በሙከራው ገፍቶበት ቢሆን ኖሮ ምናልባትም ሕይወቱን በሙሉ ለዓይነ–ስውርነት ይዳረግ ነበር። እይታን የሚቆጣጠሩ ኬሚካሎች በቀጥታ የሚተላለፈውን የፀሐይ ጨረር ሙሉ ጉልበት ሊቋቋሙ አይችሉም።

ይኸው የአይዛክ ኒውተን ሙከራ እስራኤላውያን ከምድረ በዳው መቅበዝበዝ በኋላ ምን እንደ ተማሩ ለማብራራት ይረዳል። የአጽናፈ–ዓለሙ አምላክ በመካከላቸው ተገኝቶ እያዩት ሊኖሩ ሞክረው ነበር፤ ነገር ግን በመጨረሻው ከእነዚህ ሁሉ ከግብፅ ባርነት በደስታ እየፈነጠዙ ከወጡት በርካታ ሺዎች ሁለቱ ብቻ የእግዚአብሔርን መገኘት ተቋቁመዋል። የሻማን ብርሃን የማትቋቋም ከሆንህ እንዴት አድርገህ ፀሐይን ታያታለህ?

ነቢዩ ኢሳይያስ፥ «ከእኛ መካከል ከሚበላ እሳት ጋር ሊኖር የሚችል ማን ነው?» ሲል ጠይቋል። እግዚአብሔር በመሰወሩ ልናመሰግነው እንጂ ልንማረርበት አይገባ ይሆን?

[1] Douglas John Hall, *God and Human Suffering, 156.*

የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች፦ ዘጸአት 1–12፤ ዘዳግም 1፤ ሕዝቄኤል 16፤ ዘዳግም 31፥5፥ 31–32፤ ዘኍልቁ 11፥17፤ ዘዳግም 18፤ ኢሳይያስ 33።

ምዕራፍ 9

አንድ አንጻባራቂ ወቅት

ሊዎ ቶልስቶይ በዘጠኝ ዓመት ዕድሜው እግዚአብሔር ለመብረር እንደሚያስችለው በማመን ከሦስተኛው ፎቅ መስኮት ራሱን በመጣሉ ከእግዚአብሔር ጋር ለመጀመሪያ ጊዜ ከፍተኛ ቅያሜ ፈጥሮ ነበር። ደግነቱ ቶልስቶይ ከአደጋው በመትረፍ ከዓመታት በኋላ እምነቱን ለመፈተን በወሰደው የጅልነት ተግባር ላይ ሊስቅ በቅቷል።

ስለ ልዕለ-ተፈጥሮአዊ ኃይላት የፈጠራ አሳብ ያልወጠነ ልጅ የታለ? ጌታ ሆይ! በዚህ ሐይቅ ላይ እንድረግመድ እርዳኝ። ያንን ልጅ እንድደበድበው እርዳኝ። ሳላጠና ነበዝ ተማሪ አድርገኝ። እግዚአብሔር የምንፈልጋቸውን ነገሮች ሁሉ የሚሰጠን ቢሆን፥ ከአመስጋኝነት የተነሣ ልናስደስተው አንሞክርም ይሆን? በጽልመታም የቅይጣት ወቅቶች፥ በደመ-ነፍስ እንደዚህ አስባለሁ፤ <u>እግዚአብሔር ከዚህ ቢያወጣኝ . . . ነገሮች ቢረግቡልኝ. . . ደህና ብሆን . . . ከዚያ በኋላ እግዚአብሔርን እከተላለሁ።</u>

ወዳጄ ሪቻርድ በፍትሕ የሚሠራ፤ በግልጽ የሚናገርና ራሱን ገሃድ የሚያወጣ አምላክ ቢኖር ማንም ሰው እንደ ታማኝ ውሻ እንደሚከተለው ያምናል። የእስራኤላውያን የምድረ በዳ ሕይወት ይህንን አሳብ ውድቅ ያደርገዋል። ነገር ግን አንዳንድ ሰው ሙሴ «እባብና ጊንጥ ጥማትም ያለባት፥ ውኃም የሌለባት፥ ታላቂቱና የምታስፈራው ምድረ በዳ» ሲል ባስታወሰው ስፍራ እምነታቸው እንደዋዠቀ በመግለጹ ሊሟገቱ ይችላሉ።

በእንዲህ ዓይነቱ ሁኔታዎች ውስጥ ተስፋ የማይቆርጥ ሰው ይኖር ይሆን? እግዚአብሔር የቅርብ አምላክ መስሎ ፍላጎታቸውን በሚያሟላባቸው ጊዜያት የበለጠ አስደሳችነት የሚያመዝንባቸው ጊዜያት ነበሩ?

ዳዊት የሚለው ስም ሲነሣ ብሉይ ኪዳን ይፈካል። መዝሙር 78 ስለ እነዚያ ጊዜያት፥ «እግዚአብሔርም ከእንቅልፉ እንደሚነቃ ተነሣ፥ የወይን ስካር እንደ ተወው እንደ ኃያልም ሰው» ይላል። እግዚአብሔር በመጨረሻ እንደ ልቡ የሆነ ሰው አግኝቷል፤ ይህም ከእርሱ ዙሪያ ሕዝብ የሚመሠርትበት ዓይነት ሰው ነበር። ብርቱው ንጉሥ ዳዊት ከአንዱ በስተቀር በመጻሕፍት የሰፈሩትን ሕግጋት ሁሉ ተላለፈ፤ ያላፈረሳት አንዱ ሕግ አምላኩ እግዚአብሔርን በሙሉ ልቡ፥ አሳቡና

ነፍሱ መውደዱ ነበር። ዳዊት የእስራኤል ንጉሥ ሲሆን የቃል ኪዳኑ ሕልሞች የኋሊት ተጎተቱ።

የዳዊት ልጅ ሰሎሞን ከዙፋኑ ላይ ሲወጣ እግዚአብሔር መሰናከሎችን ሁሉ አስወገደ። ልጆች በሕልም ብቻ የሚመኙትን ነገር ሰሎሞን አገኘው፤ ረዥም ዕድሜ፥ ብልጽግናና ማንኛውም ነገር ከዙሪያው ተሟልቶ ተገኘ። ሰሎሞን ጥበብን ሲመርጥ እግዚአብሔር እንደ ሀብት፥ ክብርና ሰላም ያሉትን ነገሮች እንደ ምርቃት ጨመረለት። ለረዥም ዘመናት በሥቃይ የኖረው የዕብራውያን ታሪክ ተለውጦ መረጋጋት በሞላበት ወርቃማ ዘመን ውስጥ ሊገዛ በቅቷል።

ሰሎሞን

በታዳጊ ወጣትነቱ ከእስራኤል ዙፋን ላይ የተቀመጠው ሰሎሞን ብዙም ሳይቆይ በዘመኑ ከነበሩት ሁሉ በላይ በብልጽግናው ልቆ ታወቀ። መጽሐፍ ቅዱስ በዚያን ዘመን ብር በኢየሩሳሌም እንደ ተራ ድንጋይ የበረከተ መሆኑን ይነግረናል። በርካታ የንግድ መርከቦች ለንጉሡ የግል ማከማቻ የተለያዩ አስደናቂ ነገሮችን ከሩቅ አገር ያመጡ ነበር፤ ከአፍሪካ ዝንጀሮዎች፥ የዝሆን ጥርስና ወርቅ በብዙ ቶኖች ይሰበሰቡለት ነበር። ሰሎሞን ጥበባዊ ዝንባሌም ነበረው፤ 1005 መዝሙሮችንና 3000 ምሳሌዎችን ጽፎአል።

የሰሎሞንን ጥበብ ለመስማትና የገነባትን ውብ ከተማ ለማየት የአገር መሪዎች በመቶ ማይሎች የሚቆጠር ርቀት አቋርጠው ይመጡ ነበር። እንዲህ ያለ ገጠመኝ ከነበራቸው ሰዎች አንዱ ንግሥተ ሳባ የሚከተለውን ብላለች።

> «ስለ ነገርህና ስለ ጥበብህ በአገሬ ሳለሁ የሰማሁት ዝና እውነት ነው። እኔም መጥቼ በዓይኔ እስካይ ድረስ የነገሩኝን አላመንሁም ነበር፤ እነሆም፥ እኩሌታውን አልነገሩኝም ነበር፤ ጥበብህና ሥራህ ከሰማሁት ዝና ይብልጣል። በፊትህ ሁልጊዜ የሚቆሙ ጥበብህንም የሚሰሙ ሰዎችህና እነዚህ ባሪያዎች ምስጉኖች ናቸው። አንተን የወደደ፥ በእስራኤልም ዙፋን ያስቀመጠህ አምላክ እግዚአብሔር የተባረከ ይሁን።»

ይህ እንደ መሰነባበቻ ገጸ በረከት ለሰሎሞን አራት ተኩል ቶን ወርቅ ከሰጠችው ንግሥት የፈለቀ አስደናቂ ንግግር ነበር።

በእነዚያ ሰላማዊና አስደሳች ጊዜያት የእግዚአብሔር ስሜት እንዴ ያለ ነበር? እፎይታ፥ ደስታ፥ እርካታ። መጽሐፍ ቅዱስ ለእነዚህ ሁሉ ፍንጭ ይሰጣል። የእስራኤል ቀንደኛ አጉረምራሚዎች ከተወገዱ በኋላ

ሰሎሞን ለእግዚአብሔር የመወደድ ስሜት የሚፈጥር ተግባር አከናውኗል። ሰሎሞን የመንግሥቱን ገንዘብ በሁለት መቶ ሺህ ሠራተኞች በተገነባና ከዓለም አስደናቂ ነገሮች እንደ አንዱ ሆኖ በተመዘገበው የቤተ መቅደሱ ሥራ ላይ አፈሰሰው። ቤተ መቅደሱ እንደ ጥጥ አዝመራ ከርቀት ያብረቀርቅ ነበር።

ሰሎሞን ቤተ መቅደሱን ለእግዚአብሔር አሳልፎ በሰጠበት ዕለት የብሉይ ኪዳን ታሪክ ከላቀ ደረጃ ላይ ደረሰ። ሰብአዊ ፍጡራን ያልሆኑ ተዋንያን የሚሠሩትን እንደ አስገራሚ የፊልም ቅንብር በዓይነ-ሕሊናህ ተመልከት። በኢየሩሳሌምም የተፈጸመው ይህንኑ የሚመስል ነገር ነበር፤ የኢየሩሳሌሙ በተወሰኑ ሥልጡን ተዋንያን ከመድረክ ላይ የቀረበ ካለመሆኑ በቀር። በሺህ የሚቆጠሩ ሰዎች በታላቅ ሕዝባዊ በዓል ላይ ተገኝተው እየተመለከቱ ነበር። የእግዚአብሔር ክብር ቤተ መቅደሱን ለመሙላት ሲወርድ ካህናት ሳይቀሩ ከክብሩ ነጸብራቅ የተነሣ ወደ ኋላ ተመልሰው ነበር።

እግዚአብሔር የሰሎሞንን ቤተ መቅደስ በምድር ላይ የሚያደርገው እንቅስቃሴ እምብርት እያደረገው ስለነበር፥ ሕዝቡ በግብታዊነት ተጨማሪ የሁለት ሳምንታት በዓል ለማድረግ ወሰኑ። ከነሐስ መድረክ ላይ ተንበርክኮ ሰሎሞን እንዲህ አለ፤ «ለእስራኤልም አምላክ ለእግዚአብሔር ቤት ሠራሁ።» ከዚያም በአድናቆት ተሞልቶ እንዲህ ብሏል፤ «በውኑ እግዚአብሔር ከሰው ጋር በምድር ላይ ይኖራልን? እነሆ! ሰማይ ከሰማያትም በላይ ያለው ሰማይ ይይዝህ ዘንድ አይችልም፤ ይልቁንስ እኔ የሠራሁት ቤት እንዴት ያንስ!»

በኋላ እግዚአብሔር፥ «በፊቴ የጸለይኸውን ጸሎትህንንና ልመናህን ሰምቻለሁ፤ ለዘላለምም ስሜ በዚያ ያድር ዘንድ ይህን የሠራኸውን ቤት ቀድሻለሁ፤ ዓይኖቼና ልቤም በዘመኑ ሁሉ በዚያ ይሆናሉ» ሲል ምላሽ ሰጥቶአል። እግዚአብሔር አድርጎታል። እግዚአብሔር ለአብርሃምና ለሙሴ የገባቸው የተስፋ ቃሎች በመጨረሻው ከፍጻሜ ደረሱ። በዚህ ጊዜ እስራኤላውያን መሬት፥ አስተማማኝ ዳርቻ የነበረው አገርና የሚያንጸባርቅ የእግዚአብሔር መገኘት ተምሳሌት በመካከላቸው ነበር። በዚያ አስገራሚ የቤተ መቅደስ ምረቃ ላይ ተገኝቶ ሲያበቃ እግዚአብሔርን ሊጠራጠር የሚችል ሰው አልነበረም፤ ሁሉም ሰው የመገኘቱን እሳትና ደመና ተመልክቷል። ይህ ሁሉ የሆነው እባብና ጊንጥ በሞላበት ምድረ በዳ ሳይሆን ወርቅና ብር በጠገበች አገር ነበር።

♥

የሰው አእምሮ ሊገምተው ከሚችለው በላይ ሁሉ ነገር እየተከናወነለት ሳለ መጀመሪያ ሰሎሞን እግዚአብሔርን በአመስጋኝነት የሚከተል ይመስል ነበር። በ 1ኛ ነገሥት ምዕራፍ 8 የጸለየው ጸሎት እስካሁን ከተጸለዩት ጸሎቶች ሁሉ የላቀ ግርማ የተላበሰ መሆኑ ግልጽ ነው። ይሁንና በንግሥናው መጨረሻ አካባቢ ሰሎሞን ከሞላ ጎደል ሁሉንም ነገር አባክኗል። የፍቅር ቅኔዎችን የተቀኘው የጥበብ ሰው ከብዙ ሴቶች ጋር የፈቃደ-ሥጋ ግንኙነት በማድረግ ሪኮርድ ሰበረ፤ ሰባት መቶ ሚስቶችና ሦስት መቶ ቁባቶች ነበሩት። ሰፊ ግንዛቤ የሚያስጨብጡትን በርካታ ፈሊጣዊ አነጋገሮች የጻፈው ሰውዬ ወደር በማይገኝለት መልኩ ተላልፎአቸው ተገኘ። ለእግዚአብሔር መቅደስ የሠራ ሃይማኖተኛ ሰውዬ አረማዊ ሚስቶቹን ለማስደሰት ሲል የመጨረሻውን አስከፊ እርምጃ ተራመደ፤ በእግዚአብሔር ቅድስተ ከተማ ውስጥ አምልኮተ ጣዖትን በፈር ቀዳጅነት አስፋፋ።

በአንድ የትውልድ ዘመን ሰሎሞን እስራኤላውያንን ውሎ ለማደር በእግዚአብሔር ላይ ከሚደገፉበት ደረጃ አንሥቶ እራሳቸውን ችለው ወደሚቆሙበት ፖለቲካዊ ኃይል አሸጋገራቸው። ይህንን ሲያደርግ ግን እግዚአብሔር እነርሱን የመራበትን የመጀመሪያ ራእይ ረሳ። ሰሎሞን በሞተበት ዘመን እስራኤላውያን ሾሽተው ያመለጧትን ግብፅን መስለው ተገኙ፤ ይኸውም በከፍተኛ ቢሮክራሲና በባሪያ ጉልበት፥ ብሎም በንጉሡ ትእዛዝ በሚመራ መንግሥታዊ ሃይማኖት የታወቀ መንግሥት መሆናቸው የእግዚአብሔርን መንግሥት ፍላጎት አጠበበባቸው። ለአጭር ጊዜ በርቶ የታየው የቃል ኪዳኑ ሕዝብነት ደብዝዞ እግዚአብሔር ማዕቀቡን ጣለ። ከሰሎሞን ሞት በኋላ እስራኤላውያን ለሁለት መንግሥት ተከፍለው ወደ መፈራረሱ ተንሸራተቱ።

ኦስካር ዋይልድ የተናገሩት ቃል ከሰሎሞን ሐውልት ላይ ቢቀረፍ ከሁሉም በላይ ተስማሚ ሳይሆን አይቀርም፤ «በዚህ ዓለም ሁለት ዓይነት ጭፍግ ገጽታዎች ብቻ አሉ። አንዱ የሚፈልጉትን አለማግኘት ሲሆን፥ ሌላው ደግሞ ማግኘቱ ነው።» ሰሎሞን፥ በተለይም የኃይልና የሥልጣንን ተምሳሌቶች አስመልክቶ የፈለገውን ሁሉ አግኝቷል። ቀስ በቀስ ከእግዚአብሔር ይልቅ በዙሪያው ባሉት ነገሮች ላይ እየተደገፈ ይሄድ ጀመረ፤ እነዚህም እጅግ የበዙ ሚስቶች፥ የቤተ መቅደሱን ሁለት እጥፍ የሚገዝፈው ቤት፥ በሰረገላዎች የታጀበ ሠራዊት፥ የደለበ ምጣኔ ሀብት ነበሩ። ስኬታማነት ከእግዚአብሔር ጋር የመቀያየሙን ቀውስ ያስወገደ ቢመስልም፥ ሰሎምን ለእግዚአብሔር የነበረውን ፍላጎት እስከናካቴው የገደለው ይመስላል። በዓለም መልካም ስጦታዎች ይበልጥ በተደሰተ መጠን ስለ ሰጪው ብዙም ሊያስብ አልቻለም።

♥

በምድረ በዳ ውስጥ እግዚአብሔር በእሳትና በደመና ዓመድ ውስጥ ቀረብ ብሎ በመኖሩ አንዳንድ ጊዜ ኃይሉ በሚያጠፋ ኃይል ተገልጾአል። በሰሎሞን ዘመን እግዚአብሔር ንጉሡ እርሱን ለሕዝቡ እንዲወክል የበለጠ ሥልጣን በመስጠት አጥፊ ኃይሉን የገደበው ይመስላል። በምድረ በዳ በእግዚአብሔር ፍርሃት የተዋጡት እስራኤላውያን ህልውና በቤተ መቅደሱ ውስጥ ማዕከላዊነቱን ከያዘ በኋላ የእግዚአብሔርን ጉዳይ ቸል ብለዋል። እግዚአብሔርን እንደ ንጉሣዊ ክልል አድርገው ተመለከቱ።

ለዚህ ለውጥ ምላሽ በመስጠት እግዚአብሔር ቀስ ብሎ ወደ ሌላ አቅጣጫ ዘወር አለ። የመጀመሪያዎቹን ሦስት የእስራኤል ነገሥታት፦ ሳዖል፥ ዳዊትና ሰሎሞንን ረዥም ታሪክ ከብሉይ ኪዳን ገረፍ ገረፍ እያደረግህ በማንበብ ይህንኑ እውነታ ልትረዳ ትችላለህ። ከሰሎሞን በኋላ ግን የነገሥታት ታሪክ ወደሚዘነጋበት አቅጣጫ እየፈጠነ ይሄዳል። እግዚአብሔር ወደ ነቢያቱ ዘወር አለ።

የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች፦ ዘዳግም 8፤ 2ኛ ሳሙኤል 7፤ 1ኛ ነገሥት 8-10።

ምዕራፍ 10

እሳትና ቃሉ

«በዙዎች መለኮታዊ ቅጣት አድርገው መውሰዳቸው አሳዛኝ ግጥምጥሞሽ ነበር። የ 59 ዓመት አዛውንት የሆነው ቄስ ዴቪድ ጀንኪንስ የክርስቶስ ከድንግል መወለድም ሆነ ከሞት መነሣት ቃል በቃል ሊተረጎም እንደማይገባ በይፋ ተናግሮ ነበር። ከሁለት ሳምንታት በፊት ይኸው ቄስ በዮርክ ሚኒስቴር የዱርሃም ጳጳስ ሆኖ መሾሙ ከፍተኛ የተቃውሞ ሁከት አስከትሏል። ሦስት ቀን ባልሞላ ጊዜ ውስጥ ገና ከማለዳው የ 13 ኛው ክፍለ ዘመን ቅሪት የሆነው ካቴድራል የእንጨት ጣሪያ ደቡባዊ ክንፍ በመብረቅ ተመታ። ከሌሊቱ ስምንት ሰዓት ተኩል ላይ በሰሜን አውሮፓ እጅግ ታላቅ የሆነውና የመካከለኛው ዘመን ምርጥ ሕንጻ የነበረው ካቴድራል በእሳት እየጋየ ነበር። የጂንኪንስ ተቃዋሚዎች እግዚአብሔር ለአመለካከታቸው ፍትሐዊ ብያኔ እንደሰጠ ለመናገር ምንም ጊዜ አላጠፉም. . . በአዲሱ ጳጳስ የሹመት ሥነ-ሥርዓት ላይ የተቃውሞ ድምፅ በማሰማቱ ከስፍራው የተባረረው አንድ ቄስ እሳቱን ያስከተለው መለኮታዊ ጣልቃ-ገብነት ሊሆን እንደሚችል ተናግሯል። ሌሎች ደግሞ ከሰማይ እሳት ወርዶ በበአል ነቢያት ፊት የሠራውን መሠዊያ እንዲበላ ያደረገውን ነቢዩ ኤልያስን ጠቅሰዋል. . . » – (Time, July 23, 1984)

የካቴድራሉ በመብረቅ መመታት እንደ ልዩ ክስተት የሚታይ ነው። በአንድ ታላቅ ቤተ ክርስቲያን ላይ እሳት ከሰማይ ወርዷል። የሙስሊም መስጊዶችንና የሒንዱ መቅደሶችን ትተን ክርስቲያኖች ነን የሚሉትን ዩኒቴሪያን (ሥላሴን የሚክዱ) አብያተ ክርስቲያናት እንኳ ብንመለከት ጤናማውን ዶክትሪን እየካዱ ምንም ሳይደርስባቸው ይኖራሉ።

በቀጥታ የስድብ ቃላት የሚያስተላልፈው በርትራንድ ራስል እስከ እርጅናው ድረስ ሳይቀጣ ዴቪድ ጂንኪንስ የእግዚአብሔርን ቁጣ የቀሰቀሰው ለምን ይሆን? እግዚአብሔር የተሳሳተ ትምህርት በተከሰተ ቁጥር መብረቅ የሚልክ ቢሆን ኖሮ ምድራችን እንደ ገና ዛፍ ታበራ ነበር።

በእርግጥ ከሠላሳ ምእተ ዓመታት አካባቢ በፊት አንድ ጊዜ እሳት ከሰማይ ወርዷል፤ ከዚያን ጊዜ ጀምሮ አገልጋዮች ያንን የቀርሜሎስ ተራራ ትእይንት ሲያስታውሱ ኖረዋል። ይኸው ታሪክ እውነት

የማይመስል ገጽታ ነበረው፤ ኤልያስ ብቻውን 850 የሐሰት ነቢያትን ለመግጠም ወደ በረሃማው የእስራኤል ተራራ አመራ።

በአፈንጋጭነቱና በማይጨበጥ ገጽታው የታወቀው ነቢዩ ኤልያስ የተሰበሰውን ሕዝብ እንደ ምትሐተኛ አስደመመው። አሥራ ሁለት እንስራ ሙሉ ውኃ ከመሠዊያው ስፍራ ላይ አፈሰሰ፤ ይህም ከሦስት ዓመታት የድርቅ ዘመን በኋላ የተገኘ ውድ ሀብት ነበር። ኤልያስ አንድ ግዙፍ ብሔራዊ ቀልድ እያዘጋጀ የሚገኝ እየመሰላቸው ሳለ ክስተቱ ተፈጸመ። አንዲት የእሳት ኳስ እንደ ተወርዋሪ ኮከብ ከጠራው ሰማይ ወረደች። ከሙቀቱ ኃያልነት የተነሣ መሬቱና ድንጋዮች ቀለጡ፤ ነበልባሉም ውኃውን እንደ ነዳጅ በላው። ሕዝቡ በድንጋጤና በመደነቅ ከመሬቱ ላይ ተደፋ። «እግዚአብሔር–እርሱ አምላክ ነው! እግዚአብሔር– እርሱ አምላክ ነው!» ሲሉም ጮኹ።

በሚያስደንቅ ይፋዊ ሙግት፥ እግዚአብሔር የክፉውን ኃይላት ደመሰሳቸው። ስለሆነም በእምነት ዘገባ ውስጥ ትዕይንቱ ከፍተኛ ስፍራ መያዙ የሚያስደንቅ አይሆንም። በኢየሱስ ዘመን የነበሩት ሰዎች ኤልያስ ዳግም ሥጋ ለብሶ እንደመጣ በመግለጽ መሳሳታቸውም አያስገርምም። በአሁኑ ዘመን እንኳ መብረቅ አንድን ካቴድራል ሲመታ ሰዎች ፈጥነው የቀርሜሎስን ተራራ ያስታውሳሉ።

ይሁንና፥ በኮሎራዶ በምትገኘው ትንሽ ክፍል ውስጥ ተቀምጬ መጽሐፍ ቅዱሴን ሳነብ የኤልያስን ሕይወት እጅግ በተለየ መንገድ ልመለከት ችያለሁ። እርሱና የተአምራት ሥራ መንትያው ኤልሳዕ የተገለጹት የብሉይ ኪዳን የነቢይ ሞዴሎች ሆነው ሳይሆን ለየት እንዳሉ አገልጋዮች ነው፤ ከእነርሱ በኋላ ከተነሡት ነቢያት እንደዚያ ዓይነት ተአምራት የሠሩ ብዙዎች አልነበሩም። ኃይላቸውን የምናፍቅ ከሆነ የተሳሳተ ነገር መናፈቃችን ነው። የኤልያስ ዘመን ምልክቶችና ድንቆች በእስራኤላውያን ላይ የረዥም ጊዜ ውጤት የሚያስከትሉ የዚያው ዘመን ነጸብራቆች ነበሩ። እንደ ሰደድ እሳት የሚቀጣጠሉ መነቃቃቶች አልተከሰቱም፤ ከመጠነኛ ሃይማኖታዊ መነቃቃት በኋላ ሕዝቡ ረዥም ወደሆነው ከእግዚአብሔር ዘንድ ገሸሽ ወደ ማለት አዝማሚያ ተመለሱ። የቀርሜሎስን ትእይትን በቦታው ተገኝቶ የታዘበው ንጉሥ አክዓብ ራሱ የእስራኤል እጅግ የከፋ ንጉሥ የመሆንን ቅርስ አስተላለፈ።

በኤልያስ ላይም ቢሆን የቀርሜሎሱ ተራራ የእሳት ኳስ የፈጠረው ዘላቂ ውጤት አልነበረም። ነቢዩ ለሕይወቱ በመስጋት የአክዓብ ሚስት ከሆነችው ኤልዛቤል የአርባ ቀናት መንገድ ሸሸ። በቀጣዩ ጊዜ እግዚአብሔር ከኤልያስ ጋር ሲገናኝ በእሳት ወይም በከፍተኛ ነፋስ

ወይም በመሬት መንቀጥቀጥ አልተገናኘውም። ይልቁንም ዝምታን በሚመስል የሹክሹክታ ድምፅ ተገናኘው፤ ይህም ወደፊት የሚከሰተውን ከፍተኛ ለውጥ የሚያመለክት ነበር።

ነቢያት

ኤልያስን መከተሉ ከባድ ሳይሆን አልቀረም። ከቀርሜሎስ ተራራ ድል በኋላ ሚክያስ የተባለ ሌላ ነቢይ በንጉሡ አክዓብ ፊት በተመሳሳይ ሁኔታዎች ውስጥ ቆሞ ተገኘ። እንደ ኤልያስ ሁሉ ከአራት መቶ የሐሰት ነቢያት ጋር ተጋፍጦ ከእግዚአብሔር ዘንድ ኃይለኛ መልእክት አስተላለፈ። በዚህ ጊዜ ግን እሳት ከሰማይ አልወረደም፤ ይልቁንም ነቢዩ በጥፊ ተጠፍጥፎ ወጎኒ ወረደ።

ከኤልያስና ኤልሳዕ በኋላ እግዚአብሔር ከተአምር ወደ ቃል በማዘንበል የልዕለ-ተፈጥሮአዊ ኃይሉን ልጓም የገታ ይመስላል። እንደ ኢሳይያስ፥ ሆሴዕ፥ ዕንባቆም፥ ኤርምያስ፥ ሕዝቅኤል ያሉ አብዛኛዎቹ ነቢያት በአድማጮቻቸው ፊት አስደናቂ ትእይንት አልፈጠሩም፤ የቃላት ኃይል ብቻ ነበራቸው። እግዚአብሔር እየራቀ የሚሄድ ሲመስል፤ እነዚህ ነቢያት ራሳቸው ጥያቄዎችን ማንሣት ጀመሩ፤ ጥያቄዎቻቸው ግልጽና ተጨባጭ ሆነው ሥቃይን ያዘሉ ነበሩ። በዚህም በእግዚአብሔር የመተው ስሜት ያደረበትን ሕዝብ ጩኸት አስተጋቡ።

ሁልጊዜም የነቢያትን መጻሕፍት በተሳሳተ መንገድ ስረዳ ኖሬአለሁ። እንደ ኤልያስ በአረማውያን ላይ የፍርድ እሳት የሚጠሩ ዘመን ያለፈባቸው አዛውንቶች አድርጌ ሳያቸው ነበር። የሚገርመው የጥንቶቹ ነቢያት ጽሑፎች እንደ ማንኛውም የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል እጅግ «ዘመናዊ» መሆናቸውን መረዳቴ ነው። የእነርሱም ትኩረት ያረፈው በእኛው ምእተ ዓመት ላይ እንደ ደመና በተንሰራፋው ጭብጥ ላይ ነው፤ ይኸውም የእግዚአብሔር ዝምታ፥ የክፉት የይምሰል ሉዓላዊነት፥ የማይረግብ የዓለም ውስጥ ሥቃይ ነው። በመሠረቱ የነቢያት ጥያቄዎች የዚህ መጽሐፍ ጥያቄዎች ናቸው፤ የእግዚአብሔር ፍትሕ-አልበኛነት፥ ዝምታና ስውርነት።

በታሪክ ውስጥ ከማንም በላቀ ስሜታዊነት ከእግዚአብሔር ጋር የነበራቸውን ቅይማት የገለጹት የእስራኤል ነቢያት ነበሩ። እግዚአብሔርን የማያውቁ ሕዝቦች ተንደላቀው የሚኖሩት ለምንድን ነው? ሲሉ ጠይቀዋል። በዓለም ውስጥ እንዲህ ያለ ድህነትና ጉስቁልና የሚስተዋለው ለምንድን ነው? ለምን ተአምራት አይከሰቱም? እግዚአብሔር ሆይ፥ ወዴት ነህ? «ለምን ሁልጊዜ ትረሳናለህ?» ለምን

ይህን ያህል ለረዥም ጊዜ ትተወናለህ? ራስህን ግልጽ፤ ዝምታህን ግፈፍ። «በሕግ አምላክ» ተግባራዊ እንቅስቃሴ አሳይ።

የላይኛው መደብ አባል ሆኖ ነገሥታትን ያማክር የነበረው የኢሳይያስ ጩኸት ያስተጋባ ነበር። ኢሳይያስ ከኤልያስ ግለሰባዊ መልክ ጋር ሲነጻጸር ዊንስተን ቸርችል ከጋንዲ እንደሚርቁ ዓይነት ነበር። «በእውነት አንተ ራስህን የምትሰውር አምላክ ነህ። ሰማዮችን ቀድደህ ምን ነው ብትወርድ! ተራሮችም ምን ነው ቢናወጡ!» ሲል ኢሳይያስ ተማጽኖአል።

ኤርምያስ ድምፁን ከፍ አድርጎ «የስኪትን ሥነ-መለኮት» ተቃውሞአል። በዚያን ዘመን፥ ነቢያት በጉድጓድ ውስጥ ይጣሉና በሰይፍ ለሁለት ይሰነጠቁ ነበር። ኤርምያስ እግዚአብሔርን ከደካማ ሰው ጋር ያነጻጽረዋል፤ «እንዳንቀላፋ ሰው፥ ያድንም ዘንድ እንደማይችል ኃያል ስለ ምን ትሆናለህ?» ቮልቴይር ከዚህ የተሻለ አገላለጽ አልነበረውም፤ ሁሉን የሚችልና ሁሉን የሚያፈቅር አምላክ እንዲህ የተመሰቃቀለ ዓለም እንዲኖር የሚፈቅደው ለምንድን ነው?

ዕንባቆም ለምን ፍትሕ እንደማይቆም እግዚአብሔርን ጠይቆአል፤

«አቤቱ፥ እኔ ስጮኽ የማትሰማው እስከ መቼ ነው?

ስለ ግፍ ወደ አንተ እጮኻለሁ፥

አንተም አታድንም።

በደልንስ ስለ ምን አሳየኸኝ?

ጠማማነትንስ ስለ ምን ትመለከታለህ?»

እንደ ሌሎች እስራኤላውያን ሁሉ ነቢያትም ያደጉት የድልን ታሪክ ሲጋቱ ነበር። በልጅነታቸው እግዚአብሔር እንዴት ሕዝቡን ከባርነት ነፃ እንዳወጣቸው፥ ከመካከላቸው ወርዶ እንደኖረና ወደ ተስፋዱቱ ምድር እንዳስገባቸው ሲተርክላቸው ኖሯል። አሁን ግን የወደፊቱን ሕይወት አሻግረው ሲመለከቱ እነዚያ ሁሉ ድሎች በዝግመታዊ ጉዞ ሲሰወሩ አዩ። ከሰሎሞን ዘመን የማይዘነጋ ትእይንት በተቃራኒው፥ የእግዚአብሔር ክብር ሲነሣ፥ ለአፍታ ከቤተ መቅደሱ ሲሰፍፍና ከዚያም ሲሰወር ሕዝቅኤል ተመልከቷል።

ሕዝቅኤል በራእይ የተመለከተውን ነገር ኤርምያስ በግልጽ እውነታ አይቶታል። የባቢሎን ወታደሮች ወደ መቅደሱ ገብተዋል— አረማውያን እጅግ በተቀደሰው ስፍራ! ከዚያም በዘበዙት፤ አቃጠሉት (የታሪክ ጸሐፊዎች ወታደሮቹ ከመቅደሱ ውስጥ ሲገቡ የማይታየውን አምላክ ፍለጋ አየሩን በጦር ይወጉት ነበር።) ከሄሮሺማ የበንብ አደጋ ተርፎ

በፍርስራሹ ውስጥ እየተንገዳገደ እንደሚያልፍ መንገደኛ ነቢዩ ኤርምያስ በድንጋጤ ተቃኝቶ ወደ ጦርነት ሜዳ በተለወጡት የኢየሩሳሌም ጎዳናዎች ላይ ይቅበዘበዝ ነበር። በዚህ ጊዜ የእስራኤል ንጉሥ ዓይኖቹን ታውሮ በሰንሰለት ተጠፍሮ ነበር። የአገሩ ልዑላን ታርደዋል። በመጨረሻው ወረራ የኢየሩሳሌም ሴቶች የራሳቸውን ልጆች ቀቅለው በልተዋል።

ያን ጊዜ ነቢይ መሆን ምን ዓይነት ስሜት እንደሚያጭር ኤርምያስ እንዲህ ስል ይገልጽልናል፦

«በሕዝቤ ሴት ልጅ ስብራት እኔ ተሰብሬአለሁ፤
ጠቁሬማለሁ፤ አድናቆትም ይዘኛል. . .
ተወግተው ስለሞቱ ስለ ሕዝቤ ሴት ልጅ ሰዎች
ሌሊትና ቀን አለቅስ ዘንድ ራሴ ውኃ፥
ዓይኔም የእንባ ምንጭ በሆነልኝ!
. . . ልቤ በውስጤ ተሰብሮአል፤
አጥንቶቼም ሁሉ ታውከዋል. . .
የወይን ጠጅ እንዳሸነፈው እንደ ሰካራም ሰው ሆኛለሁ።»

ይሁንና፥ የነቢያት እጅግ አስደናቂ ገጽታ «ዘመናዊ» አመለካከታቸው ወይም ከእግዚአብሔር ጋር ስለነበራቸው ቅይማት ድምፃቸውን አጉልተው መጮኻቸው አይደለም። እነዚህን አሥራ ሰባት የነቢያት መጻሕፍት በቅርበት መመልከት የሚገባን ለነቢያቱ ጠንካራ ጥያቄዎች የእግዚአብሔርን ምላሽ የሚያካትቱ በመሆናቸው ነው።

የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች፦ 1ኛ ነገሥት 17–19፤ ሰቆቃው ኤርምያስ 5፤ ኢሳይያስ 45፥64፤ ኤርምያስ 14፤ ዕንባቆም 1፤ ኤርምያስ 8–9፥23።

ምዕራፍ 11

የቆሰለ አፍቃሪ

እግዚአብሔር ዓለምን ስላስተዳደረበት መንገድ ማስተባበያ በመስጠት ምላሽ አቀረበ። ይህንንም በቁጣና በዕንባ ተናገረ፤ *«ዝም አላልሁም፤ በነቢያቴ በኩል ሰናገር ነበር።»*

ለእግዚአብሔር መገለጦች እንደ አመጣጣቸው አስደናቂነት ደረጃ በማውጣት፥ ራሱን በኃይል ለሚገልጥላቸው ክስተቶች ከሁሉም የላቀ ክፍራ የምንሰጥ ይመስላል፤ ለልዕለ-ተፈጥሮአዊ ተአምራት ከዚያ ትንሽ ወረድ ያለ ደረጃ ስንመድብ፥ የነቢያትን ቃል ከታች ዝቅ አድርገን እንመለከታቸዋለን። ለምሳሌ ያህል፥ በቀርሜሎስ ተራራ የተገለጠው የእሳት ኳስ ከኤርምያስ ስብከቶች የበለጠ አሳማኝነት ያለው ይመስላል። እግዚአብሔር ግን እንዲህ ባለ የደረጃ አወጣጥ ላይ አይስማማም። የአሳቢነቱን ማረጋገጫ ለመስጠት ወደ ራሳቸው ወደ ነቢያቱ አመለከተ፤ እነዚህም ነቢያት ዝም ስለ ማለቱ ሲጠይቁ የኖሩ ሰዎች ነበሩ። አንድ ሕዝብ እንደ ሕዝቅኤል፤ ኤርምያስ፥ ዳንኤልና ኢሳይያስ ያሉ ነቢያት እያሉለት እንዴት ስለ እግዚአብሔር ዝም ማለት ሊያማርር ይችላል?

እግዚአብሔር «ባዶ ቃላት» ከልዕለ-ተፈጥሮአዊ መገለጥ እንደሚያንሱ አድርጎ አይመለከትም። ተአምራትም ቢሆኑ በእስራኤላውያን እምነት ላይ ዘላቂ ውጤት አልነበራቸውም፤ ነቢያት ግን እግዚአብሔር ለሕዝቡ ያለውን ፍቅር ከትውልድ ወደ ትውልድ ለማስተላለፍ ዘላቂ መዝገብ ያሰናዳሉ። ምንም እንኳ እግዚአብሔር ለፍቅሩ ማረጋገጫነት ቀደምት ተአምራትን ቢጠቅስም፥ በአብዛኛው የሚከተለውን ዓይነት ነገር ይናገራል፤ በተለመደው የተቆጣ ወላጅ ድምፅ፥ «አባቶቻችሁ ከግብፅ ምድር ከወጡበት ቀን ጀምሮ እስከ ዛሬ ድረስ፥ በየዕለቱ እየማለድሁ ባሪያዎቼን ነቢያትን ሁሉ ልኬባችሁ ነበረ። ነገር ግን አንገታቸውን አደነደኑ እንጂ አልሰሙኝም፤ ጆሮአቸውንም አላዘነበሉም» ብሏል። እናም እግዚአብሔር ሕዝቡ ከእርሱ ቃል ለመስማት እንደማይፈልግ አድርጎ ደመደመ፤ እነርሱም ነቢያትን፥ «ጣፋጩንና አታላዩን ነገር እንጂ ቅኑን ነገር አትንገሩን. . . የእስራኤልንም ቅዱስ ከእኛ ዘንድ አስወግዱ» በማለት የእግዚአብሔርን አሳብ ትክክለኛነት አረጋግጠዋል።

እናም ራሴን አገለልሁ።

ነቢያት ድምፃቸውን አጉልተው ስለ እግዚአብሔር ስውርነት ሲጮኹ እንደተሳሳቱ በመግለጽ አልሞገታቸውም። የአሳባቸውን ትክክለኛነት ከገለጸ በኋላ ለምን እንደሚርቅ አብራራላቸው።

ለኤርምያስ እግዚአብሔር በእስራኤል ውስጥ የተመለከተውን ጸያፍ ነገር ገለጸለት፤ ይህም በማታለል የሚገኝ ትርፍ፥ ንጹሑን ደም ማፍሰስ፥ ጭቆና፥ ወዘተ. . . የሚገኙበት በደል ነበር። ስለሆነም ለጸሎት የተዘረጉትን እጆች ላለማየት ዓይኖቹን እንደጋረደ ይናገራል፤ እነዚያ እጆች በደም የተበከሉ ናቸውና።

ለሕዝቅኤል የእስራኤላውያን ዓመፅ ከገደብ እንዳለፈ ገልጾለታል፤ እንዲሁ ለኃጢአታቸው አሳልፎ ሰጣቸው። ሰዎች የራሳቸውን መንገድ እንዲመርጡና የምርጫቸውን ውጤት እንዲሸከሙ በመተው ፈቀቅ አለ።

ለዘካርያስ፥ «ስጠራቸው አልሰሙኝምና ሲጠሩኝ አልሰማቸውም» ብሏል።

ለተግባር መዘግየቱ የምሕረት እንጂ የድካም ምልክት አይደለም።

እግዚአብሔር ፈጣን ቅጣት ሳያስከትል ሲቀር የእስራኤል ሕዝብ ኃይሉ እንደ ደከመ ገመቱ፤ «ምንም አያደርግም! ምንም ጉዳት አይደርስብንም። ረሃብ ወይም ሰይፍ አይመጣብንም።» ይሁንና፥ አሳባቸው በስሕተት ጥላ ጠቁሯል። የእግዚአብሔር ከተግባር መታቀብ ለሕዝቡ የሚሰጠውን የምሕረትና የማስጠንቀቂያ ጊዜ የሚያመለክት ነበር። ምርጫ እንዳጠረው ወላጅ እግዚአብሔር ሳይፈልግ ወደ ቅጣቱ አዘመመ።

ለእስራኤላውያን ቅጣቱ የውጭ ኃይላት ወረራ ነበር። ይሁንና፥ ነቢያት በዘመን መጨረሻ ስለሚከሰተው «የጌታ ቀንም» ይናገራሉ። በአዲስ ሰማይና አዲስ ምድር ዘገባዎች መካከል በቃላት ከተገለጹት ሁሉ የላቁ አንዳንድ ዘግናኝ የመጨረሻው ዘመን ሥዕላዊ ራእዮች ተጠቅሰዋል። ዲትሪች ቦንፌር የመጨረሻውን ቃል ከመስማታችን በፊት ለመጨረሻ አንድ የቀረውን መስማት አለብን ብለዋል። ነቢያት ስለ መጨረሻው ዘመን የጻፉትን ይበልጥ ባጠናሁ ቁጥር እግዚአብሔር በሰዎች ጉዳይ ጣልቃ ለመግባት የማይፈልግ መስሎ የሚታይበት ሁኔታ ይበልጥ ያረካኛል።

ራሴ ከእግዚአብሔር ጋር በምቀያየምባቸው ጊዜያት ኃይልን የተሞላ እርምጃ እንዲወስድ ጠርቼዋለሁ። ፖለቲካዊ ጭቆናን፥ አድልዎአዊነትንና ፍትሕ-አልባነትን በመቃወም ጸልያለሁ። የእግዚአብሔርን ህልውና የሚያረጋግጡ ተአምራት እንዲከሰቱ

ጸልያለሁ። ነገር ግን ነቢያት እግዚአብሔር በመጨረሻው ሁኔንም ሽፋን ስለሚያስወግድበት ጊዜ የሚሰጡን ገለጻ ሳነብ ቀጣዩ ጸሎት ሌሎችን ጸሎቶች ሁሉ ያሸንፋል፤ «ጌታ ሆይ፥ በዚያን ጊዜ እዚያ ቦታ እንደማልገኝ ተስፋ አደርጋለሁ።» እግዚአብሔር ኃይሉን ከመግለጥ እየታቀበ መሆኑን ይቀበላል፤ ነገር ግን ይህንን የሚያደርገው ለእኛው ጥቅም ሲል ነው። እግዚአብሔር በቀጥታ እርምጃ እንዲወሰድ ለሚጠይቁ ችኩሎች ነቢያት አስደንጋጭ ምክር አላቸው–ጠብቁ የሚል።

ፍርዶቼ ኃይለኛ ቢመስሉም የእናንተ ጉዳይ ያሠቃየኛል።

እግዚአብሔር ጥልቅ ስሜቱን ለነቢያቱ ገልጾላቸዋል። ለምሳሌ፥ ከእስራኤል ጠላቶች አንዱ ስለሆነው የሞዓብ ውድመት የተሰማው እነሆ፥

«ለሞዓብ አለቅሳለሁ፤

ለሞዓብ ሁሉ እጮኻለሁ

. . . ልቤ ለሞዓብ እንደ እንቢልታ ይጮኻል።»

የተመረጠውን የእስራኤል ሕዝብ አስመልክቶ የትኛውንም ኃፍረትና ውርደት ቢጋፈጡ እግዚአብሔርም ይህንኑ ተጋፍጦአል። ባቢሎናውያን የቤተ መቅደሱን የዝግባ ዓምድ ሲያፈርሱ እስራኤላውያን በጭንቀት ተውጠው ተመለከቱ፤ ነገር ግን የወረሩት የእግዚአብሔርን ቤት በመሆኑ ግላዊ የርኵሰት ተግባር እንደተፈጸመበት ተሰምቶታል። የቤተ መቅደሱ መፈራረስ የራሱ የመኖሪያ ስፍራ መፈራረስ ነበር። አይሁዶች በምርኮኛነት ሲወሰዱ እርሱም ተማረከ። ወራሪዎቹ የእስራኤላውያንን ንብረት ሲበዘብዙ የተሳለቁት በእስራኤላውያን ላይ ሳይሆን በደካማው አምላካቸው ላይ ነበር። «በሄዱበት የአሕዛብ አገር ሁሉ ስሜን አሰደቡ፤ እነዚህ የእግዚአብሔር ሰዎች ናቸው፤ ነገር ግን ከምድሩ ለመልቀቅ ተገደዋል።» ተብሎላቸዋልና።

የትንቢተ ኢሳይያስ መጽሐፍ አንድ ግሩም ዓረፍተ ነገር የእግዚአብሔርን አመለካከት አጠቃሎ ያቀርባል፤ «በጭንቀታቸው ሁሉ እርሱ ተጨነቀ።» እግዚአብሔር ፊቱን ሰውሮት ሊሆን ይችላል፤ ነገር ግን ያ ፊት በእንባ ረጥቦ ነበር።

ከሁሉም ነገር ባሻገር በየትኛውም ጊዜ ይቅር ለማለት ዝግጁ ነኝ።

ብዙውን ጊዜ እግዚአብሔር ስለ ጥፋታቸው እየወቀሳቸው እያለ በመካከሉ አቁሞ እስራኤላውያን በንስሐ ይመለሱ ዘንድ ይለምናሉ። እጅግ ኃጢአተኛ የነበረው የእስራኤል ንጉሥ አክዓብ ከቀርሜሎስ

ተራራ ሌላ ተጨማሪ ዕድል ተሰጥቶታል፤ ከዚያም ሌላ፥ አሁንም ሌላ ዕድል ነበረው። እግዚአብሔር ለሕዝቅኤል፥ «በኃጢአተኛው ሞት ደስ አልሰኝም!» ብሏል። «ተመለሱ! ከክፉ መንገዳችሁ ተመለሱ! ለምን ትሞታላችሁ፥ እናንተ የእስራኤል ቤት?» ለኤርምያስ በኢየሩሳሌም አንድ ታማኝ ሰው ቢያገኝ ከተማዪቱን በሙሉ እንደሚያድን ገልጾአል።

ከትንቢተ ዮናስ በላይ የእግዚአብሔርን ይቅር የማለት ናፍቆት የሚገልጽ ነገር አይኖርም። ይህ መጽሐፍ የሚይዘው አንድ የትንቢት መስመር ብቻ ነው፤ «ከአርባ ቀናት በኋላ ነነዌ ትገለበጣለች።» ነገር ግን ከዮናስ መከፋት በተቃራኒ፥ ይኸው ቀላል ማስታወቂያ በተጠላችው ነነዌ ላይ መንፈሳዊ መነቃቃትን አስከትሎ የእግዚአብሔርን የቅጣት ዕቅድ ለውጦታል። ዮናስ ከጠወለገችው ቅል ሥር ተጠልሎ እየተበሳጨ የእግዚአብሔርን ለስላሳ ልብ እንደተጠራጠረ ገልጾአል። «አንተ ይቅር ባይ፥ ታጋሽም፥ ምሕረትህም የበዛ፥ ከክፉው ነገርም የተነሣ የምትጸጸት አምላክ እንደሆንህ አውቄ ነበርና።» ከዚህ የተነሣ ነበር ዮናስ እግዚአብሔርን ባለማመኑ የእምቢተኛነትን እርምጃ የወሰደውና የዓሣ ነባሪው ታሪክ የተከሰተው። ዮናስ እግዚአብሔርን ያላመነው ነነዌን ጨክኖ ይቀጣታል የሚል እምነት ስላልነበረው ነበር። ታሪኩን ሮበርት ፍሮስት እንደቋጨት፥ «ከዮናስ በኋላ እግዚአብሔር ዳግም ምሕረት እንደማያደርግ ልታምን አትችልም።»

ሰሜት

ምንም እንኳ እግዚአብሔር ለነቢያቱ ጥያቄዎች ቀጥተኛ ምላሽ ቢሰጥም፥ ማብራሪያዎቹ እስራኤላውያንን አላረኳቸውም። ከአንድ አደጋ በስተጀርባ የተሸሸገውን ምክንያት ማወቁ የሥቃይንና የክህደትን መልክ አይቀይረውም። እናም የእግዚአብሔር ምክንያታዊ «መከላከያ» ወደ ጎን የተተወ ይመስላል። ነቢያት የእግዚአብሔርን ስሜት የሚሹትን ያህል ስለ አእምሮአዊ ጥያቄዎች አይጨነቁም ነበር። አምላክ መሆን ምን ዓይነት ስሜት ያሳድራል? ይህንን ለመረዳት በነቢያት መጻሕፍት ውስጥ ተደጋግመው የተጠቀሱትን ሰብአዊ ምሳሌዎች ተመልከት፤ እግዚአብሔር እንደ ወላጅና፥ እንደ አፍቃሪ ተገልጾአል።

የመጀመሪያ ልጅ የወለዱትን አንዳንድ ወላጆች ተከታተል። ውይይታቸው የሚሽከረከረው በአንድ-ርእሰ ጉዳይ ዙሪያ ይመስላል፤ ይኸውም ስለ ልጃቸው። እስካሁን ከተወለዱት ሕፃናት ሁሉ በላይ ውብ እንደሆነ በትምክሕት ይናገራሉ። በተለይም ምዕራባውያን ወላጆች ልጆቻቸው የሚያካሂዱዋቸውን የመጀመሪያዎቹን የቃላትና የእንቅስቃሴ ጥረቶች በቪድዮ ቀርጸው ለማስቀረት ብዙ መቶ ዶላሮችን

ይከሰክላሉ። በሕፃናት ላይ እንደ ብርቅ የሚታዩ ጥረቶች በምድር ላይ የሚገኙ አምስት ቢሊዮን ሕዝቦች የሚያዘወትሯቸው ተራ ተግባራት ናቸው። እንዲህ ያለው እንግዳ ባሕርይ ከሌላው ሁሉ በተለየ መንገድ ለመጀመሪያ ጊዜ ልጅ ያገኘውን ወላጅ ኩራትና ደስታ ይገልጻል።

እግዚአብሔር እስራኤልን ሲመርጥ እንዲህ ዓይነቱን ግንኙነት እየፈለገ ነበር። እርሱ የፈለገው የትኛውም ወላጅ የሚፈልገውን ነገር ነበር፤ ይኸውም ለወላጆቻቸው ፍቅር ምላሽ የሚሰጡ ልጆች የሚገኙበትን ደስተኛ ቤተሰብ ነበር። ስለ ቀደሙት ዘመናት እያሰበ ሲናገር ድምፁ በኩራት ያዜማል፤ «ኤፍሬም ደስ የምሰኝበት ውድ ልጄ አይደለምን?» ነገር ግን እግዚአብሔር ከመቅጽበት ከወላጅነት ወደ ቆሰለ አፍቃሪነት ሲለወጥ ደስታው ይደበዝዛል። «ምን አጠፋሁ?» ሲል ኃዘን ባጠላበት ድምፅ ይጠይቃል።

«. . . ካጠገብኋቸውም በኋላ አመነዘሩ

በጋለሞቶቹም ቤት ተሰበሰቡ።

እንደተቀለቡ ፈረሶች ሆኑ፤

እያንዳንዳቸውም ከባልንጀሮቻቸው ሚስቶች

ኋላ አሽካኩ።

በውኑ ስለነዚህ ነገሮች አልቀስፍምን?»

የነቢያትን መጻሕፍት በማነብበት ጊዜ አንድ አማካሪ ከእግዚአብሔር ጋር እንዳለ ባለ ጉዳይ ሲሆን በዓይነ ሕሊናዬ እመለከት ነበር። አማካሪው፥ «ምን ዓይነት ስሜት እንደሚሰማህ ንገረኝ» ሲል ይጠይቀዋል። ከዚያም እግዚአብሔር ይቀጥላል።

«ምን ዓይነት ስሜት እንደሚሰማኝ ልንገርህ፤ ልክ እንደተተወ ወላጅ ሆኖ ይሰማኛል። አንዲት ሕፃን ልጅ ከመንገድ ዳር ለሞት ተቃርባ አገኘኋት። ወደ ቤቴ ወስጄ ልጄ አደረግኋት። አጠብሁዋት፤ ትምህርት ቤት አስገባሁዋት፤ መገብኩዋት። ልብስና ጌጣ ጌጥም አልቀረባትም። ከዚያም አንድ ቀን ተነሥታ ኮበለለች። በጉስቁልና ላይ እንዳለች ሰማሁ። ስሜ ሲነሣ ትረግመኛለች።

«ምን ዓይነት ስሜት እንደሚሰማኝ እነግርሃለሁ። እንደተተወ ፍቅረኛ ሆኖ ይሰማኛል። ፍቅረኛዬን ተገፍታና ተጎሳቁላ አገኘሁዋት፤ ነገር ግን ወደ ቤቴ አምጥቼ ውበቷ እንደ ፀሐይ እንዲያበራ አደርግኩዋት። እርሷ ለእኔ ብርቅ ነች። ለእኔ በዓለም ከሴቶች ሁሉ በላይ ውብ ነች። ፍቅርና ስጦታ አርከፈከፍኩላት። ነገር ግን ተወችኝ። ጣላቶቼን፥ የቅርብ ጓደኞቼን፥ የትኛውንም ሰው ተከትላ ትሄዳለች።

ከመንገድ ዳርና ከዛፍ ሥር ትተኛለች፤ ከሴተኛ አዳሪ በከፋ መልኩ ሰዎች ከእርሷ ጋር ያመነዝሩ ዘንድ ገንዘብ ትከፍላቸዋለች፥ የተከዳሁ ሆኖ ይሰማኛል።

እግዚአብሔር ጉዳቱን አይደብቅም። እስራኤልን ከሴት ግመል ጋር እያነጻጸረ በሚያስደነግጡ ቃላት መናገሩን ይቀጥላል– «በመንገድም ላይ እንደተለቀቀች፥ እንደ ፈጣን ግመል ሆነሻል፤ በምኞትዋ ነፋስን እንደምታሽተት፥ በምድረ በዳ እንደለመደች እንደ ሜዳ አህያ ነሽ፤ ከምኞትዋ የሚመልሳት ማን ነው?»

ቃላት ብቻቸውን ስሜቱን ለመግለጽ እንደማይችሉ በማሰብ እግዚአብሔር ሆሴዕ የተባለ ነቢይ እውነተኛ የሕይወት ድራማ እንዲሠራ አድርጓል። በእግዚአብሔር ትእዛዝ ሆሴዕ ጎሜር የተባለች የጎደፈ ዝና ያላት ሴት አገባ። ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ምስኪኑ ሆሴዕ የድራማ ሕይወት ይገፋ ጀመር። ከጊዜ ወደ ጊዜ ጎሜር ትኮበልላለች፤ ከሌላ ሰው ጋር ታመነዝራለች፤ ቤቷን ጥላ ትሄዳለች። በእያንዳንዱ ጊዜ እግዚአብሔር ሆሴዕ ጎሜርን እንዲቀበላትና ይቅር እንዲላት ያዘዋል።

እግዚአብሔር የራሱን የቆሰለ ስሜት ለማብራራት ሲል የሆሴዕን አሳዛኝ ታሪክ ተጠቀመ። እግዚአብሔር እስራኤልን ያገኘበትን የመጀመሪያ የፍቅር ጥንስስ በምድረ በዳ የወይን ዘለላ እንደ ማግኘት አድርጎ ይገልጸዋል። ነገር ግን እስራኤል ደጋግማ እምነቷን ስታፈርስ የቆሰለውን ፍቅር የከፋ ኃፍረት ለመታገሥ ተገደደ። ቃላቱ ከራስ ኃዘን የራቀ ድምፀት የላቸውም፤ «እኔም ለኤፍሬም እንደ አንበሳ፥ ለይሁዳም ቤት እንደ አንበሳ ደቦል እሆናለሁና።»

እግዚአብሔር በነቢያት መጻሕፍት በየሰከንዱ ለምን «አሳቡን እንደሚቀያይር» የተተወ አፍቃሪ ኃይለኛ ምሳሌ በግልጽ ያሳየናል። እስራኤልን ለማጥፋት እየተዘጋጀ ነበር–ቆይ፥ አሁን እጆቹን ዘርግቶ እያነባ ነው፤ የለም፥ አሁን ኮስተር ብሎ ፍርድን እያወጀ ነው። በፍቅረኛው ለተተወ ሰው ካልሆነ በቀር እነዚህ ተለዋዋጭ ስሜቶች ኢ–አመክንዮአዊ ይመስላሉ።

የነቢያት ቃላት በቀጭን የቤት ግድግዳዎች ውስጥ የሚተላለፍ የፍቅረኛሞች ፀብ ይመስላሉ። የእኔ ጎረቤት የሆነች ሴት ለሁለት ዓመታት ያህል እንዲህ ዓይነቱን ግጭት ታግሣለች። በጎዳር ወር ውስጥ ታማኝነት የጎደለበት ባሏን ልትገድለው ነበር። በየካቲት ይቅርታ አደረገችለትና ወደ ቤት ተመልሶ እንዲመጣ ጋበዘችው። በሚያዝያ ለፍች ፍርድ ቤት አመለከተች። በነሐሴ ከሱን አቁሟ ባሏ ተመልሶ እንዲመጣ ጠየቀችው። ፍቅሯ ለዘላለም እንደተተወ የሚያሳየውን አስቀያሚ እውነት ለመጋፈጥ ሁለት ዓመታት ፈጀባት።

እግዚአብሔር ራሱ የተጓዘበት የቁጣ፥ የኃዘን፥ የይቅርታ፥ የቅንዓት፥ የሥቃይ ዑደት ይኸው ነበር። ነቢያት እግዚአብሔር ወደ ሕዝቡ የሚደርስ ቋንቋ ለማግኘት እንደታገለ ያሳያሉ። ጎረቤቴ ከራቀው ባለቤቷ ጆሮ ላይ ስልክ ልትዘጋበት እንደምትችል ሁሉ፥ እግዚአብሔር ለነቢያቱ ከእንግዲህ የእስራኤላውያንን ጸሎት እንደማይሰማ ሊናገር ይችላል። ጎረቤቴ ተመልሳ እንደምትለሳለስ ሁሉ፥ እግዚአብሔር ዳግም ተለሳልሶ መልሰው ይሞክሩ ዘንድ ይለምናቸዋል። አንዳንድ ጊዜ ፍቅሩና ቁጣው የሚጋጩ ይመስላል። ነገር ግን በመጨረሻው ሁሉም ምርጫዎች አከተሙ፤ እግዚአብሔር ጥረቱን ማቆም እንዳለበት ደመደመ፤ «ለሕዝቤ ኃጢአት ከዚህ ሌላ የማደርገው ምንድን ነው?»

♥

ወዳጄ ሪቻርድ እግዚአብሔር «በጣለው» ጊዜ የጠለቀ የመከዳት ስሜት እንዳደረበት ገልጾልኛል። እጮኛው ከመቅጽበት ስትተወው የከበደ ስሜት ወድቆበታል። ነገር ግን ነቢያት በተለይም ሆሴዕ ከሌሎቹ ሁሉ በላይ አንድ መልእክት ያስተላልፋሉ፤ ይኸውም የተካደው እግዚአብሔር እንደሆነ የሚያሳይ ነው። የክህደቱን ተግባር የፈጸሙት እስራኤላውያን እንጂ እግዚአብሔር አይደለም። የእስራኤል ነቢያት ተግባራዊ እርምጃ ባለመውሰዱ፥ ግድየለሽ በመሆኑ፥ ዝም በማለቱ ከእግዚአብሔር ጋር መቀያየማቸውን አጥብቀው ገልጸዋል። ዳሩ ግን እግዚአብሔር በተናገረበት ጊዜ ለምእተ ዓመታት የተገታውን ስሜት አፍስሶአል። የእውነተኛ ቅይማት ሰለባ የሆነውም ራሱ እግዚአብሔር እንጂ እስራኤላውያን አልነበሩም።

«ከዚህ ሌላ የማደርገው ምንድር ነው?» ሲል እግዚአብሔር ለኤርምያስ ያቀረበው የጠለቀ የኃዘን ስሜት ያጠላበት ጥያቄ ለነጻነት ከፍተት የለቀቀውን ሁሉን ቻይ አምላክ አጣብቂኝ ያመለክታል። የሰማይ ወፎች ወቅታቸውን ያውቃሉ፤ የውቅያኖስ ማዕበል በጊዜው ውጥን ይንቀሳቀሳል፤ በረዶ ሁልጊዜም ከፍ ያሉትን ተራሮች ይሸፍናል፤ ሰዎች ግን በተፈጥሮ ከሚገኙ ከየትኞቹም ነገሮች የተለዩ ናቸው። እግዚአብሔር ሊቆጣጠራቸው አይችልም። ይሁንና፥ እንዲሁ ዝም ብሎ ወደ ጎን ሊገፋቸውም አይችልም። ሰብአዊነትን ከአእምሮው ሊያወጣ አይችልም።

የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች፦ ኤርምያስ 7፤ ኢሳይያስ 30፤ ኤርምያስ 5፤ ሕዝቅኤል 20፤ ዘካርያስ 7፤ ኤርምያስ 5፥ 48፤ ሕዝቅኤል 36፤ ኢሳይያስ 63፤ ሕዝቅኤል 33፤ ዮናስ 3–4፤ ኤርምያስ 31፥5፥2፤ ሆሴዕ 9፥5፤ ኤርምያስ 9።

ምዕራፍ 12

እውነተኛነት እጅግ መልካም ነው።

ኖሮ እንዳልኖረ
የጥንት አፈ-ታሪክ
ኃዘንም አንድ ቀን
ይሰወር ይሆናል

ጆርጅ ሄርበርት፥ «አበባ»

አንድ ቀን ታዋቂው የስኮትላንድ ሰባኪና ደራሲ ጆርጅ ማክዶናልድ ከልጃቸው ጋር እየተነጋገሩ ሳለ የውይይቱ አቅጣጫ ወደ መንግሥተ ሰማይና ነቢያት ስለ ነገሮች ሁሉ ፍጻሜ ወዳስተላለፉት አሳብ አዘመመ፤ «እውነት ቢሆን እጅግ መልካም ይመስላል» አለ ልጃቸው በአንድ ነጥብ ላይ። ፈገግታ የማክዶናልድን ፀጉራም ፊት አቋርጦት አለፈ። «አ! እውነት ሊሆን መገባቱ በጣም ጥሩ ነው»[1] ሲሉ መለሱለት።

ተስፋን ያህል ሰቅዞ የሚገባ ሰብአዊ ስሜት ይኖር ይሆን? በመጪረሻው ክፉዎች እንደሚሞቱና ንጹሐን የማምለጫ መንገድ እንደሚያገኙ በማመን ተስፋ ፈንጣቂ ተረቶች ለዘመናት ከትውልድ ወደ ትውልድ ሲተላለፉ ቆይተዋል። ዛሬም ተመሳሳይ መልእክት የያዙ የቴሌቪዥን ካርቱኖች ከትንሽነታቸው የተነሣ የፍጻሜውን አይሞከሬነት ተረድተው ሊሳለቁ ለማይችሉ ጉጉ ሕፃናት ሲቀርቡ እንመለከታለን። በእውነተኛ ሕይወት፥ በጦር ቀጣና ውስጥ የተገኘች እናት ልጇን ወደ ጡቶቿ አስጠግታ ራሱን እያሻሸች በለሆሳስ «አይዞህ፥ ምንም አትሆንም» ትለዋለች– ምንም እንኳ የቦምቡ ፍንዳታ እየቀረበ ቢመጣም።

እንዲህ ዓይነቱ ተስፋ ከየት መጣ? ዘመን የማይሽራቸውን የተረታተረት ቃላት ሲመረምሩ ከቆዩ በኋላ ቶኪን የሚከተለውን ተናግረዋል።

> «ተረት. . . የኃዘንና የውድቀትን መኖር አይክድም፤ ለአርነቱ ደስታ የእነዚህ መኖር አስፈላጊ ነው፤ ነገር ግን ካሉት ብዙ መረጃዎች የተነሣ የመጪረሻውን አጽናፈ-አቀፋዊ ሽንፈትን ይክዳል. . . ይህንንም የሚያደርገው ኃዘንን ከሚያጭሩት የዓለም ግድግዳዎች ባሻገር መጠነኛ የደስታ ጨረፍታ በማሳየት ነው።»[2]

ይህ የመጪረሻው መልእክት ያልታከለበት የትንቢት መጻሕፍት ማጠቃለያ የተሟላ ሊሆን አይችልም። ይኸውም ዓለም በደስታ እንጂ «በአጽናፈ-አቀፋዊነት ሽንፈት» እንደማትደመደም ድምፃቸውን አጉልተው መጮኻቸው ነው።

ብዙውን ጊዜ በፍርሃት ለታጀቡት አድማጮቻቸው ስለሚመጣው ክፉ ዘመን ይናገሩ ነበር፤ በአመዛኙ ስለ ድርቅ፥ የአንበጣ መቅሠፍት፥ የጠላት ወረራ የሚሰጡት ትንበያ በዚያ ፍርሃት ላይ ነዳጅ ይጨምራል። ይሁንና፥ ነቢያት በአሥራ ሰባቱ መጽሐፎቻቸው ሁሉ ውስጥ ተስፋ የምትለውን ቃል ይጨምሩ ነበር። ኢሳይያስ የቆሰለው ፍቅረኛ ከቁስሉ እንደሚያገግም የተስፋ ቃል ይሰጣል፤ «ጥቂት ጊዜ ተውሁሽ፥ በታላቅም ምሕረት እሰበስብሻለሁ።»

ነቢያቱ የኋላ ኋላ ከዓለም ግድግዳዎች በስቲያ ስለሚገኘው ደስታ ወደ ማብራራቱ ሲመለሱ ድምፃቸው እንደ ዘማሪ ወፎች ያስገመግማል። በዚያን ቀን እግዚአብሔር ዓለምን እንደ ምንጣፍ ጠቅሎ በማንጣት ያድሳታል። ተኩላዎችና በጎች አብረው ሣር ይግጣሉ፤ አንበሳም ከበሬ አጠገብ በሰላም ይመገባል።

ሚክያስ አንድ ቀን ተፈትተው እንደተለቀቁት ጥጆች እንደምንፈነጭ ይነግረናል። በዚያን ጊዜ የፍርሃትና የሥቃይ አድራሻ አይታወቅም። የሕፃናት ሞት ወላጆችን አያንገበግባቸውም፤ በአገሮች መካከል ሰላም ስለሚሰፍን የጦር መሣሪያዎቻቸውን ወደ እርሻ መሣሪያነት ይለውጣሉ። ያን ጊዜ ማንም ስለ እግዚአብሔር ለውርነት አያማርርም። ፀሐይ የፈዘዘች እስኪመስል ድረስ ከብሩ በምድር ላይ ደምቆ ያበራል።

ለነቢያት የሰው ልጅ ታሪክ በራሱ ፍጻሜ ሳይሆን የሽግግር ጊዜ ነው፤ ይኸውም በሜድን ገነትና እግዚአብሔር በሚሠራቸው አዲስ ሰማይና አዲስ ምድር መካከል የሚገኝ ክፍተት ነው። ነገሮች ሁሉ ከቁጥጥር ውጭ የሆኑ በሚመስልበት ጊዜ እንኳ እግዚአብሔር ከዙፋኑ ላይ ነውና አንድ ቀን ራሱን ይገልጣል።*

---

* አንዳንድ ሰዎች ከነቢያቱ የወደፊት ዓለም ራእይ ውስጥ የሚያጽናና ነገር አያገኙም። ይህ «ላም አለኝ በሰማይ» እንደ ግለት ነው ሊሉ ያጥላላሉ። «ቤተ ክርስቲያን የባርነትን፥ የጭቆናንና የሁሉንም ዓይነት ፍትሕ-አልበኝነት ትክክለኛነት ለማስመስከር ለበርካታ መቶ ዓመታት ይህንኑ ስትል ኖራለች። ከምድር ላይ ብዙ ነገር እንዳይጠይቁ ለመከላከል ከድሆች ላይ የምንገሥተ ሰማይን ተስፋ በግድ ይጭኗሉ።» ቤተ ክርስቲያን የነቢያቱን ራእይ በአግባቡ ስላልተጠቀመች ትችቱ ተገቢ ሊሆን ይችላል።

ነገር ግን «ላም አለኝ በሰማይ» የሚለውን አመክንዮ ከራሳቸው ከነቢያቱ ለግግኘት አይቻልም። አሞጽ፥ ሆሴዕ፥ ኢሳይያስና ኤርምያስ መበለቶችን፥ አጓለማውታዎችንና እንግዶችን ስለመንከባከብ አስፈላጊነት አጥብቀው የተናገሩ ሲሆን፥ ምግባረ ሠብሕ ችሎቶችንና ሃይማኖታዊ መዋቅሮችን ለማንጻት ጥረት አድረገዋል። የእግዚአብሔር ሕዝብ እግዚአብሔር የተበላሸውን ሁሉ የሚያስተካክልበትን ዘመን የሚጠባበቁ ብቻ ሳይሆኑ፥ የአዲስ ሰማይና የአዲስ ምድር ሞዴል ሊሆኑ ይገባል። ይህንንም በማድረግ እግዚአብሔር አንድ ቀን የሚፈጽመውን ነገር ናፍቆት ሊቀሰቅሱ ያሻል።

ነገር ግን አሁንስ? ከእግዚአብሔር ጋር ለምንጋፈጠው ቅይማት ተገቢውን ምላሽ ለማግኘት ከሞት ባሻገር ያለውን ሕይወት መጠበቅ አለብን? እስከ መቼ እንዲኖር የሚያውቅ በእኛ ውስጥ የለም። አቤቱ፥ ጠላት እስከ መቼ ይሳደባል?»

ነቢያት ከሞቱ በኋላ እንደገና የእግዚአብሔር ዝምታ በመስፈኑ ሕዝበ እስራኤል ይህንኑ ጥያቄ አንግቦ ተነሣ፤ «ምልክታችንን አናይም፤ ከእንግዲህ ወዲህም ነቢይ የለም፤

አይሁዶች ከአገራቸው በመፈናቀላቸውና እንደገና ለባርነት በመሸጣቸው ነቢያት ነፃ ስለሚያወጣቸው መሢሕና የወደፊት ሰላማዊ ዓመታት፥ ብሎም ምእተ ዓመታት እየተጠቀለሉ ሲነጉዱ መንግሥታት–ባቢሎን፥ ፋርስ፥ ግብፅ፥ ግሪክ፥ ሶርያ፥ ሮም– በፍልስጥኤም ሜዳዎች ላይ እየተሳደዱ ሲነሡና ሲወድቁ ቆዩ። እያንዳንዱ አዲስ መንግሥት እግሮቻቸውን ከበር ላይ በተቀመጠ የቆሻሻ ማጽጃ ጨርቅ እንደሚጠራርጉ ሁሉ አይሁዶችን ከመርገጥ አልተመለሱም። አንዳንድ ጊዜ ጠቅላላው የአይሁድ ዘር ሊጠፋ የታቀረበበት ጊዜ ነበር።

ሙሴ ሕዝቡን አይሁዶችን ከባርነት ነፃ ለማውጣት አልተነሣም። ኤልያስም ከሰማይ እሳት አላወረደም። ከኢየሩሳሌሙ ቤተ መቅደስ የደመና ዓምድ አንጸባርቆ አልታየም። ሄሮድስ ሕዝቡን የሚያስደንቅባቸውን ሕንጻዎች ለመገንባት እስከተነሣሣበት ጊዜ ድረስ፥ የቤተ መቅደሱ ስፍራ ከክብር ይልቅ ኃፍረትን በሚያስታውስ የፍርስራሽ ክምር ታጅቦ ቆየ።

ከብሉይ ኪዳን ፍጻሜ ላይ እግዚአብሔር ድብቅ ነበር። ፊቱን እንደሚሰውር ተናግሮ ነበርና ይህንኑ ሲያደርግ በምድር ላይ ጥቁር ጥላ አጠላ። ከሃያ አምስት ምእተ ዓመታት በኋላ ከእግዚአብሔር ጋር የምንፈጥረው ቅይማት እግዚአብሔር ጀርባውን ባዞረ ጊዜ አይሁዶች የተጋፈጡት ስሜት ደብዛዛ ነጸብራቅ ነው። ዛሬ ወደ ኋላ ዘወር ብለን አንዳንድ አጽናኝ ትምህርቶች ልናገኝ እንችላለን። የእግዚአብሔር ጣልቃ–ገብነት ያስከተላቸውን «ጉዳቶች» ልንመለከት እንችላለን፤ የሰው መገኘት ከመጠን ያለፈ ብርሃን ስለሚረጭብን የቃጠሎ ምልክት ያስከትልብናል፤ ርቀትን ይፈጥራል፤ ከሁሉም በላይ እምነትን የሚጨምር አይመስልም። እንዲሁም ደግሞ ሥቃይና ኃዘን ወደሌለበት የዘላለም ሕይወት አሻግረን በመመልከት መጽናናትን ልናገኝ እንችላለን፤ ይህም የእግዚአብሔርን መገኘት ለመቋቋም

ወደምንችልበት ደረጃ ከተለወጥን በኋላ በአዲስ አቅጣጫ የምንጓዝበት ይሆናል። እስከዚያውስ? እነዚህ ክፉ ጊዜያትስ? እንደ አይሁዶች የእግዚአብሔር ስውርነት የቅይማትና ልብን የሚረብሽ የጥርጣሬ ስሜት ይፈጥርብናል።

በብሉይ ኪዳን የሚልከያስና በአዲስ ኪዳኑ የማቴዎስ ቃላት መካከል አራት ምእተ ዓመታት ታጥፈዋል። እነዚህ ጊዜያት «አራት መቶ የዝምታ ዓመታት» ተብለው የሚጠሩ ሲሆን፥ ይኸው ሐረግ ከእግዚአብሔር ጋር የተደረገውን የቅይማት ምዕራፍ ለይቶ ያሳያል። እግዚአብሔር ያን ጊዜ ለሕዝቡ ግድ ይለው ነበር? አሁንም ከሁሉም ነገር ባሻገር የመፂሑን መምጣት በናፍቆት ተጠባበቁ፤ ሌላ ተስፋ አልነበራቸውም።

«ሌላ ምን ላደርግ እችላለሁ?» ሲል ጠይቆአቸው ነበር እግዚአብሔር። ሌላ ነገር ነበር። በኃይል የማይቻለውን በሥቃይ ሊያሸንፍ ይችል ነበር።

«አንድ ቀን ከእርሱ ጋር እንስቅ ዘንድ እግዚአብሔር ከእኛ ጋር ያለቅሳል።»

– ጄርገን ሞልትማን

[1]Greville MacDonald, *George MacDonald and His Wife*, 172

[2]J.R.R. Tolkien, *The Tolkien Reader*, 68-69

የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች፡– ኢሳይያስ 54፤ ሚልከያስ 4፤ መዝሙር 74።

ክፍል ሦስት

ቅርበተ-ወልድ

ምዕራፍ 13

ዝቅታ

«ንጉሡ አንዱን ደንገጡር ያፈቅራል እንበል» ሲል ኪርክ ጋርድ ጨዋታውን ይጀምራል።

«ንጉሡ እንደ ማንኛውም ተራ ንጉሥ አልነበረም። የትኛውም የመንግሥት ባለ ሥልጣን ከፊቱ ይንቀጠቀጣል። ጠላቶቹን ሁሉ የሚደባየት ኃይል ሰለነበረው ሰለ እርሱ ከፉ ቃል ለመተንፈስ የሚከጅል ሰው አልነበረም። ይሁንና፥ ይኸው ኃያል ንጉሥ በአንዲት ምስኪን ደንገጡር ፍቅር ቀለጠ።

«ለእርሷ ያለውን ፍቅር ምን ብሎ ሊያውጅ ይችላል? በሚያስገርም ሁኔታ ንግሥናው እጅቹን አሠረበት። ደንገጡሯን ወደ ቤተ መንግሥት አስመጥቶ ከራሷ ላይ የጌጣጌጥ አክሊል ቢደፋና ከሰውነቷ ላይ ንጉሣዊ አልባሳት ቢጀቡን፥ ከቶውንም ልትቃወመው አትችልም፤ ማንም እምቢ ሊለው ደፍሮ አያውቅም። ዳሩ ግን ትወደው ይሆን?

«አፈቅርሃለሁ ማለቷ የማይቀር ነው፤ ግን ከልቧ ታፈቅረው ይሆን? መይስ ጥላ ለመጣችው የራሷው ሕይወት እያዘነች በፍርሃት ትኖር ይሆን? ከነኑ ደስ ብሏት ትተኛ ይሆን? እንዴት ሊያውቅ ይችላል?

«በጫካ ወደ ተከበበ ጎጆዋ ከንጉሣዊ ተሽከርካሪ ላይ ተቀምጣና በታጠቀ ሠራዊት ታጅባ ብትሄድም ያው መፍሯቷ አይቀርም። እርሱ ግን እርሷን በሚያስፈራ ነገር ሊቀርባት አልፈለገም። የሚፈልገው በእኩልነት የምትመለከተውን አፍቃሪ ነበር። የእርሱን ንግሥናና የራሷን ደንገጡርነት ረስታ የጋራ ፍቅር በመካከላቸው እንዲፈስ እንድታደርግ ፈለገ።

«እኩል ያልሆነው እኩል የሚሆነው በፍቅር ነውና» ሲል ኪርክጋርድ ይደመድማል። ንጉሡ የደንገጡሯን ነጻነት ሳይገፍ ከፍ ሊያደርጋት እንደማይችል ተገነዘበ። እናም ራሱን ዝቅ ሊያደርግ ወሰነ። እንደ ለማኝ ለባብሶ ንጉሥነቱን በመደበቅ ከጎጆዋ ከተፍ አለ። ልብሱ ለቀቅ ብሎ ከሰውነቱ ላይ ይወዛወዛል። ይህ ሌላ ሰው ለመምሰል የተደረገ ጥረት ብቻ ሳይሆን አዲስ ማንነትም ነበር። ይህችን ሴት ለማግኘት ዙፋኑን ተወ።[1]

ኪርክጋርድ በምሳሌ መልክ ያቀረበውን ሐዋርያው ጳውሎስ ኢየሱስ ክርስቶስ በተናገራቸው ቀጣይ ቃላት ውስጥ ገልጾአል፤

«እርሱ በእግዚአብሔር መልክ ሲኖር ሳለ

ከእግዚአብሔር ጋር መተካከልን መቀማት

እንደሚገባ ነገር አልቆጠረውም፥

ነገር ግን የባሪያን መልክ ይዞ

በሰውም ምሳሌ ሆኖ ራሱን ባዶ አደረገ፥

በምስሉም እንደ ሰው ተገኝቶ ራሱን አዋረደ፥

ለሞትም ይኸውም የመስቀል ሞት

እንኳ የታዘዘ ሆነ።»

እግዚአብሔር ከሰው ልጆች ጋር በሚያደርጋቸው ግንኙነቶች ብዙ ጊዜ ራሱን ዝቅ አድርጓል። ብሉይ ኪዳን ከሰዎች ጋር ለመሆን ራሱን ዝቅ ያደረገባቸው ሁኔታዎች ረዥም ዘገባ ሆኖ ይታየኛል። እግዚአብሔር ለአብርሃም፥ ለሙሴ፥ ለሕዝበ እስራኤላውያንና ለነቢያት ለመናገር ራሱን ዝቅ አድርጎ ወርዷል። ነገር ግን ከአራት መቶ ዓመታት የዝምታ ጊዜ በኋላ የተከሰተውን የሚያህል ራስን ዝቅ የማድረግ ሁኔታ ታይቶ አይታወቅም። በኪርክጋርድ ታሪክ ውስጥ እንደተጠቀሰው ንጉሡ፥ እግዚአብሔር አዲስ መልክ የያዘ ሰው ሆነ። ይህ ሊታሰብ ከሚችለው ሁሉ የላቀ ዝቅ ማለት ነበር።

ሉቃስ

በሁሉም የገና ወቅት ሕጻናት ዘርፋፋ ልብስ ተጎናጽፈው በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ስለ ኢየሱስ ልደት የሚተርከውን የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል በድራማ መልክ ሲያቀርቡ ይኸው ቃል ተደጋግሞ ይደመጣል። የስድስት ዓመቱ መልአክ ወካይ ገጸ-ባሕርይ አንሶላውን ከመሬት ላይ እየጎተተና ክንፉን እያርገበገበ «አትፍሩ!» ሲል ያናገራል። በልብሶቹ እየተከለለ ጨረፍ አድርጎ የተውኔቱን ጽሑፍ ያነብና «ታላቅ የምሥራች እነግራችኋለሁና አትፍሩ» ይላል። ወዲያውም ወደ ዘካርያስ (ሰው ሠራሽ ጺም ያደረገ ታላቅ ወንድሙ) እና ማርያም (የሁለተኛ ክፍል ተማሪ) በመቅረብ ይህንኑ የመጽናኛ ሰላምታ ያቀርብላቸዋል።

እግዚአብሔር መጀመሪያ ለአብርሃም፥ ለአጋርና ለይስሐቅ የተናገረውም ይህንኑ ነበር። መልአኩም ለጌዴዎንና ለዳንኤል ሰላምታ ሲያቀርብ ይህንኑ ቃል ተናግሯል። ለልዕለ-ተፈጥሮአዊ ኑባሬዎች ይህ

ቃል ልክ እኛ «ጤና ይስጥልን? እንደምን አለህ?» እንደምንለው ይመስላል። ይህ ብዙም አያስደንቅም። ልዕለ-ተፈጥሮአዊ ኑባሬ በሚናገርበት ጊዜ ሰብአዊ ፍጡራን ብዙውን ጊዜ ራሳቸውን እንደ ሳቱ ሆነው ይወድቁ ነበር። እግዚአብሔር ከምድራችን ጋር ሲገናኝ፥ አንዳንድ ጊዜ እንደ ልዕለ-ተፈጥሮአዊ ክስተት እንደ ነጎድጓድ፥ አንዳንድ ጊዜ እንደ ነፋስ ማዕበል፥ ብሎም እንደ ድኝ የሚቃጠልበት ጊዜ ሞልቷል። ሁልጊዜም የፍርሃት ስሜት ይጭር ነበር ማለት ይቻላል። ነገር ግን ዘካርያስንና ማርያምን፥ እንዲሁም ዮሴፍን የጎበኘው መልአክ እግዚአብሔር በሚያስፈራ መንገድ ሊገለጽ እንደሆነ ነግሮአቸዋል።

አካለ ጎደሎና ዓይነ-ስውር ሆኖ ከተወለደስ ልጅ ያነሰ ፍርሃት የሚያጭር ነገር ምን ይሆን? በግርግም ተወለደ ከመመገቢያ ስፍራ በተቀመጠው ኢየሱስ አማካኝነት እግዚአብሔር በመጨረሻ ሰው የማይፈራበትን የመገናኛ መስመር ፈጠረ። ንጉሡ ንጉሣዊ አልባሳቱን አውልቆ ጥሏል።

በዚህ ውስጥ የተካተተውን ራስን ዝቅ የማድረግ ሁኔታ አጢነህ ተመልከት፤ ታሪክን ለሁለት የከፈለው ትስብእት (የቀን መቁጠሪያዎቻችንን እንኳ ሳይወስዱ የሚቀበሉት ሐቅ) ከሰዎች የበለጠ የእንስሳት ምስክርነት አለው። ይኸው ትስብእት ስላስከተለውም አደጋ አክለህ አስብ። በትስእብት አማካኝነት እግዚአብሔር እርሱን ከሰብአዊ ፍጡራኑ ያራቀውን ሰፊ ገደል ድልድይ ሠርቶ ያስተካከለ ቢሆንም፥ ያንኑ ግርዶሽ ማስወገዱ ኢየሱስን በከፍተኛ ሁኔታ ደካማ አድርጎታል።

> «በሴሊት ሕፃኑ በእንስሳት መካከል ተወለደ። የእንስሳቱ ጣፋጭ ትንፋሽና እንፋሎት የሚተፋ እበት አስተናገደው። ከዚህ በኋላ ሁኔታዎች ከቶውንም ዳግም ተመሳሳይ አልነበሩም።
>
> በእግዚአብሔር የሚያምኑ ሰዎች ደግሞ በዚያ መንገድ እርግጠኞች ሊሆኑ አይችሉም። ከብቶች ማደሪያው ውስጥ ከተመለከቱት ወዲያ ለሰው ልጅ ካለው ፍቅር የተነሣ የት እንደሚታይ ወይም ምን ያህል ርቀት እንደሚሄድ ወይም በምን ያህል ጥልቀት ራሱን የማዋረድ እርምጃ እንደሚወስድ እርግጠኞች ሊሆኑ አይችሉም. . .
>
> በእግዚአብሔር ለሚያምኑ ሰዎች ይህ ማለት እግዚአብሔር ራሱ ከእኛ ነፃ አይደለም ማለት ነው። ይህም የገና ጥቁር ገጽታ፥ የዝምታው ሽብር መሆኑ ነው። ሁልጊዜም ልንጥለው በምንችልበት መልኩ መጣ፤ ይህም የአንድን ሕፃን ልጅ

ሞንቅላት እንደ እንቁላል ቅርፊት እንደመሰባበር ወይም ሊያድግ በምስማር እንደምንቸነክረው ማለት ነው።»[2]

የገና በዓል ለእግዚአብሔር ምን ዓይነት ስሜት ያሳድራል? እስኪ ደግሞ ተመልሶ ሕፃን የመሆንን አሳብ አጢን፤ የቋንቋና የሰውነት ቁጥጥርን ማጣት፤ ጠንከር ያለ ምግብ ያለመብላትና የሽንት መቆጣጠር ብቃትን መነጠቅ። እግዚአብሔር በማኅፀን ውስጥ እንዳለ ጽንስ! እስኪ ራስህን ተመልሰህ የእበት ትል እንደምትሆን አስብ–ምናልባትም ይኼኛው ምሳሌ ቀረብ ሳይል አይቀርም። በዚያን ቀን በቤተ ልሔም የሁሉም ፈጣሪ የሆነው አምላክ ምስኪንና ጥገኛ የሆነውን የሕፃን ልጅ መልክ ወሰደ።

ክርስቶስ ከመለኮት ጠቀሜታዎች ራሱን ባዶ ማድረጉን ለማብራራት የሥነ–መለኮት ምሁራን «ኪኖሲስ» (Kenosis) የሚል ቃል ይጠቀማሉ። ቅኔያዊ በሆነ ገጽታው፥ ራስን ባዶ ማድረግ ብዙ ውርደትን ቢያካትትም ነጻነት ዓይነት ነገርም ነበረው። የህልቆ መሳፍርትነትን (infinity) «ጉዳቶች» ተመልክተናል። ክርስቶስ ያለነዚያ «ጉዳቶች» ነፃ በሆነው አካላዊ ሰውነቱ እንደ ሰው ሊሠራ ይችል ነበር። ድምፁ ተራሮችን ሳያንቀጠቅጥ የሚፈልገውን ሊናገር ይችል ነበር። በማዕበላዊ ሕልውናው ምድርን ከማንቀጥቀጥ ይልቅ ንጉሥ ሄሮድስን ቀበሮ እያለ በመዝለፍ ወይም በቤተ መቅደስ ውስጥ የሚነግዱትን ሰዎች በጅራፍ በማባረር ቁጣውን ሊገልጽ ይችል ነበር። አስቀድሞ «አትፍሩ» የሚል ማስታወቂያ ሳይናገር ከማንም ጋር ሊነጋገር ይችል ነበር–ከጋለሞታ ሴት፥ ከዓይነ–ስውሩ፥ ከመበለቷ፥ ከለምጻሙ።

«መጀመሪያ ሰው እንደ እግዚአብሔር ሆኖ መፈጠሩ ትልቅ ነገር ነበር፤ ነገር ግን እግዚአብሔር እንደ ሰው ሆኖ መገለጡ ከዚያ በላይ ነው።»

– ጆን ዶን – "Holy Sonet 15"

[1]Paraphrase of Soren Kierkegaard, *Philosophical Fragments*, 31-43.

[2] Frederick Buechner, *The Hungering Dark*, 13-14.

የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅስ፤ ፊልጵስዩስ 2።

ምዕራፍ 14

ታላላቅ ተስፋዎች

በየዓመቱ በገና በዓል አካባቢ አየሩ በመሊሑ አጓጊ ተስፋዎች ይርገበገባል። ከሁለተኛ ደረጃ ተማሪዎች አንሥቶ እስከ ታዋቂ ዘማርያን ድረስ ወደ ቅድስት አገር የሚጓዙ ይመስል ለመዝሙር ልምምድ አሮጌ ደብተሮቻቸውን አንግበው ይተማሉ። አሁን አሁንማ ሚስተር ሃንድል በዝማሬ መልክ የቀመራቸውን እውቅ የትንቢት ቃላት ለመዘመር የመዘምራን ቡድን (ኳዬር) አባል የመሆን ግዴታ አይኖርብህም፥ አብዛኛዎቹ ምዕራባውያን ታላላቅ ከተሞች ሁሉም ሰው የሚዘምርበትን ሁኔታ አመቻችተዋል።

ለመሆኑ በግዙፍ የዝማሬ በዓል መልክ የምናከብረው ነገር ምንድን ነው? የመዝሙሮች ቀማሪ የሆነው ሚስተር ሃንድል ከመጽሐፍ ቅዱስ ትንቢቶች የወሰዳቸው አሳቦች የሚከተሉት ናቸው።

«ሸለቆው ሁሉ ከፍ ይላል፤ ተራራውና ኮረብታው ዝቅ ይላል፤ ጠማማው ይቃናል፤ ስርጓጉጡም ይስተካከላል።»

«በጨለማ የሄደ ሕዝብ ብርሃን አየ፤ በሞት ጥላ መካከልም ለኖሩ ብርሃን ወጣላቸው።»

«ሕፃን ተወልዶልናልና፥ ወንድም ልጅም ተሰጥቶናልና፥ አለቅነትም በጫንቃው ላይ ይሆናል፤ ስሙም ድንቅ መካር፥ ኃያል አምላክ፥ የዘላለም አባት፥ የሰላም አለቃ ተብሎ ይጠራል።»

እነዚሁ ተመሳሳይ ቃላት በእግዚአብሔር የዝምታ ወቅት በታማኝ አይሁዶች አፍ ውስጥ ነበሩ። ቅይማት ብሎም ጭንቀት በእስራኤል ታሪክ ውስጥ እየተስፋፋ በመሄዱ ከአንዱ በቀር ሁሉንም ተስፋዎች ገድሏል፤ ያልተገደለው አንድ ተስፋም ነቢያት ስለ ነገሥታት ንጉሥ የተናገሩት ነበር። መሢሑ በሚመጣበት በመጨረሻው ጊዜ ፍትሕ እንደ ወንዝ ይፈስሳል፤ የተሳፈሩበት ጀልባ የተገለበጠባቸው የውኃ ላይ ተጓዦች ከተንሳፋፊ ጉማዎች ላይ የሙጥኝ እንደሚሉ ሁሉ አይሁዶችም ያንኑ የተስፋ ቃል አጥብቀው ይዘውት ቆይተዋል።

ከመጨረሻው የመጽሐፍ ቅዱስ ነቢይ አራት መቶ ዓመታት በኋላ እንግዳ ወሬዎች ይዛመቱ ጀመር፤ ወሬዎቹም መጀመሪያ በበረሃ አካባቢ አገልግሎቱን ስለሚያበረክተው ዮሐንስ ስለተባለው ነቢይ ሲሆን ከዚያ በመቀጠል ደግሞ ከናዝሬት ስለመጣው ስለ አናጺው ልጅ ስለ ኢየሱስ

የሚነገሩ ነበሩ። ስለ ኢየሱስ ተአምራት ሰዎች እየተናገሩ ሲመጡ ስለ ማንነቱ የሚሰነዘሩ ግምታዊ አስተያየቶች በረከቱ። እርሱ ይሆንን? አንዳንዶች መሢሑ ይኸው ነው፤ ሲሉ ክርር ብለው ተናገሩ። ኢየሱስ የዓይነ-ስውሩን ዓይኖች ሲያበራና ሽባውን ሲያስሮጥ በገዛ ዓይናቸው ተመልክተዋል። ወጣቱን ከሞት ሲያስነሣ ባዩ ጊዜ፦ «እግዚአብሔር ሕዝቡን ሊረዳ መጥቷል!» ሲሉ አወጁ። ሌሎች ጥርጣሬያቸውን ይዘው መኖራቸውን ቀጠሉ። ኢየሱስ መሢሓዊ የተስፋ ቃሎችን ፈጽሟል፤ ይህንን ያደረገው ግን ማንም ሰው ባልጠበቀውና አስፈላጊ በማይመስል አኳኋን ነበር።

ከእግዚአብሔር ጋር ቅይማት የሚፈጠርባቸውን ምልክቶች እየፈለግሁ መጽሐፍ ቅዱሴን በማንበብ ከወንጌላት ዘንድ ስደርስ ከፍተኛ ለውጥ ለማግኘት ጠብቄ ነበር። የሃንድል መዝሙር ቅኝት እንደሚያመለክተው ነቢያት የተነበዩለት መሢሕ እንዲህ ዓይነቱን የቅይማት ስሜት የሚያናጥብ ይመስላል። ከዚህ በተቃራኒ ግን በኢየሱስ ዘመን ቅይማት ከምድረ ገጽ አልተወገደም፤ ዛሬም እንኳ ከሁለት ሺህ ዓመታት በኋላ ከቅይማት ጋር በመታገል ላይ እንገኛለን። ምን ስሕተት ተፈጠረ? ወይም ጥያቄውን በሌላ መልኩ እናንሣው፤ የዚህ መጽሐፍ ዋነኛ አካል ለሆኑት ሦስት ጥያቄዎች ኢየሱስ ያበረከተው አስተዋጽኦ ምን ነበር?

<u>እግዚአብሔር ዝም ይላል?</u> «ተከተለኝ!» «ስትጸልዩ እንዲህ በሉ።» በተወሰነ ረገድ፥ ኢየሱስ የእግዚአብሔርን ፈቃድ ከዚህ በፊት ከነበረው በላይ ግልጽ አድርጓል። በሚያስገርም ሁኔታ ራሱን ለሳይንሳዊ ምርምር ከፍቶ ሰጥቷል፤ ይህም ከፈሪሳውያን፥ ሰዱቃውያን ሌሎች ተጠራጣሪዎች የተጋፈጠው ነበር። ማንም ሰው ወደ እግዚአብሔር ልጅ ሄዶ ጥያቄ ሊጠይቀው ወይም ሊሞግተው ይችል ነበር። ወንጌላት እንደሚነግሩን፥ ኢየሱስ በምድር ላይ በነበረ ጊዜ እግዚአብሔር ዝምታውን በሚያሳምንና ጎላ ባለ መልኩ አስወግዶት ነበር፤ ቃልም ሥጋ ሆነ።

<u>እግዚአብሔር ድብቅ ነው?</u> ከኢየሱስ ጋር እግዚአብሔር ፊት፥ ስምና አድራሻ በመያዝ በዓለም ቅርጽ ይዟል። እርሱ ልትዳስሰው፥ ልታሸተው፥ ልታዳምጠውና ልትመለከተው የምትችለው አምላክ ነበር። «እኔን ያየ አብን አይቶአል» ሲል ተናግሯል።

ይሁንና፥ የኢየሱስ መታየትና ተራ ሰው ሆኖ መገለጽ በሊና ተራራና በቀርሜሎስ ተራራ ታሪኮች ተኮትኩተው ባደጉት አይሁዶች

ላይ አዲስ ችግር ከስቷል። ጢሱ፥ እሳቱ፥ የብርሃን ነጸብራቅ ይታያል? ኢየሱስ አምላክ ሊያሟላ ይገባል ብለው የሣሉትን ምስል አላሟላም ነበር። በእነርሱ አመለካከት ኢየሱስ ከተነሳቆለችው የናዝሬት ከተማ የመጣ የማርያም ልጅ፥ ተራ አናጺ ብቻ ነበር። ከራሳቸው ልጆች ጋር እየተጫወተ ሲያድግ የተመለከቱት የማርያም ጎረቤቶች ከቶውንም እንደ መሢሑ ሊቀበሉት አይችልም ነበር። ማርቆስ በወንጌሉ እንደዘገበው፥ የኢየሱስ ወንድሞች እንኳ «አብዱል» ሲሉ ደምድመው ነበር። ይህንን ከተናገሩት መካከል መልአኩ ገብርኤል የተናገረውን ከሰማች በኋላ የውዳሴ ቅኔ የተቀኘችው እናቱ ማርያም ትገኝበታለች፤ እንዲሁም ከማንም በላይ ከእርሱ ጋር ሰፊ ጊዜ ያሳለፉ ወንድሞቹም ይህንኑ ተናግረዋል፤ እነዚህ ወገኖች የኢየሱስን ተአምራዊና ተለምዶአዊ እንግዳ ጥምረት ሊያስታርቁ አልቻሉም ነበር። የኢየሱስ ሥጋ መልበስ ግራ መጋባትን አስከተለባቸው።

<u>እግዚአብሔር ያደላል?</u> አይሁዶች መሢሑ በዓለም ውስጥ የተበላሸውን ሁሉ እንደሚያስተካክል ያምኑ ስለነበር፥ ይኸው ጥያቄ ስለ ኢየሱስ አብዛኛውን ጥርጣሬ ሳያስከትል አልቀረም። ነቢያቱ ጌታ ሞትን እንደሚውጥና ከፊት ሁሉ ላይ እንባን እንደሚያብስ አልተናገሩም ነበር? በርግጥ ኢየሱስ አንዳንድ ሰዎችን ፈውሶአል፤ ይሁንና፥ ብዙዎች ሳይፈወሱ የተመለሱም ነበሩ። አልዓዛርን ከሞት ያስነሣ ሲሆን፥ እርሱ በምድር ላይ እያለ ብዙ ሰዎች ሞተዋል። እናም ከፊት ሁሉ ላይ እንባን አላበሰም።

የአድልዎአዊነት ጉዳይ በኢየሱስ ሕይወት የተማረኩትን በርካታ ሰዎች ያሳስባቸዋል። ለምሳሌ ታላቁ የሥነ-መለኮት ምሁር የሆኑት ኦገስቲን በወንጌላት ውስጥ ፈውስ በዘፈቀደ ለምን እንደተካሄደ በማሰብ ግራ ተጋብተዋል። ኢየሱስ ኃይል ካለው ለምን ሁሉንም በሽተኛ አልፈወሰም? በተለይም ከዮሐንስ ወንጌል ውስጥ አንድ ታሪክ የኦገስቲንን ልብ ማርኮአል።

የኢየሩሳሌም አካለ-ስንኩላን፥ ማለትም ዓይነ-ስውራን፥ ሽባዎች፥ ወዘተ. . . ፈውስ ለማግኘት በከተማዪቱ ውስጥ ወደሚገኝ አንድ የውኃ ጉድጓድ ይጎርፉ ነበር። አንዳንድ ጊዜ ውኃው ይናወጥና ሩጠውም ይሁን ተንፋለቅቀው ከዚያው ውስጥ ይገቡ ነበር። አንድ ቀን ኢየሱስ እዚያ ተኝቶ ከነበረ ምስኪን ሰውዬ ጋር ይነጋገር ጀመር። ለሠላሳ ስምንት ዓመታት ሽባ ሆኖ ቢኖርም ከውኃው ውስጥ ሊገባ እንዳልቻለ ለኢየሱስ ገለጸለት። ውኃው በተናወጠ ጊዜ ሌላ ሰው ቀድሞት ይገባል። ኢየሱስ ቀና ብሎ እንኳ ሳያየው ሰውዬው ብድግ ብሎ እንዲሄድ አዘዘው «ወዲያውም ሰውዬው ዳነ፤ አልጋውንም

ተሸክሞ ሄደ።» ለሠላሳ ስምንት ዓመታት ሽባ ሆኖ የኖረ ሰውዬ እየተራመደ ሊሄድ ቻለ! ደስታው ቅጥ አልነበረውም።

ይሁንና፥ ተራኪው ዮሐንስ አንድ ጠቃሚ ዝርዝር ያክልልናል፤ ከዚያም ኢየሱስ ከሕዝቡ መካከል ገብቶ ተሰወረበት። ከነዚያ ሁሉ አካለ ስንኩላን አንዱን ብቻ ፈውሶ ሄደ። «ለምን?» ሲሉ ይጠይቃሉ ኦገስቲን። «ቃል በመናገር ሁሉንም ሊያድናቸው ሲችል አንዱን ብቻ ፈውሶ ሄደ።»[1]

መጥምቁ ዮሐንስም በኢየሱስ አድልዎአዊነት ተጨንቆ ነበር። እውነተኛ አማኝ የነበረው ዮሐንስ ሕዝቡ ስለ ኢየሱስ የነበራቸውን ተስፋዎች ሲያነቃቃ ኖሯል። ቀደም ሲል ሰዎች ዮሐንስ ራሱ መሢሕ እንደሆነ ተጠራጥረው ሲጠይቁት፥ «እኔ የጫማውን ጠፍር ልፈታ የማይገባኝ፥ ከእኔ በኋላ የሚመጣው ከእኔ ይልቅ ይከብራል» እያለ ይመልስላቸው ነበር። ያ የተስፋ ቃል የተገባለት የናዝሬቱ ኢየሱስ ክርስቶስ ያጠምቀው ዘንድ ወደ ዮሐንስ ዘንድ መጣ፤ ዮሐንስም የእግዚአብሔር መንፈስ እንደ ርግብ ከሰማይ ሲወርድበት በግራሞት ተመለከተ። ስለ ኢየሱስ ሰዎች የያዙዋቸውን ጥርጣሬዎች ሁሉ ለማስወገድ የታሰበ ይመስል ከሰማይ እንደ ነጎድጓድ ያለ ድምፅ ተሰማ።

ከሁለት ዓመታት በኋላ ግን ዮሐንስ ራሱ ከእግዚአብሔር ጋር ተቀያየመ። እግዚአብሔርን በታማኝነት ያገለገለው ይህ ሰው ከሄሮድስ ወኅኒ ቤት ውስጥ ራሱን አገኘው። የሞትን መስመር ይዞ እያዘገመ፤ «የምትመጣው አንተ ነህ ወይስ ሌላ እንጠብቅ?» የሚል መልእክት ወደ ኢየሱስ ላከ። ያች የዮሐንስ አንዲት ጥያቄ በኢየሱስ ዙሪያ የነበረውን ግራ መጋባት፥ ጥርጣሬና መናወጥ ያመለክታል።

የእግዚአብሔር መንግሥት በሕዝቡ መካከል

ኢየሱስ አንዲት ስሜት ቀስቃሽ ቃል ማለትም «መንግሥት» አስወግዶ ቢሆን ኖሮ ሌላ መልክ በያዘ ነበር። ይህን ቃል በተናገረ ቁጥር ሰንደቅ ዓላማዎች፥ ያሸበረቀ ሠራዊት፥ የሰሎሞን ዘመን ወርቅና ጌጣጌጥ፥ ወደሚያስደምም የቀድሞ ደረጃው የተመለሰ ሕዝብ ማስተዋለ–እይታቸውን ይሞላዋል። ይሁንና እነዚያን ሁሉ ተስፋዎች የሚያወድም አንድ ነገር ይከሰትና እንደገና የቅይማት ስሜቶች ሁሉ ይታደሳሉ። «መንግሥት» የሚለው ቃል ለሕዝቡ አንድ ትርጉም፥ ለኢየሱስ ደግሞ ሌላ ትርጉም ነበር።

ሕዝቡ የፈለገው እዚያና እዚህ አልፎ አልፎ የሚከሰት ተአምር ሳይሆን፥ ኃይልና ክብር የሞላበትን አካላዊ መንግሥት ነበር። ኢየሱስ

የሚናገረው ግን ስለ ሰማያዊና የማይታይ መንግሥት ነበር። ምንም እንኳ በዙሪያው የነበሩትን አንዳንድ የዓለም ችግሮች እንዳቃለለ ቢታወቅም፥ በአብዛኛው ኃይሉን የተጠቀመው የማይታዩትን ኃይላት ለመዋጋት ተግባር ነበር። አንድ ጊዜ ለመፈወስ እጅግ የጓጓ ሽባ ሰውዬ አራት ወዳጆቹን ለምኖ ጣሪያውን ቀድደው ኢየሱስ ወዳለበት ቦታ እንዲያደርሱት አድርጓል።

ኢየሱስ፥ ለሽባው «ኃጢአትህ ተሰረየችልህ» ከማለትና «ተነሣ፥ አልጋህን ተሸክመህ ሂድ» ከማለት የትኛው ይቀላል ሲል ተናግሯል። የትኛው እንደሚቀልም አሳይቷል። የትኛውም አካላዊ ስንኩልነት የፈውሱን ኃይል አይቋቋመውም ነበር። እውነተኛ ጦርነት የሚካሄደው ከማይታዩ መንፈሳውያን ኃይላት ጋር ነበር።

ኢየሱስ በየዕለቱ ወደ አባቱ በጸሎት እንዲቀርብ ያደርጉ የነበሩት እንደ እምነት፥ የኃጢአት ይቅርታ፥ የከፉው ኃይል የመሳሰሉ ጉዳዮች ነበሩ። እንዲህ ዓይነቱ አጽንኦት በቀዳሚነት እንደ ድህነት፥ በሽታ፥ ፖለቲካዊ ጭቆና ለመሳሰሉት ችግሮቻቸው መፍትሔ ለሚሹት አይሁዳውያን አደናጋሪ ሆኖ ተገኘ። በመጨረሻም ኢየሱስ ከአንድ ንጉሥ የሚጠብቋቸውን መመዘኛዎች ሳያሟላ ቀረ። (አሁንስ የተለወጠ ነገር አለን? ብዙ ሰባኪያን በሥጋዊ ፈውስና ብልጽግና ላይ እንደሚያተኩሩና ጥቂቶች ብቻ እንደ ትዕቢት፥ ግብዝነትና ሕግ አጥባቂነት በመሳሰሉት ጥልቅ ሰብአዊ ችግሮች ላይ እንደሚሠሩ አውቃለሁ። እነዚህ ችግሮች ኢየሱስንም ያሳሰቡ ጉዳዮች ነበሩ።)

የኢየሱስ ተከታዮች የሚጠብቁት አዲስና ታላቅ መንግሥት በኢየሩሳሌም የተከሰተውን ሁኔታ ሲመለከቱ በንኖ ጠፋባቸው። ከሮማውያን ግዙፍ የበዓል ሥርዓቶች ጋር ሲነጻጸር የዋልት ትርኢት ከሚመስለው «የድል አቀባበል» ብዙም ሳይቆይ ኢየሱስ ታስሮ ከችሎት ፊት ቀረበ። እርሱም ለሮማው ባለሥልጣን ንጉሥ እንደሆነና መንግሥቱ ግን ከዚህ ዓለም እንዳልሆነች ገልጾአል፤ «መንግሥቴ ከዚህ ዓለም አይደለችም፤ መንግሥቴስ ከዚህ ዓለም ብትሆን፥ ወደ አይሁድ እንዳልሰጥ ሎሌዎቼ ይዋጉልኝ ነበር፤ አሁን ግን መንግሥቴ ከዚህ አይደለችም።»

የኢየሱስ ሐምራዊ ልብስ ከድብደባው የተነሣ ሰውነቱ ባፈለቀው ደም ርሷል፤ የእሾህ አክሊል ከራሱ ላይ ተደፍቶአል፤ በዓለም ላይ የቀልድ ንጉሥ ተደርጎ ለሰዎች መሳለቂያነት የዋለ ንጉሥ ቢኖር ኢየሱስ ነው። ከመቅጽበት የደረሰው አደጋ ታማኝነታቸውን ስላራደባቸው ደቀ መዛሙርቱ ሸሹ። ኢየሱስ ራሱን ሳይጠብቅ እነርሱን መጠበቅ ለምን አስፈለገው? የሚታየው የሮማውያን ዓለም

ከማይታየው ሰማያዊ መንግሥት ጋር ተገናኝቶ ለጊዜው ያከሰመው ይመስል ነበር።

የዘመኑ የልብወለድ ደራሲ ካርተ ቮንጋት በገና ሰሞን ከአንድ የፊዚክስ ባለሙያ ቤተ ሙከራ አካባቢ ስለነበረው ሁኔታ የሚከተለውን ጽፎአል። የቢሮው ሠራተኞች በሙሉ አንድ ላይ ተሰብስበው የገና መዝሙር ይዘምራሉ። ሠራተኞቹ «የዓመታት ሁሉ ተስፋዎችና ፍርሃቶች ዛሬ ምሽት-በአንተ ተሳክተዋል» ሲሉ ዘመሩ። ትእይንቱ ኃይለኛ ነበር - በኢየሱስ ዘመን አይሁዶች የተጋፈጡት ቅይጣት ዘመናዊ አቻ። እውን ያልሆነውን ቁልፍ ቢጫን ከመቅጽበት የሚሰወሩ የዓመታት ሁሉ ተስፋዎችና ፍርሃቶች፥ ለሠላሳ ሦስት ዓመታት ብቻ እንዲኖር በተወሰነለት የቤተ ልሔሙ ሕፃን ላይ በሚጣል እምነት ላይ እንደሚደገፍ ከልባቸው ያምኑ ነበር?

[1]Colin Brown, *Miracles and the Critical Mind,* 10.

የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች፦ ሉቃስ 7፤ ዮሐንስ 14፤ ማርቆስ 3፤ ዮሐንስ 5፤ ዮሐንስ 1፤ ማቴዎስ 11፤ ዮሐንስ 18።

ምዕራፍ 15

መለኮታዊ ገለልተኛነት

ፕሮጀክቴ የሀልዎተ-እግዚአብሔርን (የእግዚአብሔር መኖር - አለመኖር) ጥያቄ ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ከፍጻሜ ላይ ለማድረስ የተካሄደ በታሪክ የመጀመሪያ ሙከራ ነው። ነገሮች አሁን እንደሚታዩት፥ የእግዚአብሔርን መኖር የሚያመለክቱ ምልክቶች ሊኖሩ ቢችሉም፤ ሁለቱንም አቅጣጫዎች የሚጠቁሙ ናቸው። ይህም አንድ የተቆረጠ ምላሽ ስለማይሰጥ ምንም ነገር ለማረጋገጥ አልተቻለም። ለምሳሌ፥ የአጽናፈ-ዓለም ድንቅ ነገሮች ከድንቃድንቆቹ ጋር የተላመዱትን ሰዎች አያሳምኑም፥ ሳይንቲስቶች ራሳቸውም በዚህ አያምኑም። ይህ የሳይንቲስቶቹን ደደብነት ወይም የእግዚአብሔርን ራሱን የመደበቅ ስኬት የሚያመለክት መሆኑ ለውጥ አያመጣም።

- ዎከር ፔርሲ፥ ዳግም ምጽአት

የእግዚአብሔርን መኖር አለመኖር ጥያቄ ለመቋጨት የደረሰ ጊዜ ቢኖር ኢየሱስ በምድር ላይ የተመላለሰበት ነበር። ኢየሱስ ተቺዎችን ለዘላለም ጸጥ ለማሰኘት አንድ ግሩም ዕድል ነበረው።

ለምሳሌ ያህል፥ ወዳጁ ሪቻርድ በኢየሱስ ዘመን ቢኖር ኖሮ ማረጋገጫ ይጠይቅ ነበር። «የእግዚአብሔር ልጅ ነኝ ትላለህ። መልካም ማረጋገጫ ስጠኝ እስኪ!» ኢየሱስ ሁልጊዜም እንዲህ ዓይነት ተግዳሮት ይቀርብበት ስለነበር በዚህ ጊዜ ምን ሊከሰት እንደሚችል መገመት አይኖርብንም። የሃይማኖት መሪዎች ተአምር እንዲያሳያቸው ሲጠይቁት፥ «ክፉና አመንዝራ ትውልድ» ከሚል ስያሜ ጋር ነበር በቁጣ የመለሰላቸው። ጉጉት ያደረበት ንጉሥ ተአምር ለማየት በጠየቀ ጊዜ፥ ኢየሱስ በጅ አላለም - ምንም እንኳ ይህ ሕይወቱን ሊያተርፍ የሚችል ነገር ቢሆንም።

መለኮታዊ ማዕቀብ ለምን? ለዚህ ጥያቄ ምናልባትም ከኢየሱስ አገልግሎት መጀመሪያ «ክስተት» ውስጥ ፍንጭ ማግኘት ይቻል ይሆናል። ይህም እርሱን ለይፋዊ አገልግሎት ለማዘጋጀት የቀረበ እንደ የማጠቃለያ ፈተና ዓይነት ነገር ነበር።

ከዚህ የላቀ ኃይለኛ የመጋፈጥ ሁኔታ ሊኖር አይችልም፤ ኢየሱስና የመጨረሻው ተጠራጣሪ ራሱ ሰይጣን ነበሩ ተጋጣሚዎቹ። አባጣ ጎርባጣው የፍልስጥኤም ተራራ የትእይንቱ መካሄጃ መድረክ ሆኖ ያገለግላል። ሰይጣን አንዳንድ ማረጋገጫዎችን ፈለገ፤ «የእግዚአብሔር

ልጅ ከሆንህ. . .» ሰይጣን ኢየሱስ ድንጋዩን ወደ ዳቦ እንዲለውጥ፥ ራሱን የመከላከል ኃይሉን ለአብነት ሠርቶ እንዲያሳይና ይህንን በማድረግ የዓለምን ሥልጣን ሁሉ እንዲጨብጥ በመናገር ተገዳደረው።

የሰይጣን ተግዳሮት ቀደም ሲል ታስቦበት ከመድረክ ላይ እንደሚታይ ድራማ ሳይሆን፥ እውነተኛ ፈተና እንደነበር አምናለሁ። ለአርባ ቀናት የጾመ ማንኛውም ሰው በእንጀራ መፈተኑ ተፈጥሮአዊ ነው። የሥቃይና የሞት አደጋ ለተጋረጠበት ሰው የአካላዊ ደኅንነት ዋስትና መስህባዊ መሆኑ አይጠረጠርም። የምድርን መንግሥታት ሁሉ መውረስስ ቢሆን ነቢያት ለመሢሑ የተነበዩት አልነበረምን? ሦስቱም ፈተናዎቹ በኢየሱስ እጅ ውስጥ ነበሩ፤ እነዚህ የእርሱ መብቶች ነበሩ። ሰይጣን መሢሐዊ ግቦቹን በአቋራጭ መንገድ እንዲመታ ለማድረግ እየጣረ ነበር።

የሩሲያው የልብ ወልድ ደራሲ ፍዮዶር ዶስቶቪስኪ ይህንኑ ታሪክ «ዘ ብራዘርስ ካራማዞቭ» (The Brothers Karamazov) በተሰኘው መጽሐፍ ውስጥ ስለ ምድረበዳው ፈተና ጽፎአል። ከመጽሐፉ ገጸ ባሕርያት አንዱ የሆነው ኢቫን ካራማዞቭ ፈተናው በምድር ላይ ከተፈጸሙት ተአምራት እጅግ የላቀው እንደሆነ ይገልጻል፤ ይህም የመለኮታዊ መገለል ተአምር ነው። ኢየሱስ ለፈተናው እጁን ቢሰጥ ኖሮ ከእንከን ነፃ በመውጣት ከሰይጣን ጋር ብቻ ሳይሆን ከእስራኤልም ዘንድ ከፍተኛ ከበሬታ ባገኘ ነበር። በዶስቶቪስኪ አመለካከት፥ ሰይጣን እምነትን ለማነሣሣት ሦስት ቀላል መንገዶችን አቅርቧል፤ ክርስቶስ ግን የትኛውንም አልተቀበለም። በኢቫን ካራማዞቭ አገላለጽ፥ «አንድን ሰው በተአምር ለባርነት ልትገዛው አትችልም፤ የተወደደ እምነት የሚገኘው በነፃ እንጂ በተአምር አይደለም።»[1]

ማቴዎስ ስለ ክርስቶስ መፈተን የጻፈውን አጭር ታሪክ ከዶስቶቪስኪ ረዥም መዋቅር ጋር እያነጻጸርሁ በማነብበት ጊዜ፥ አንድ የሚረብሽ ጥያቄ ከመቅጽበት አእምሮዬ ውስጥ ተጫረ። የምድረ በዳው ፈተና በሪቻርድ አፓርታማ ውስጥ ከተፈጸመው እንዴት ይለያል? እርሱም ልዕለ-ተፈጥሯዊ ጣልቃ ገብነት እንዲከሰት ተማጽኖ ነበር፤ እንደ ብርሃን፥ ድምፅ የእግዚአብሔርን ኃይል በማሳየት የሰውን አፍ የሚዘጋ ተአምር እንዲገለጽ ፈልጎ ነበር። ወይም ነገሩን ይበልጥ ወደራሳችን ቀረብ እናድርገውና የኢየሱስ ፈተና እግዚአብሔር በመለኮታዊ ኃይሉ ተገልጾ ከገባሁበት አጣብቂኝ እንዲያወጣኝ ከምማጸንበት ሁኔታ እንዴት ይለያል?

በርግጥ ልዩነቶች አሉ፤ ራስን የመከላከል ስሜትም በፍጥነት መረጃዎችን ያቀብለኛል። ሪቻርድ እውነተኛ እንደሆነ እገምታለሁ፤

እኔ ምስኪን ነበርሁ፤ እግዚአብሔር እንዲረዳን ከመጠየቃችን ውጭ እየቀለድንበት ወይም እንዲያመልከን እየጠየቅን አልነበርንም። ይሁንና፥ «ራስህን ከተራራ ላይ ወርውር!» ከሚለው የሰይጣን ፈተናና «ራስህን አሳይ!» በሚለው የሪቻርድ ተግዳሮት መካከል ያለውን ተመሳሳይነት በቀላሉ ላስወግድ አልችልም። በሁለቱም ጊዜ ተግዳሮቱ አንድ ዓይነት ነው፤ እግዚአብሔር የቀረበለትን ጥያቄ ለመቀበል አልፈለገም።

ሌላም መለኮታዊ ገለልተኛነት ትዝ ይለኛል። ነገሩ የተፈጸመው በኢየሩሳሌም ከሦስተኛው የሰይጣን ተግዳሮት ቀረብ ብሎ ነው። ኢየሱስ ከፍ ካለ ኮረብታ ላይ አሽቆልቁሎ እየተመለከተ፥ «ኢየሩሳሌም ሆይ፥ ነቢያትን የምትገድል ወደ እርስዋ የተላኩትንም የምትወግር፥ ዶሮ ጫጩቶቿን ከክንፎችዋ በታች እንደምትሰበስብ ልጆችሽን እሰበስብ ዘንድ ስንት ጊዜ ወደድሁ አልወደዳችሁምም» ሲል አልቅሶአል። ያ በኢየሩሳሌም ላይ የተለቀሰው ለቅሶ የገለልተኛነት ይዘት አለው። በአንድ ቃል ብቻ ኢየሩሳሌምን ሊያጠፋ የሚችለውና በግዴታ ያስገዙለት ዘንድ የመላእክትን ጭፍራ ሊጠራ የሚችለው ኢየሱስ ክርስቶስ ከተማዪቱን ተመልክቶ ያነባል።

እግዚአብሔር ወደ ኋላ ይመለሳል፤ ራሱን ይደብቃል፤ ያለቅሳል። ለምን? ምክንያቱም በኃይል ሊፈጸም የማይችለውንም ነገር ስለሚፈልግ ነው። እርሱ ባርነትን ሳይሆን ፍቅርን የሚሻ ንጉሥ ነው። ስለሆነም እንደ ኢየሩሳሌም፥ ሮምና ሌሎችም ዓለማዊ ኃይላትን በኃይሉ ከማጥፋት ይልቅ ዘገምተኛውን ከባዱን የትስእብት፥ የፍቅርና የሞት መንገድ መረጠ። ከውስጥ የሚነሣ አሸናፊነት።

ጆርጅ ማክዶናልድ የክርስቶስን አሠራር እንደሚከተለው አጠቃለው አቅርበዋል፤ «በመለኮታዊ ኃይል የክፋትን ኃይል ከማውደም፥ ፍትሕን በጉልበት አስፍኖ ክፋትን ከማጥፋት፥ በፍጹማዊው አለቃ አገዛዝ ሰላምን በምድር ላይ ከማስፈን፥ የኢየሩሳሌምን ልጆች ቢወዱም ባይወዱም በክንፎቹ አዝሎ ትንቢታዊት ነፍሱን ካስጨነቁት አበሳዎች ከማዳን፥ ክፋት በሕይወት ኖሮ ፈቃዱን እንዲፈጽም ፈቀደ፤ ዘገምተኛና ወሳኝ እገዛዎችን በማድረጉ ብቻ ረካ፤ ሰይጣንን በመቆጣጠር ብቻ ሳይሆን በማስወጣት፥ ሰዎችን መልካም አደረገ. . . ጽድቅን መውደድ ማለት መቀበል ሳይሆን እንዲያድግ ማድረግ ነው. . . በምድር ላይ ሕይወቱ ሁሉ፥ አነስተኛ ጥቅም የሚያደርገውን የትኛውንም ፍላጎት ገትቷል፤ እርጅና፥ ንጽሕናና ጽድቅ ተረግጠው ሲመለከት ይህንኑ አድርጓል።»[2]

ተአምራት

ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ሁሉንም ታሪክ እንዳላወራሁ እውነት ነው። በርግጥ የእርሱ ሰብአዊነት ሥጋ-ለበስ አምላክነቱን የሚያመለክት ነው፤ በተለይ ከብሉይ ኪዳኑ የእግዚአብሔር ክብር ጋር ሲነጻጸር ይህ እውነት ነው። አዎን፥ ኢየሱስ ሕዝቡን በከፍተኛ ኃይል ለማስደነቅ አሻፈረኝ በማለት ገለል ማለትን አሳይቷል። ይሁንና፥ በወንጌላት ውስጥ ተመዝግበው የሚገኙ ሦስት ደርዘን ተአምራቱስ? ለአምስት ሺህ ሰዎች ምግብ ሊያድል ወይም አልዓዛርን ከመቃብር ውስጥ ሊጣራ፥ ወይም ማዕበሉን ጸጥ ሊያደርግ የተመለከተ ማንም ቢሆን በቀላሉ ስለ «መለኮታዊ ገለልተኛነት» ሊናገር አይችልም።

ይሁንና፥ ከፈለገ በየትኛውም ቀን ተአምር ሊሠራ የሚችለው ኢየሱስ ለተአምር ጉጉት ያለው አይመስልም። ለደቀ መዛሙርቱ ተአምራቱን የማንነቱ ማረጋገጫ አድርጎ አቅርቦላቸዋል፤ «እኔ በአብ አብም በእኔ እንዳለ እመኑ፤ ይህም ባይሆን የተአምራቱን መረጃ እመኑ።» ነገር ግን ተአምራቱን በሚፈጽምበት ጊዜ እንኳ ትኩረት የሚሰጥባቸው አይመስልም። የአይሁዳዊውን ባለሥልጣን ሴት ልጅ ከፈወሰ በኋላ ለማንም እንዳይናገሩ አጥብቆ አዞአል። ማርቆስ ኢየሱስ የፈወሳቸው ሰዎች ለማንም እንዳይናገሩ ያዘዘባቸውን ሰባት አጋጣሚዎች በወንጌሉ ውስጥ ጠቅሶአል።

ኢየሱስ በሙሴና በኤልያስ ዘመን የተፈጸሙት ተአምራት ያንን ያህል ስኬታማ እንዳልነበሩ ያውቃል፤ ምንም እንኳ ብዙ ሰዎች ተአምራት አይተው ቢመጡም ዘላቂ እምነት አልነበራቸውም። ይዘ የመጣው ለስሜታውያን የሚሆን ሳይሆን፥ ታዛዥነትና መሥዋዕትነትን የሚጠይቅ ጠንካራ መልእክት ነበር። (በክርስቶስ ዘመን የነበሩ አንዳንድ እውነተኛ ተጠራጣሪዎች እንደ ዛሬዎቹ ሰዎች ኃይሉን ላለመቀበል የማማኻኛ ማብራሪያ ሰጥተዋል። እግዚአብሔር ከሰማይ ድምፁን ቢያሰማ ነጎድጓድ ነው ይላሉ። ሌሎች ስጦታዎች ከሰይጣን እንደመጡ ይናገራሉ። የኢየሱስ እውነተኛ ጠላቶች ተጨባጭ መረጃ አያለ እንኳ ሊያምኑት አልፈለጉም። አንድ ጊዜ ኢየሱስ ያስገኘውን የፈውስ ጉዳይ ለማጥፋት የፍርድ ችሎት አቋቋሙ። ከዚያ በኋላም፥ «አንድ ነገር አውቃለሁ። በፊት ዓይነ ስውር ነበርሁ፤ አሁን ግን አያለሁ» የሚለውን ተጨባጭ ምስክርነት ትተው የተፈወሰውን ሰድበው ከችሎቱ አስወጡት። በተመሳሳይ ሁኔታ አልዓዛር ለአራት ቀናት ከመቃብር ቤት ቆይቶ ሲመለስ፥ እነዚያ ጠላቶቹ እንደገና ሊገድሉት ሴራ አካሄደዋል።)

የመጽሐፍ ቅዱስ ታሪኮች ዛሬ ብዙዎቻችን የምንናፍቃቸው አስደናቂ ተአምራቶች የጠለቀ እምነት እንደማያስከትሉ በሚያስገርምና

ቀጣይነት ባለው ሁኔታ ያሳያሉ። ይህንን ለማረጋገጥ የኢየሱስ ፊት እንደ ፀሐይ ካብረቀረቁትና ልብሶቹም «አጣቢ በምድር ላይ ሊያነጣው እስከማይችል» ካንጸባረቁበት ሁኔታ ርቀን ልንሄድ አይገባም። ደቀ መዛሙርቱ እስኪደነቁ ድረስ፥ ከረዥም ጊዜ በፊት የሞቱት የአይሁድ ታሪክ ጀግኖች–ሙሴና ኤልያስ– በደመና ውስጥ ተገለጹ። እግዚአብሔር ድምፁን ከፍ አድርጎ ተናገረ። መለኮታዊ ኃይሉ ከዓቅማቸው ስላለፈ፥ ደቀ መዛሙርቱ ፈርተው ወደቁ።

ይሁንና፥ ይህ አስደናቂ ክስተት በኢየሱስ ሦስት የቅርብ ወዳጆች፥ ማለትም በጴጥሮስ፥ ያዕቆብና ዮሐንስ ላይ ምን ውጤት አስከተለ? በዘለቄታዊነት ጥያቄዎቻቸውን መልሶ በእምነት ሞላቸው? ይልቅስ ከጥቂት ሳምንታት በኋላ ኢየሱስ እጅግ በሚፈልጋቸው ሰዓት ሁሉም ሊረዱት አልቻሉም ነበር።

ተአምራቱ ኢየሱስ ለዓለም ችግሮች መፍትሔ እንደሆነ አድርገው በማቅረብ የተጣራጣሪዎችን ጩኸት ዝም ለማሰኘት ታስበው የተጻፉትን መጻሕፍት አንብቤአለሁ። ይሁንና፥ ከነዚህ ሙግቶች አብዛኞቹ ሰዎች ከእግዚአብሔር ጋር ያላቸውን ቅይማት የማያጤኑ ናቸው። እነዚህ ሰዎች ለመናገር የሚፈልጉት ኢየሱስ ስላላደረጋቸው ተአምራት ነው። የተበላሸውን ለማስተካከል የሚያስችል ኃይል ያለው አምላክ አንዳንድ ጊዜ ይህንኑ ላለማድረግ የሚመርጠው ለምንድን ነው? በቤተ ሳይዳ ለምን አንድ ሽባ ሰው ፈወሰ? ለምን አንድ ብቻ?

ለአንድ ጥሩ ምክንያት በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ካልተገለጸው የኢየሱስ እንግዳ ታሪክ ፍንጭ ሊገኝ ይችላል። ስለ ኢየሱስ የልጅነት ታሪክ የተጻፈው የፈጠራ ወንጌል ያልታወቁ አሳቦችን ለማውጋት ይከጅላል። ታሪኩ ኢየሱስን ሰው እንዲሆን እንደሚፈልገው አድርጎ ያቀርበዋል። ይኸው ጥንታዊ መጽሐፍ እንደሚለው ኢየሱስ ሰዎች ሲጠይቁት ወዳጆቹን ለማስደነቅ ሲል አስገራሚ ነገሮችን ይፈጥር ነበር፤ ይህ ደግሞ እውነተኛው ኢየሱስ ሁልጊዜም ለማድረግ ያልፈለገው ነገር ነበር። በመጽሐፉ ውስጥ የተፈጠረው ኢየሱስ እንደ አስማተኛ ተገልጾአል። አባቱ ዮሴፍ የአናጺነት ሥራውን በሚያዛባበት ጊዜ ኢየሱስ ጣልቃ ገብቶ በተአምር ያስተካክለው ነበር።

ይኸው አፈ–ታሪካዊ ኢየሱስም ኃይሉን ለበቀል ለመጠቀም ወደ ኋላ አይልም። አንዲት ሴት ከኢየሱስ ጋር አብረው ከሚጫወቱት ልጆች አንዱን በመጉዳቷ ከጉድጓድ ውስጥ ወድቃ ጭንቅላቷ ተሰብሮ

ሞታለች። ኢየሱስ ወደ አንድ ከተማ በሚጠጋበት ጊዜ በዚያ የሚገኙ ጣዖታት ወደ ድንጋይ ቁራጭነት ይለወጣሉ።

እነዚህ ባለ ሁለት አቅጣጫ ታሪኮች በወንጌላት የተጠቀሰው ኢየሱስ ባሕርያት አይደሉም፤ ኢየሱስ ኃይሉን የተጠቀመው የሰው ልጆችን ጉድለት ለመሙላት ካለው ርኅራኄ የተነሣ እንጂ የትእይንቱን ተመልካቾች ለማስፈንደቅ አልነበረም። ፈውሰን ባሉት ጊዜ በቀጥታ ፈውሶአል። የሠርግ እድምተኞቹ ሲጠሙ ወይን አጠትቶአቸዋል። ደቀ መዛሙርቱ እርሱን ባልተቀበለችው ከተማ ላይ የበቀል እርምጃ እንዲወስድ በጠየቁት ጊዜ ገሥጾአቸዋል። ወታደሮች ሊይዙት ሲመጡ ልዕለ-ተፈጥሮአዊ ኃይሉን የተጠቀመው አንድ ጊዜ ብቻ ነበር፤ ይኸውም ሊይዙት ከመጡት ሰዎች ጆሮው ተቆርጦ የወደቀበትን ሰውዬ ለመፈወስ። በአጭሩ፥ በእውነተኛ ወንጌል ውስጥ የሚገኙ ተአምራት የሚያተኩሩት በፍቅር ላይ እንጂ በኃይል ላይ አልነበረም።[1]

እንኳ የኢየሱስ ተአምራት ሁሉንም ሰብአዊ ቅይማት ለመድረስ የታለሙ ባይሆኑም፥ የተልዕኮውና እግዚአብሔር አንድ ቀን ለፍጥረቱ ሁሉ የሚያደርገው በጎነት ቅድመ -እይታ ምልክቶች በመሆን አገልግለዋል። ሔልማት ቴልክ እንዳሉት፥ ተአምራቱ «የሚመጣውን የእግዚአብሔርን መንግሥት የሚያሳዩ አመልካች ችቦዎች ናቸው።»[2] የተአምራቱ ተካፋዮች ለነበሩት ሰዎች ፈውሶቹ እግዚአብሔር ራሱ ምድርን በመጎብኘት ላይ በመሆኑ ተሰቅሎ የቆሸሸው አምጡል ለመጠረግ እንደሚወርድ ሁሉ የሰዎችም በሽታ ከላያቸው ላይ ይነሣ ነበር። የተአምራቱ ተካፋዮች ላልነበሩት ጭምር ደግሞ የመጨረሻው ተሐድሶ ሥቃይና ሞትን እስኪውጥ ድረስ የሚፈጸሙትን ናፍቆቶች ቀስቅሰዋል።

የተአምራቱ ውጤት ልክ ኢየሱስ እንደተነበየው ነበር። በእርሱ ለማመን ለፈለጉት ሰዎች ይበልጥ አጥጋቢ መረጃዎችን ሰጥቷቸዋል። እርሱን ለመካድ ለመረጡት ግን ተአምራቱ የፈየዱት ነገር አልነበረም። አንዳንድ ነገሮች ለመታየት የግድ መታመን አለባቸው።

[1]Fyodor Dostoyevsky, *The Brothers Karamazov*, 235.

[2]Geroge MacDonald, *Life Essential: The Hope of the Gospel*, 24.

የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች፦ ማቴዎስ 12፤ 16፤ ሉቃስ 4፤ ማቴዎስ 23 እና ሉቃስ 13፤ ዮሐንስ 14፥ 9፤ ማርቆስ 9።

ምዕራፍ 16

የተላለፈ ተአምር

የፍራንኮች ንጉሥ የነበረው ቻርልማኝ ስለ ኢየሱስ መታሰርና መገደል ለመጀመሪያ ጊዜ ሲሰማ በቁጣ ጦፈ። ሰይፉን መዝዞ፥ «ምን ነው እኔ እዚያ በነበርሁ? ጭፍሮቼን አስተባብሬ በፈጀሁዋቸው ነበር» ሲል ጮኸ። የቻርልማኝ የጦር ታማኝነት ወይም ኢየሱስን ለማገዝ ሰይፉን የመዘዘው የስምዖን ጴጥሮስ ታሪክ ሊያስፈግገን ይችላል። ይሁንና፥ ከእነርሱ ቁጣ በስተጀርባ አንድ ጥቁር ጥያቄ አለ። ቻርልማኝ በጌቴሰማኒ አልነበረምና የእርዳታ እጁን ሊዘረጋ አይችልም። ነገር ግን መርዳት ይችል የነበረው እግዚአብሔር አብ የተኮነነ ልጁን ለማገዝ አልተንቀሳቀሰም።

እግዚአብሔር ለምን እርምጃ አልወሰደም? ከእግዚአብሔር ጋር ስለመቀያየም የሚያስብ ማንም ሰው በጌቴሰማኒ፥ በጲላጦስ ቤተ መንግሥትና በጎልጎታም ቆም ብሎ ሊያገናዝብ ይገባል፤ እነዚህም የኢየሱስን መታሰር፥ መመርመርና መገደል የሚያመለክቱ ትእይንቶች የተካሄዱባቸው ስፍራዎች ናቸው። «ምክንያቱም በነዚያ ስፍራዎች ኢየሱስ ከእግዚአብሔር ጋር እንደ መቀያየም ዓይነት ሕይወት አሳልፎአል።»

አዋኪው ገጠመኝ የተጀመረው እንቅልፍ የተጫናቸው ሦስት ደቀ መዛሙርቱ ከአጠገቡ ሆነው ኢየሱስ በቀዝቃዛው የአትክልት ስፍራ ነበር። ከአትክልት ስፍራው ውስጥ ሁሉም ነገር ሰላማዊ ይመስል ነበር፤ ከበስተ ውጭ ግን የሲኦል ኃይላት ተለቅቀው ይርመሰመሳሉ። ከደቀ መዛሙርቱ አንዱ ክዶታል፤ ሰይጣን በእንቅስቃሴ ላይ ሲሆን፥ በሰይፎችና በጦሮች የታጠቀ እጅግ በርካታ ሕዝብ ወደ ጌቴሰማኒ እየገሠገሠ ነበር።

ኢየሱስ ለሦስቱ ደቀ መዛሙርቱ፥ «ነፍሴ እስከ ሞት ድረስ ታወከች» ሲል ተናገረ። ምንም እንኳ ኢየሱስ ይዋጉለት ዘንድ መላእክትን ሊጠራ እንደሚችል ቢናገርም አላደረገውም። በሥጋና ደም ዓለም ውስጥ ለመኖር መጥቷልና በዚያው ሕግጋት ይሞታል። ይሁንና፥ አንድ ጊዜ ተደፍቶ የማምለጫ መንገድ ለማግኘት ጸልዮአል። ላቡ እንደ ደም እየተንጠባጠበ ይወርድ ነበር።

እግዚአብሔር ግን ዝም አለ።

♥

በኢላጦስ ቤተ መንግሥት ዝምታው ቀጠለ። እጅግ ቀጥተኛ በሆነ መንገድ የእግዚአብሔር እጆች ለኢየሱስ ታስረዋል። አንዳንዶቹ ተአምር እንዲሠራ በመሳለቅ፥ «የመታህ ማን ነው? ትንቢት ተናገር!» አሉት። ቡጢያቸው በጨርቅ ከተሸፈኑት ዓይኖቹ ላይ ሲያርፍና ምራቃቸው ከፂሙ ላይ እየተንጠረገገ ሲወርድ የሰው ልጅ (ኢየሱስ) ያሳየው የተቃውሞ ምልክት አልነበረም።

ቀጣዩ የጎልጎታ ትእይንት ብዙ ጊዜ ስሜታዊነት በገነነባቸው ድራማዎች፥ ሥዕሎችና ስብከቶች በምናብ የታዩልን በመሆኑ፥ ስሜታችንን ሊቀሰቅሰውም ሆነ ትእይንቱን ራሳችን ለራሳችን በምናባችን እንድናየው ሊያደርገን አልቻለም። ለከፍተኛ ኃዘን የተዳረግህበትን ጊዜ በማስታወስ ጀምር። በእግዚአብሔር ቁጥጥር ሥር እንዳሉ አድርገህ ባሰብሃቸው ከካንሰር እንደ መዳን፥ ወይም የጤነኛ ልጅ መወለድ፥ ወይም የጋብቻን ችግሮች ማቃለል በመተማመን ሁሉንም ነገር ከአደጋ ላይ ጥለሃል። ነገር ግን እንዳሰብኸው ሳይሆን ቀርቶ ሁሉም ነገር ተበላሸ። ጸሎትህ አልሰማ ብሎ ካንሰሩ ወዳጅህን ገደለ፤ ሕፃኑ ከተነዳ አእምሮ ጋር ተወለደ፤ የፍች ወረቀት በፖስታ ቤት በኩል ደረሰህ። ጎልጎታን እንደዚህ ዓይነት ጊዜ አድርገህ አስበው። ወይም ደግሞ ሪቻርድ ከወለሉ ላይ ተንበርክኮ እግዚአብሔርን ሲማጸን እንደነበረበት ሌሊት አድርገህ አስበው። ተአምር እንዳልተሠራበት ጊዜ አድርገህ አስበው።

በዚያን ጊዜ ተአምር ሊያይ ያልቋመጠ ሰው አልነበረም፤ ልብን የሚሰቅሉ ወሬዎች የደረሱዋቸው ሄሮድስና ኢላጦስ፥ ከገሊላ ጀምሮ የኢየሱስን ጹካ ስትከተል የመጣቸው ሴት፥ በጨለማ ውስጥ የተሸሸጉት ደቀ መዛሙርት ሁሉ ተአምራት ሊያዩ ናፍቀው ነበር። ሞት ከተፈረደባቸው ሌቦች አንደኛው ተአምር ለማየት ሲለምን፥ ሌላኛው ተሳለቀበት፥ በዚህ ጊዜ የትእይንቱ ተመልካቾች፥ «እስኪ ከመስቀሉ ይውረድና እናምንበታለን. . . ይወደውስ እንደሆነ እስኪ እግዚአብሔር አሁን ያድነው» እያሉ ያስተጋቡ ጀመር።

ነገር ግን ተአምርም ሆነ ማዳን አልተከሰተም። ዝምታ በትረ መንግሥቱን ዘርግቷል። ቻርልስ ዊሊያምስ ትእይንቱን በማስታወስ «ምንም ነገር ሊያደርግ በማይችልበት ሰዓት በክርስቶስ ላይ የተሰነዘረው ስላቅ፥ ‹ሌሎችን አዳነ፤ ራሱን ግን ሊያድን አልቻለም› የሚል ነበር። ይህን እንደ የትኛውም የሕክምና ትምህርት ቤት ብያኔ የተመጠነ ነበር»[1] ብለዋል።

«አምላኬ አምላኬ ለምን ተውኸኝ» ሲል ክርስቶስ በመጨረሻው ጮኸ። ይህም ከመዝሙረ ዳዊት የተወሰደ የመጨረሻው የቅይማት ጩኸት ነበር። ታሪክ ጎዳናውን እንዲያቀና፥ በዓለም ስሕተት የሆነው ሁሉ ትክክለኛውን እንዲረታ በመፍቀድ፥ እግዚአብሔር ጀርባውን ሰጠ፤ ወይም ሁኔታው እንደዚያ መሰለ። ተፈጥሮ ራሱ ተነቃነቀ፤ የምድር መንቀጥቀጥ እንደደረሰ ሁሉ መሬት ተናወጠች፤ መቃብሮች ተከፈቱ። ፀሐይ ብርሃኗን ነፈገች፤ ሰማዩ በጽልመት ተጋረደ።

እሑድ ጠዋት

ከሁለት ቀናት በኋላ እንደ ርዕደ-መሬትና እንደ መብረቅ ኃይልን የተላበሰ የትንሣኤ ክስተት ተካሄደ። ይኸው ትንሣኤ የእግዚአብሔርን ፍትሕ አስረግጦ በማሳየት የቅይማትን ችግር ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ሊፈታው አይገባምን?

ምንኛ ሳይጨበጥ የቀረ መልካም ዕድል ነው? ከሞት የተነሣው ኢየሱስ እየጠፋ ያለውን እሳት በጠላቶቹ ላይ ለማቀጣጠል እንደገና ከጲላጦስ ግቢ ቢታይ ኖሮ፥ ያ ተጨባጭ መረጃ ይሆንላቸው ነበር! ዳሩ ግን ከትንሣኤ በኋላ ለደርዘን ያህል ጊዜያት የታየባቸው ሁኔታዎች ግልጽ አካሄድ ነበራቸው፤ ይኸውም ክርስቶስ ራሱን ያቀረበው ቀደም ብለው በእርሱ ላመኑት ሰዎች ብቻ መሆኑ ነው፤ እስከምናውቀው ድረስ፥ ከሞቱ በኋላ አንድም ያላመነበት ሰው ኢየሱስን አላየውም።

ብዙ ቢጠብቁ ኖሮ ከሞት የተነሣውን ክርስቶስን ሊመለከቱ ይችሉ የነበሩትን ሁለት ሰዎች አስብ። ያ የተአምራት ሁሉ ተአምር በተከሰተ ጊዜ እነዚያ ሸካራ የሮም ወታደሮች ከመቃብሩ ውጭ ቆመው ነበር። ወዲያውም በድንጋጤ ርደው እንደ ሞተ ሰው ሆኑ። ከዚያም በአፋጣኝ ፈርጥጠው ከባለሥልጣናቱ ዘንድ ደረሱ፥ በዚያው ዕለት ከሰዓት በኋላ የእውነተኛው ትንሣኤ ምስክሮች የሆኑት እነዚሁ ሁለት ሰዎች ያዩትን እውነት ለመሸፋፈን ተስማሙ። እውነቱን በውሸት ለውጠው የሚቀበሉት ገንዘብ ከእግዚአብሔር ልጅ በለጠባቸው። እናም እነዚያ የዚያ ታላቅ ዕለት የዓይን ምስክሮች የነበሩት የተዘነጉት የፋሲካ ሰዎች ሳያምኑ የሞቱ ይመስላል።

♥

ዛሬ የኢየሱስ ሕይወት ዐበይት ክስተቶች ማለትም ገና፥ ስቅለትና ፋሲካ፥ በዓለም ዙሪያ በቀን መቁጠሪያዎች ላይ በተለየ ቀለም ይጻፋሉ። ከነዚህ ከሦስቱ መካከል ዓለም ሁሉ እንዲያየው ተደርጎ በግልጽ የተፈጸመው ስቅለቱ ብቻ ነው። እግዚአብሔር ረዳት አጥቶ

የወደቀ በሚመስልበት ሰዓት የታሪክ ካሜራዎች ዘገባቸውን በማጧጧፍ ላይ ነበሩ። እጅግ በርካታ ሕዝብ እያንዳንዱን ሰቅጣጭ ዝርዝር ጉዳይ ተመልክቷል። እናም አራት ሰዎች የኢየሱስን ሕይወት በዘገቡ ጊዜ ለዚያ የይምሰል ውድቀት ከወንጌላቸው አንድ ሦስተኛውን እጅ ሠውተዋል።

ከኢየሱስ ሕይወት እጅግ ይፋዊ የሆነው የመስቀሉ ትዝብት የራሱን ማንነት በኃይልና በፍቅር በሚያረጋግጠው አምላክ መካከል ያለውን ሰፊ ልዩነት ያሳያል። ሌሎች እንደ ሮም አማልክት ዓይነቶች ተከታዮቻቸውን በግድ ያስመልኳቸው ነበር፤ ኢየሱስ ክርስቶስ በምድር ላይ በነበረ ጊዜ እንኳ ለቁማር ባለመስገዳቸው በርካታ አይሁዶች ታርደዋል። ኢየሱስ ክርስቶስ ግን ማንንም በእርሱ እንዲያምን አላስገደደም። ሰዎችን ከራሳቸው ወደ ራሱ በመሳብ በፍቅር መሥራቱን መረጠ።

ለመረዳት በሚያዳግት ሁኔታ ያ የደካማነት ትእይንት አዲስ ተስፋ ቆስቁሷል። ሐዋርያው ጳውሎስ «ለአንድ ልጁ ሳይሰስት ለሁላችንም አሳልፎ በሰጠው» በእግዚአብሔር ላይ እምነቱን በማሳረፍ፥ እግዚአብሔር ከእኛ ጋር ከሆነ ማን ይቃወመናል?» ሲል ይደመድማል። ጌታችን ራሱ እንደተናገረው፥ «ነፍሱን ስለ ወዳጆቹ ከመስጠት ይልቅ የሚበልጥ ፍቅር ለማንም የለውም።» ይሁንና፥ የዘላለማዊ ደስታ አማራጭ ይህንኑ የዝምታና ከፍተኛ የቅይጣት ጊዜን ጠይቋል።

[1]Charles Williams, *He Came Down from Heaven*, 115.

የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች፡- ማቴዎስ 26-27፤ ሮሜ 8፤ ዮሐንስ 15።

ምዕራፍ 17

እድገት

«ማዳም፥ አምላካችን አረማዊ አምላክ ወይም የምሁራን አምላክ ቢሆን (ለእኔ ሁለቱም ያው ናቸው)፤ እጅግ ወደራቀው ሰማዩ ይበርና ታዘናችን እንደገና ወደ ምድር ይመልሰው ነበር። ነገር ግን ታውቂያለሽ፥ የእኛው አምላክ በመካከላችን ሊኖር መጣ። በቡጢ ነርቺው፤ ፊቱ ላይ ትፊበት፤ ግረፊው፤ በመጨረሻም ስቀዪው፤ ምን ለውጥ ያመጣል? የእኔ ልጅ፥ ይህ ሁሉ በእርሱ ላይ ተፈጽሟል።» አልኋት።

– ጆርጅ በርናኖስ፥ የባላገር ቄስ ማስታወሻ

እስኪ በግልጽ ልናገር፤ ከእግዚአብሔር ጋር ባለን የቅይማት ስሜት ላይ ኢየሱስ ምን ለውጥ ያመጣል? እርሱም ራሱ ቅይማትን እንደቀመሰ ማወቃችን የሚረዳን እንዴት ነው?

ሐዋርያው ጳውሎስን ተከትለው የሥነ-መለኮት ምሁራን በአብዛኛው የክርስቶስን አስተዋጽኦ የሚያብራሩት ሕግ-ነክ ቃላት በመጠቀም ነው፤ እነዚህም ጽድቅ፥ እርቅ፥ ስርየት የመሳሰሉት ናቸው። ይሁንና፥ እነዚህ ቃላት የተፈጸመውን ከስተት ፍንጭ ከመስጠት ዘልቀው አያልፉም። ለቅይማት ችግር ኢየሱስ የሚያበረክተውን አስተዋጽኦ ለመረዳት፥ እነዚህን ቃላት እግዚአብሔር የሰውን ልጅ አጥብቆ ከሚፈልግበት መሠረታዊ ታሪክ ውስጥ ልንመለከታቸው ይገባል።

በትንቢት መጻሕፍት ውስጥ ከሚገኙ ዐበይት ምሳሌዎች አንዱን መለስ ብለህ ተመልከት፥ ይህም ስጋት የሚንጠው አባት ስለ ኮብላይ ልጁ ሁኔታ የሚያዝንበት ነው። ኢየሱስ ስለጠፋው ልጅ የተናገረው ታሪክ የኋላ ኋላ ፍጻሜውን አስደሳች ያደርገዋል። አባቱ ልጁን ለረዥም ጊዜያት ጠብቆታል፤ ዋናውን በር በሰፊው ከፍቶ ያለምንም ጥያቄ ልጁን ለመቀበል ይሮጣል።

የተቀደደው መጋረጃ

ኢየሱስ ያመጣው ለውጥ ምን ነበር? ለእግዚአብሔርም ሆነ ለእኛ ከዚህ በፊት ኖሮ የማያውቀው ቅርበት እንዲከሰት አድርጓል። የተቀደሰውን የቃል ኪዳን ታቦት የነኩ እስራኤላውያን ይሞቱ ነበር፤ ነገር ግን በሥጋ የተገለጠውንና የእግዚአብሔር ልጅ የሆነውን ኢየሱስ ክርስቶስን የዳሰሱት ሰዎች ተፈውሰው ወደ ቤታቸው ተመልሰዋል። የእግዚአብሔር ስም የተጻፈባቸውን ፊደላት አፍ አውጥተው

ለመናገርና በቀለም ተጠቅመው ለመጻፍ ለማይደፍሩ አይሁዶች ኢየሱስ አዲስ ወደ እግዚአብሔር የመቅረቢያ መንገድ አስተምሮአል፤ ይኸውም ወደ እርሱ እጅግ ቀርበው «አባ አባት» ብለው እንዲጠሩ ነው። በኢየሱስ አማካኝነት እግዚአብሔር ወደ ሰዎች ቀረበ።

አገስቲን «ኑዛዜ» (Confessions) በሚል ርእስ የጻፉት መጽሐፍ ይኸው መቀራረብ እንዴት እንደለወጣቸው ይገልጻል። አገስቲን ፍጹም፥ ዘመን-ዘለል፥ የማይጠፋ ሆኖ ስለሚኖረው አምላክ ከግሪክ ፍልስፍና ተምረዋል፤ ይሁንና፥ እንደ እርሳቸው በብዙ የፈቃደ-ሥጋ ተግባር የረከሰና ሥርዓት-አልባ የሆነው ሰው ከእንዲህ ዓይነቱ አምላክ ጋር እንዴት እንደሚዛመድ ሊገባቸው አልቻለም። አገስቲን በዘመናቸው የነበሩትን የተለያዩ የሐሰት ትምህርቶች ለመከተል ቢሞክሩም፥ በተራው ሰውና ፍጹም በሆነው አምላክ መካከል በድልድይነት ከሚያገለግለው የወንጌላቱ ኢየሱስ ክርስቶስ ጋር ከመገናኘታቸው በፊት የትኞቹም ኑፋቄዎች ሊያረኳቸው አልቻሉም ነበር።

የዕብራውያን መጽሐፍ ይህንኑ አዲስና አስገራሚ የቅርበት ሁኔታ ያስሳል። መጀመሪያ የዕብራውያኑ ጸሐፊ በብሉይ ኪዳን ዘመን ወደ እግዚአብሔር ዘንድ ለመቅረብ ምን ምን ማድረግ ያስፈልግ እንደነበር ይገልጻል። በዓመት አንድ ቀን ማለትም በስርየት ቀን አንድ ሰው – ሊቀ ካህኑ ወደ ቅድስተ ቅዱሳን ሊገባ ይችል ነበር። በዚህ ጊዜ የመተጣጠብ ሥርዓት፥ ልዩ አልባሳትና አምስት የተለያዩ የእንስሳት መሥዋዕቶችን ማቅረብ የግድ ነበር፤ ይህም ሆኖ፥ ሊቀ ካህኑ ወደ ቅድስተ ቅዱሳን የሚገባው በፍርሃት እየራደ ነበር። ከልብሱ ላይ መታጠቂያ የሚደረግ ሲሆን፥ ከእግሩ ላይ ገመድ ይታሰራል፤ የገመዱ ዓላማ ምናልባት ሊቀካህኑ በቅድስተ ቅዱሳኑ ውስጥ ቢቀሠፍና የደውሉ ማቃጨል ቢገታ፥ ሌሎች ካህናት አስከሬኑን ጎትተው እንዲያወጡት ነበር።

ከዚህ በመነሣት የዕብራውያን ጸሐፊ ግልጽ ንጽጽር ያካሄዳል፤ ይኸውም አሁን ያለፍርሃት ወደ ጸጋው ዙፋን በድፍረት ልንቀርብ እንደምንችል ነው። ወደ ቅድስተ ቅዱሳን ያለፍርሃት መግባት ለአይሁዳውያን አንባቢዎች ከዚህ የበለጠ የፍርሃት ስሜት የሚያሳድር ነገር አይኖርም። ነገር ግን ኢየሱስ በሞተ ጊዜ ከመቅደሱ ውስጥ የነበረው መጋረጃ ከላይ እስከ ታች ለሁለት ተከፍሏል፤ በዚህም ቅድስተ ቅድሳኑ ተከፍቷል። የዕብራውያን ጸሐፊ ከዚሁ ላይ በመንደርደር «እንግዲህ ወደ እግዚአብሔር እንቅረብ» ይለናል።

ኢየሱስ በመጨረሻው ከእግዚአብሔር ጋር ለሚደረገው ቅይጣት ይህንን አስተዋጽኦ አበርክቷል፤ ይኸውም ከእርሱ የተነሣ በቀጥታ ወደ እግዚአብሔር ልንመጣ እንደምንችል ነው። እግዚአብሔር ራሱ የእግላጅነቱን ሚና ስለተጫወተ፤ ከእንግዲህ የሰው አማላጅ አያስፈልገንም።

ፊት

በብሉይ ኪዳን ማንም ሰው የእግዚአብሔርን ፊት እንዳየ ሊናገር አይችልም ነበር። ሰው በቀጥታ የእግዚአብሔርን ፊት አይቶ በሕይወት አይኖርም ነበር። የእግዚአብሔር ክብር ጨረፍታ ያረፈባቸው ሰዎች እንደ አማልክት የሚያብረቀርቁ ሲሆን፥ የሚመለከቷቸውን ሁሉ በፍርሃት ይደበቁ ነበር። ኢየሱስ ግን ሰዎች የእግዚአብሔርን ፊት እንዲያዩ አድርጓል። «እኔን ያየ አብን አይቶአል» ብሎ ነበር። ኢየሱስ የሆነው ሁሉ እግዚአብሔር የሆነው ነው። እንደ ማይክል ራምሴ አገላለጽ፥ «በእግዚአብሔር ምንም ዓይነት ክርስቶስን ያለመምሰል የለም።»

ሰዎች እግዚአብሔርን ምን ዓይነት እንደሆነ ሁሉንም ዓይነት አሳቦች ይዘው ያድጋሉ። እግዚአብሔርን እንደ ጠላት፥ ወይም ፖሊስ ወይም ደግሞ ልጆቹን እንደሚበድል ወላጅ ሊመለከቱት ይችላሉ። ወይም ደግሞ ዝምታውን ከመስማት በቀር እግዚአብሔርን አይተው አያውቁም ይሆናል። ይሁንና፥ ከኢየሱስ ክርስቶስ የተነሣ ከእንግዲህ እግዚአብሔር ምን ዓይነት ስሜት እንደሚሰማው ወይም ምን እንደሚመስል በማሰብ ልንደነቅ አይገባም። ጥርጣሬ በሚያድርብን ጊዜ ደምሳሳ እይታችንን ያስተካከለው ዘንድ ወደ ኢየሱስ ልንመለከት እንችላለን።

እግዚአብሔር አካለ ስንኩላንን እንዴት እንደሚመለከት ለማወቅ ከፈለግሁ፥ ኢየሱስን ከሽባዎች፥ ከዓይነ-ሥውራንና ከለምፃሞች ውስጥ ላየው እችላለሁ። ስለ ድሆች ባስብና እግዚአብሔር ለሥቃይ ሕይወት ወስኗቸው እንደሆነ ለማወቅ ብፈልግ፥ ኢየሱስ በተራራው ስብከት ውስጥ የጠቀሳቸውን አሳቦች ልመለከት እችላለሁ። ለሥቃይና መከራ ልንሰጥ ስለሚገባው «መንፈሳዊ» ምላሽ ለማወቅ ብፈልግ፥ ኢየሱስ በመከራው ጊዜ የሰጣቸውን ምላሾች አጤናለሁ፤ የእርሱ ምላሽ በፍርሃትና በመንቀጥቀጥ፥ በከፍተኛ ጩኸትና በእንባ የታጀበ ነበር።

ገና

በሐዋርያት ሥራ አካባቢ የመጽሐፍ ቅዱስ ድባብ በፍጥነት ሲለውጥ ተመልክቻለሁ። የተቀረውን የአዲስ ኪዳን ክፍል ብታስብ፥

የኢዮብን ቁጣ፥ ወይም የመክብብን ጭንቀት ወይም የሰቆቃው ኤርምያስን መንገፍገፍ አታገኝም። የአዲስ ኪዳን ጸሐፊዎች ኢየሱስ አጽናፈ-ዓለሙን ለዘላለሙ እንደለወጠ እርግጠኞች ነበሩ። ለምሳሌ፥ ሐዋርያው ጳውሎስ የዓረፍተ ነገር ቁርጥራጮችን እየቀጣጠለ ሊጽፍ የልቀት ደረጃ የሚያመለክቱ ቃላት አልተጠቀመም፥ «ሁሉም በእርሱ [በክርስቶስ] ተጋጥሞአል. . . በእርሱም በኩል. . . በምድር ወይም በሰማያት ያሉትን ሁሉ ለራሱ እንዲያስታርቅ ፈቅዶአልና. . . ከአለቅነትና ከሥልጣንም ከኃይልም ከጌትነትም ሁሉ በላይና በዚህ ዓለም ብቻ ሳይሆን ነገር ግን ሊመጣ ባለው ዓለም ደግሞ ከሚጠራው ስም ሁሉ በላይ በሰማያዊ ስፍራ በቀኙ ሲያስቀምጠው. . .»።

ነገር ግን እነዚህን ቃላት በሚጽፍበት ጊዜ የሮም መንግሥት የጦረኝነትና የጭቆና አገዛዙን በማስፋፋት ላይ ነበር፤ በሁሉም ስፍራ ሰዎች በመዋሸት፥ በመግደልና በመስረቅ ላይ ነበሩ፤ በሽታ በመስፋፋት ላይ ነበር፤ ክርስቲያኖች ራሳቸው እየተገረፉ ወደ ወኅኒ በመውረድ ላይ ነበሩ። እነዚህ የተለመዱ የጥርጣሬና የቅይማት ምክንያቶች በሐዋርያው ጳውሎስ ኢየሱስ የተስፋ ቃል እንደሰጠው ዳግም በኃይልና በታላቅ ክብሩ እንደሚመለስ የተናገረውን ከማመን እንዲታቀብ ሊያደርገው አልቻለም ነበር። ነገሩ የጊዜ ጉዳይ ብቻ ነበር። በአንድ ወቅት ተጠራጥረውት ነበር፤ ከትንሣኤ በኋላ ግን ሊጠራጠሩት አይችሉም ነበር።

ይሁንና፥ የአዲስ ኪዳን ጸሐፊዎች የተረጋገጠ ድምፀት ችግር መፍጠሩ አልቀረም፤ ይህም ከሐዋርያው ጳውሎስ ሃያ ምእተ ዓመታት በኋላ ሙሉ መጽሐፍ ከእግዚአብሔር ጋር ስለመቀያየም የመጻፍ ችግር ነው። አሳዛኝ ገጠመኞቻቸውን ያወጉኝስ ሰዎች? የአዲስ ኪዳን ጸሐፊዎችን ጠንካራ ማረጋገጫ ለምን አጡ? ቅይማታችን ሁሉ ለምን ቀልጦ አልቀረም?

ስለነዚህ ነገሮች ሳስብ ሳለሁ ወደ አንዲት የአድልዎአዊነት ጥያቄ አመራሁ። እግዚአብሔር አድልዎአዊ ነው? ኢየሱስ ስለ እግዚአብሔር ስውርነትና ዝምታ ችግሮች በሚያስደንቅ መንገድ ቀጥተኛ ምላሽ ሰጥቷል። የአድልዎአዊነት ችግር ግን ወደ ባሰ ደረጃ የተሸጋገረ ይመስላል።

የኢየሱስ ምድራዊ ሕይወት የተፈጸመው በታሪክ ከሁሉም በላይ ፍትሕ-አልበኝነት በነገሠበት ሁኔታ ነበር፤ ከሁሉም በተሻለ ሁኔታ ኖሮ ከሁሉም የተስፋ ቅጣት ተቀብሏል። የጨካኝ ምድር ሴላው ለለባ! ከእርሱ ሞት በኋላ የኢየሱስ ደቀ መዛሙርት የእስራት፥ የሥቃይና

የመሥዋዕትነት «ሽልማት» እየተቀበሉ ስለኖሩ፥ ሁኔታው መሻሻልን አላሳየም ነበር። የፍትሕ-አልበኝነት ችግር አልተወገደም።

የሚገርመው የዕብራውያን ጸሐፊ ሰዎች ከእግዚአብሔር ጋር መቀያየጣቸውን እንደሚቀጥሉ የሚጠባበቅ ይመስላል። ምዕራፍ ሁለት እግዚአብሔር ሁሉንም ነገር ከኢየሱስ በታች እንደሚያስገዛ በሚያሳዩ ታላላቅ የመዝሙረ ዳዊት ጥቅሶች ይጀምራል። ከዚያም ቀጣዩ ለየት ያለ ዓረፍተ ነገር ይከተላል፤ «አሁን ግን ሁሉን ነገር እንደተገዛለት ገና አናይም።»

እውነት እንደሆነ የሚያምኑትን አሳብ ከጻፉ በኋላ «እውን ይህን የምለው ከልቤ ነውን?» እያሉ መብሰልሰል የደራሲነት አበሳ መሆኑን እረዳለሁ። የዕብራውያኑ ጸሐፊም ከመዝሙረ ዳዊት የወሰዳቸውን መጠነ-ሰፊ የሥነ-መለኮት አሳቦች ካሰፈረ በኋላ ቆም ብሎ የሚያስብ ይመስላል። አዎ፥ ኢየሱስ ክርስቶስ ሁሉን መቆጣጠሩ እውነት ነው፤ ይሁንና፥ «ሁሉም ነገር ከእግሩ በታች ተገዝቶለት አንመለከትም።» ያች አንዲት ዓረፍተ ነገር ፍትሕ-አልባነትን ሁሉ ታካትታለች፤ ይህም ጦርነቶችና የጭካኔ ተግባራት ጥላቻና ምኞት፥ ክፋት በበጎነት ላይ የሚቀዳጀው ድል፥ በሽታና ሞት፥ እንባና ቃተታ፥ የዚህ ዓለም ቅይማትና ጭንቀት ሁሉ የሚካተቱበት ነው። ምናልባትም ይህ ዓረፍተ ነገር ከመጽሐፍ ቅዱስ ሁሉ «እጅግ እውነት» የሆነው ይሆናል።

አንቀጹ አሳቡን እየተነተነ እንዲህ ሲል ይቀጥላል፤ «ነገር ግን በእግዚአብሔር ጸጋ ስለ ሰው ሁሉ ሞትን ይቀምስ ዘንድ. . . ኢየሱስን. . . እናየዋለን።» የዕብራውያን ጸሐፊ የኢየሱስ መልክ የተለወጠበትን ተራራ የድል ታሪክ ወይም ከሞት የተነሣውን አካል ክብር እያወጋ አልነበረም። መልእክቱ ኢየሱስን ከመስቀሉ ላይ ያሳየናል። ከዚያም ጸሐፊው በአዲስ ኪዳን ሁሉ እጅግ ምሥጢራዊ የሆኑትን አገላለጾች ይጠቀማል። ኢየሱስ ከተቀበለው መከራ «ፍጹም እንደተደረገ» እና «ታዛዥነትን እንደተማረ» ይገልጻል። የመጽሐፍ ቅዱስ ማብራሪያ ጸሐፊዎች ከእነዚህ ቃላት ዳር እየተሸከረከሩ መልእክቱን ሳያስተላልፉልን ይቀራሉ፤ ለዚህም ምክንያቱ እግዚአብሔር የማይለወጥና ስሜት -አልባ እንደሆነ የሚዘክረውን ባሕላዊ አስተሳሰብ ይዞ ቃላቱን ከአውዳቸው ጋር ማስታረቁ ከባድ መሆኑ ነው። ነገር ግን በዕብራውያን መጽሐፍ ውስጥ ከእግዚአብሔር ጋር ለሚደረገው ቅይማት ኢየሱስ በቀጥታ ያበረከታቸው አስተዋጽኦዎች ሆነው ስለቀረቡ፥ እንደዚያ ብሎ ማለፍ ትክክል አይሆንም።

ከዕብራውያን መጽሐፍ፥ ትሰብእት ለእኛም ሆነ ለእግዚአብሔር ትርጉም ያለው ይመስላል። ይህ እግዚአብሔር ከእኛ ጋር የሚተባበርበት የላቀው መንገድ ነው። መንፈስ የሆነው እግዚአብሔር ከዚህ በፊት በአካል ዓለም ውስጥ ታስሮ አያውቅም ነበር፤ ለስላሳና ደካማ በሆነው የሰው ልጅ ሥጋ ውስጥ አድሮ አያውቅም። ኢየሱስ ያንን ሁሉ ለወጠው። ኢየሱስ ከልደት ደምና ሥቃይ አንሥቶ እስከ ሞት ደምና ሥቃይ ድረስ ሰብአዊውን የሕይወት ተሞክሮ አቋርጦ አልፎአል።

አምላክ መሆን ምን ዓይነት ስሜት እንደሚያሳድር ከብሉይ ኪዳን ሰፊ ግንዛቤ ልናገኝ እንችላለን። አዲስ ኪዳን ግን እግዚአብሔር ሰው መሆን ምን ዓይነት ስሜት እንደሚያሳድር በተማረ ጊዜ ስለተከሰተው ነገር ይዘግባል። የሚሰማን ስሜት ሁሉ ለእግዚአብሔርም አዲስ አይደለም። ከተፈጥሮአችን ስለ ሥቃይ የሚያውቅ ብቻ ሳይሆን የሚካፈልም አምላክ እንዲኖረን እንሻለን፤ የራሳችን ሥቃይ የሚያሠቃየውን አምላክ እንፈልጋለን። ወጣት የሥነ-መለኮት ምሁር የነበሩት ዲትሮች ቦኒፈር ስለ ናዚ የእስር ቤት፥ «እግዚአብሔር ብቻ ሊረዳው የሚችል ሥቃይ» ሲሉ ጻፈዋል። ከኢየሱስ የተነሣ እንዲህ ዓይነት አምላክ አለን። የዕብራውያን ጸሐፊ አሁን እግዚአብሔር በድካማችን ሊራራልን እንደሚችል ይገልጻል። ቃሉ ራሱ የድርጊቱን አፈጻጸም ያመለክታል፤ “sym pathos” ከሚባሉ ሁለት የግሪክ ቃላት የተገነባው ይህ ቃል «አብሮ መሠቃየት» የሚል ፍች አለው።

ከኢየሱስ ከርስቶስ የተነሣ እግዚአብሔር ከእርሱ ጋር ያለንን የቅይማት ስሜት ይረዳል ማለቱ ማጋነን ይሆን? ከዚህ ውጭ የኢየሱስን እንባ፥ ወይም የመስቀል ላይ ጩኸቱን ምን ብለን እንፈታዋለን? የዚህን መጽሐፍ ሦስት ጥያቄዎች፥ «አምላኬ፥ አምላኬ፥ ስለምን ተውኸኝ?» ከሚለው አሠቃቂ ጩኸት ውስጥ መጨመር ይቻላል። የዕብራውያኑ ጸሐፊ የእግዚአብሔር ልጅ ከተቀበለው መከራ መታዘዝን እንደተማረ ይነግረናል። አንድ ሰው ታዛዥነትን ሊማር የሚችለው ላለመታዘዝ ሲፈተን ብቻ ነው፤ ጀግንነትንም ሊማር የሚችለው ለመሸሽ ሲፈተን ብቻ ነው።

ኢየሱስ በጌቴሰማኒ ለምን ሰይፍ አለመዘዘም? ለምን የመላእክትን ጭፍራ እርዳታ አልጠራም? ሰይጣን ዓለምን ለማስደነቅ ያቀረበውን ተግዳሮት ለምን አላዘቀጠም? ይህንን ያደረገው ለሚከተለው ምክንያት ነበር፤ እንደዚያ አድርጎ ቢሆን ኖሮ እጅግ የላቀ ተልእኮውን ከዳር ሳያደርስ ይቀር ነበር፤ ይኸውም ከእኛ እንደ አንዱ የመሆን፥ ከእኛ እንደ አንዱ መኖርና መሞት ነበር። ይህ እግዚአብሔር በፍጥረት ባቋቋማቸው «ሕግጋት ውስጥ» የሚሠራበት ብቸኛው መንገድ ነበር።

በመጽሐፍ ቅዱስ፥ በተለይም በትንቢቶች ውስጥ በእግዚአብሔር ዘንድ ግጭቶች ሲከሰቱ እንመለከታለን። በአንድ በኩል የፈጠራቸውን ሰዎች ከልቡ ወዶአቸዋል፤ በሌላ በኩል በባርነት የገዛቸውን ክፉውን የሚጥሱት ጉጉት ነበረው። በመስቀሉ ላይ ለዚያ ውስጣዊ ግጭት እልባት ሰጥቷል። ልጁ አጥፊውን ኃይል ወደ ራሱ ስቦ ወደ ፍቅሩ ለውጦታልና።

> «ክፉትን ለማሸነፍ የሚቻልበት ከሁሉም የላቀው መንገድ ቢኖር በፈቃድ፥ በመኖር፥ በሰብአዊነት ውስጥ እንዲጠፋ ግድረግ ብቻ ነው። በስፖንጅ እንደተመጠጠ ደም ወይም ወደ ሰው ልብ እንደተሠወረ ጦር ወደዚያው ዘልቆ ሲገባ፥ ኃይሉን ያጣና መድረሻ ቢስ ይሆናል።»
>
> – ጌል ዲ. ዌብ፥ The Night and Nothing (ሌሊትና ባዶነት)

የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች፦ ዕብራውያን 4፥ 10፤ ዮሐንስ 14፤ ቆላስይስ 1፤ ኤፌሶን 1፤ ዕብራውያን 2–5።

ክፍል አራት

መለወጥ፡-

መንፈስ ቅዱስ

ምዕራፍ 18

ሽግግር

የመጀመሪያው ዕለት የሥራ ውሎህ ሆድህን ያገላብጠዋል። እችለው ይሆን? የተሳሳተ ነገር ባደርግስ አለቃው ይወደኝ ይሆን? ዙሪያህን ስትቃኝ ሌሎች ከደማቂ ፀሐይ ለመከላከል በከፊል ዓይኖቻቸውን ጨፍነው ከአሸዋው ላይ በጫማዎቻቸው ቅርጻ ቅርጽ ይሠራሉ። ሰባዎቻችሁም አንድ ላይ ተግባር እንድታከናውኑ ታዛችኋል።

ኢየሱስ ባሕርዩን የሚያንጸባርቅ ልባዊ ንግግር በማድረግ ላይ ነበር። የተጨነቀ ይመስላል፤ ድምፁ የስጋትን መልእክት ያስተላልፋል፤ «እነሆ፥ እንደ በጎች በተኩላዎች መካከል እልካችኋለሁ። ኮረጆም ከረጢትም ጫማም አትያዙ። በመንገድም ለማንም እጅ አትንሡ።» ወደ መጨረሻው አካባቢ ሲደርስ ድምፁ የአዛዥነትን ሞገስ እየተጎናጸፈ መጣ፤ «የሚሰማችሁ እኔን ይሰማል፤ እናንተንም የጠላ እኔን ይጠላል፤ እኔንም የጠላ የላከኝን ይጠላል።» ያ ምን ለማለት የተላለፈ መልእክት ነበር? ቡድኑ መበታተን ጀመረ። አንተም ጥርጣሬዎችህን እየዋጥህ ከተመደበልህ ጓደኛ ጋር ወደ ተልእኮው ትሰማራለህ።

ከጥቂት ቀናት በኋላ ኢየሱስን ስታየው ፊቱ የተለወጠ ይመስላል። ያ ሁሉ ጭንቀትና ስጋት ተለይቶታል። ታሪክህን እንድታብራራለት እየጠየቀህ በፈገግታ ይምነሸነሻል። ስለ ፈውስ፥ የአጋንንት መውጣትና የተለወጡት ሰዎች በቂ ዝርዝሮችን የሚይዝ አይመስልም። ወደ ተራራማው አገር የተደረገው ይኸው አደገኛ ተልእኮ የተሣካ ነበርና ኢየሱስ ከልቡ ተደሰተ።

ነገሩ የድል ፓርቲ ነበር። በደንብ ትሰማውና የማትችለው ነገር እንደማይኖር ታምናለህ፤ በእባቦችና በጊንጦች፥ በማናቸውም ችግሮች ላይ ትረማመዳለህ ይልሃል።

ከዘገባህ መሃል ጣልቃ እየገባ ያቋርጥሃል። ሊጠብቅህ አይችልም። እንዲህ ተደስቶ ያየህበት ቀን ትዝ አይልህም። «ሰይጣን እንደ መብረቅ

ከሰማይ ሲወድቅ አየሁ።» ብሎ ያውጃል። ምን ማለቱ እንደሆነ ባይገባህም ከመቅጽበት በመደነቁ ኮራ ብለሃል–የሆነ ግዙፍ ጥርመሳ የተከሰተ ይመስላል። ከዚያም ወደ አንተ ቀረብ ብሎ በጥድፊያ የሚከተለውን ተናገረ፤ «እላችኋለሁና፥ እናንተ የምታዩትን ብዙዎች ነቢያትና ነገሥታት ሊያዩ ወደዱ አላዩምም፥ የምትሰሙትንም ሊሰሙ ወደዱ አልሰሙም።»

የግጠቃለያ ፈተና

ከስድስት ወራት በኋላ ሌላ ትእይንት ተከተለ። በዚህ ጊዜ ከሌሎች አሥራ ሁለት ደቀ መዛሙርት ጋር በኢየሩሳሌም ከምግብ ጠረጴዛ ዙሪያ ተቀምጠሃል። የታፈነ አየር ስፍራውን ተቆጣጥሮታል። ከምግብና ከወይኑ በኋላ መጠነኛ የመሟሟን ስሜት አደረብህ። ሁሉም ነገር በከፍተኛ ፍጥነት እየተካሄደ ነበር። በዚህ ሳምንት መጀመሪያ አካባቢ፥ ኢየሱስ ብዙ ጊዜ የማያደርገውን ሕዝባዊ አጀብ በመፍቀድ በድል ወደ ኢየሩሳሌም ገብቶ ነበር። ይኸው ትእይንት ሕልምህ ሁሉ እውን እንደሚሆን አመልክቶሃል። የዛሬው ድባብ ግን አንድን አስፈሪ ነገር የሚያመለክት ይመስላል።

መጀመሪያ ኢየሱስ ጴጥሮስን ያሳፈረበት የእግር መተጣጠብ ሥርዓት ተካሄደ። ከዚያ በኋላ እንኳ ኢየሱስ በሚናገርበት ጊዜ ስሜታዊ መመሰቃቀል ይታይበታል። አሁን የትዝታና የማጽናናት ስሜት ይታይበትና ወዲያው ደግሞ ፈዛዛና እምነት አልባ ሆነህ በመገኘትህ ይገሥጽሃል። የክህደቱን ጉዳይ ደጋግሞ ይጠቃቅሰዋል። ከሚናገረው ውስጥ አንዳንዱን ለመረዳት አትችልም። ነገር ግን ሁሉ ቢታወሙትም ስለ አንድ ጉዳይ አጥብቆ ይናገራል፤ ይኸውም የመሄድ ጉዳይ ነበር። ሌላ አንድ አካል መጥቶ ይተካዋል። ያም አጽናኙ ሲል የጠራው ነው።

ነፋስ ቅጠላ ቅጠሎችን እንደሚያረግፍ ሁሉ ከፍሉ ከመቅጽበት ይታመስ ጀመር። ለበርካታ ወራት ኢየሱስ የመንግሥቱን የአዛዥነት ሥልጣን ከተግባር ላይ እንዲያውል ስትጠባበቅ ነበር። አሁን ግን ሁሉንም ነገር ለእናንተው ለአሥራ ሁለታችሁ አሳልፎ እንደሰጠ ይናገራል። የጠረጴዛውን ዙሪያ በመቃኘት የፍጻሜን ቃና ባዘለ ድምፅ፥ «አብ እንደ ሰጠኝ መንግሥትን ሰጥቻችኋለሁ» አለ።

መለየት

መልካም፥ ወድቃችኋል፤ ሁላችሁም ወድቃችኋል፤ ከታላቁ ክህደት ጥቂት ቀደም ብሎ ስለ ታማኝነቱ የፎከረው ጴጥሮስም ሳይቀር ወድቋል። ኢየሱስ በዚያን ሌሊት ከትንሿ ክፍል ውስጥ፥ «እኔ ዓለምን

አሸንፌአለሁ!» ሲል ተናገረ። ነገር ግን እነዚህን ቃላት ያን ሌሊት ቀጥሎ ከተከሰተው ሁኔታ ጋር በቀጥታ ማስማማት አይቻልም። ሃያ አራት ሰዓት ባልሞላ ጊዜ ውስጥ ከመስቀል ላይ ተንጠልጥሎ ተገኘ። የሕዝቡ አዳኝ፥ የነገሥታት ንጉሥ? ይህን ማመኑ ለማንም ሰው ቀላል አልነበረም።

ያ የሆነው ዓርብ ዕለት ነበር።

እሑድ ዕለት፥ እጅግ በሚቀራረበው የአልቃሾች ሰፈር አንድ የዕብደት ወሬ ይንሰራፋ ጀመር። ከዚያም በሳምንቱ ውስጥ እርሱን አየኸው ወሬው እውነት ነበር! በራስህ እጆች እጆቹን ዳሰስህ! ኢየሱስ ግንም ሰው ከዚህ በፊት አድርጎት የማያውቀውን ነገር አድርጓል፤ በፈቃዱ ወደ ሞት ውቅያኖስ ገብቶ ተመልሶ ወጥቷል። ከእንግዲህ መቼም ልትጠራጠረው አትችልም።

ለአርባ ቀናት ኢየሱስ በፈቃዱ ሲታይና ሲሰወር ኖረ። በሚታይበት ጊዜ ስለተፈጸመው ነገር የሚናገረውን ትንፋሽህን ውጠህ ትከታተላለህ። ሲሄዱ ደግሞ ስለ አዲሱ መንግሥት ዕቅድ ትወጥናለህ። እስኪ አስበው፤ በመጨረሻው ኢየሩሳሌም ከሮማውያን አገዛዝ ነፃ ስትወጣ።

ጓደኞችህ በዚህ ገበሬ ሰባኪ ትምህርት እንዲህ በመጠመድህ ሲሳለቁብህ ኖረዋል። አሁን ልክህን ታሳያቸዋለህ። ከእንግዲህ ግን ወደ ዳር ይገፋሃል? እስራኤልን ወደ ዳር ሊገፋ የሚችል አይኖርም። ጴጥሮስ፥ ያዕቆብና ዮሐንስ የመጀመሪያውን የሥልጣን እርከን መጨበጣቸው አይቀርም፤ ነገር ግን ለመንግሥቱ ብዙ መሪዎች ያስፈልጉታል፤ አንተም ብትሆን ለሦስት ዓመታት ኢየሱስን ተከትለሃል። መሢሑ፥ እውነተኛው መሢሕ እጅግ ከሚቀርቡት ደቀ መዛሙርት መካከል አድርጎሃል።

በእነዚያ አርባ ቀናት ትኩስ ስሜትህ አልበረደም። እንዴት ሊበርድ ይችላል? እያንዳንዱ የኢየሱስ መገለጥ አንድ ተአምር ነበር። በመጨረሻው ሁሉም የሚጋጥበትን አሳሳቢ ጥያቄ አንደኛው ደቀ መዝሙር አነሣ፥ «ጌታ ሆይ፥ በዚህ ጊዜ ለእስራኤል መንግሥትን ትመልሳለህ?» አንድ ምልክት ለማየት ትንፋሽህን ውጠህ ጠበቅህ፤ ምናልባትም የውጊያ ዕቅድ። ሮማውያን መቼም ያለ ጦርነት በፈቃዳቸው ለቅቀው አይሄዱም።

የኢየሱስን ምላሽ የጠረጠረ አልነበረም። መጀመሪያ ምላሹ ጥያቄውን ያልሰማ አስመሰለው። ጉዳዩን ገለል አድርጎ ስለ እስራኤል ሳይሆን ስለ ጎረቤት አገሮችና ርቀው ስለሚገኙትም ስፍራዎች ይናገር

ጀመር። የእርሱ ምስክር ሆነህ ወደ እነዚህ ስፍራዎች እንደምትሄዱ ነገረህ። አሁን ግን ወደ ኢየሩሳሌም ተመልሰህ የመንፈስ ቅዱስን መምጣት ልትጠብቅ ይገባህ ነበር።

ከዚያ በኋላ እጅግ አስደናቂ ነገር ተከሰተ። እዚያው ቆመህ እየሰማኸው ሳለ ድንገት ሰውነቱ ወደ ላይ ከፍ ከፍ ይል ጀመረ። ለአፍታ ከባቢ አየሩ ላይ አረፈ፤ ከዚያም ደመና ጋረደው። ከዚያ በኋላ ኢየሱስን አይተኸው አታውቅም።

ሦስት ትእይንቶች

ሦስት ትእይንቶች ማለትም የሰባዎቹ መላክ፥ የመጨረሻው የጌታ እራትና ዕርገት ኢየሱስ ለምን ወደ ዓለም እንደመጣና ለምን ተመልሶ እንደሄደ ይገልጻሉ። መለኮታዊ ፍትሕ ለመመሥረትና ለእኛ እግዚአብሔር ምን እንደሚመስል ለማሳየት እንደመጣ እውነት ነው። ይሁንና፥ ለእግዚአብሔር መንፈስ አዲስ የመኖሪያ ስፍራ የምትሆን ቤተ ክርስቲያን ለመመሥረትም ነበር የመጣው።

ለዚህ ነው ሰባዎቹ ተመልሰው የሥራቸውን ዘገባ ባቀረቡለት ጊዜ ኢየሱስ እጅግ የተደሰተው። «እናንተን የሚሰማ እኔን ይሰማኛል» ሲል ነግሮአቸው ነበርና ዕቅዱ እውነትም የሚሠራ መሆኑ ተረጋገጠ። የራሱ ተልእኮና ከዚያም በላይ የራሱ ሕይወት በሰባ ተራ ሰዎች አማካኝነት እየተስፋፋ ነበር።

ጌታ ኢየሱስ ለመጨረሻው እራት ከደቀ መዛሙርቱ ጋር በተቀመጠ ጊዜ ከፍተኛ የመጣደፍ ስሜት አሳይቷል። አሁን ፈጥነው የታማኝነት ቃላት የሚደረድሩና ትንሽ ቆይተው ደግሞ የሚክዱት እነዚሁ ደቀ መዛሙርት ነበሩ። ከዓለም ሁሉ የኢየሱስ የቅርብ ወዳጆች ነበሩ፤ እናም ጠቅላላውን ተልእኮ ለእነርሱ የሚሰጥበት ጊዜ ደርሶ ነበር። እንዳልገባቸውም እያወቀ፥ «አብ እንደላከኝ እኔ ደግሞ እልካችኋለሁ» ሲል ተናገረ። ይኸው ጥቂት ሰዎች የሚገኙበት ቡድን መልእክቱን ወደ ኢየሩሳሌም፥ ወደ ይሁዳና ሰማርያ፥ እርሱ ራሱ ሄዶ ወደማያውቅባቸው ስፍራዎች ወደ ምድር ዳርቻ ሁሉ ያደርሱ ነበር።

በዕርገት የኢየሱስ አካል ደቀ መዛሙርቱ ተደንቀው እየተመለከቱ ምድርን ለቅቆ ተነሣ። ወዲያው ግን በዕለተ በዓለ ኀምሳ የእግዚአብሔር መንፈስ በእነርሱ ሰውነት ውስጥ መኖር ይጀምራል።

የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች፡—ሉቃስ 10፤ ዮሐንስ 13—17፤ የሐዋርያት ሥራ 1።